

Uusia näkymiä vastuullisuuteen

Suomen suurimpien yritysten
ilmastotiedot ensimmäisissä CSRD-
raporteissa

4/25

Raportti on tuotettu Palkansaajasäätiön, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen SASKin sekä Finnwatchin ihmisarvoisen työn ohjelman tuella.

Finnwatch on yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Edistämme ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti vastuullista liiketoimintaa vaikuttamalla yrityksiin, talouden sääntelyyn ja yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Julkaisuajankohta: syyskuu 2025

Kansikuva: pcruciatti / Shutterstock. Kuvaa on käsitelty.

Sisältö

1. Johdanto.....	5
2. Yritysten kestävyysraportointia koskevat velvoitteet EU:ssa.....	6
2.1 CSRD:n tausta ja soveltamisala	7
2.2 Kaksoisolennaisuusanalyysi	9
2.3 Raportointia ohjaavan ESRS-standardiston rakenne	10
2.4 Laatuun ja varmentamiseen liittyvät vaatimukset	12
2.5 Kevennetty vapaaehtoinen ohjeistus soveltamisalan ulkopuolisille yrityksille	14
2.6 Omnibus I -esityksen vaikutukset ja käsittely	15
3. Ilmastonmuutosta koskeva ESRS-standardi E1	18
3.1 Siirtymäsuunnitelma (E1-1)	19
3.2 Muut ilmastoon liittyvät tiedonantovaatimukset E1-standardissa.....	21
3.2.1 Hillintään ja sopeutumiseen liittyvät toimintaperiaatteet (E1-2)	21
3.2.2 Toimintaperiaatteisiin liittyvät toimet ja resurssit (E1-3)	21
3.2.3 Hillintään ja sopeutumiseen liittyvät tavoitteet (E1-4)	22
3.2.4 Energiankulutus (E1-5)	22
3.2.5 Päästöt (E1-6)	23
3.2.6 Poistot ja päästöhyvitykset (E1-7)	23
3.2.7 Sisäinen hiilen hinnoittelu (E1-8)	23
3.2.8 Riskien ja mahdollisuuksien ennakoitavat taloudelliset vaikutukset (E1-9).....	23
3.3 ESRS 2 -standardia täydentävät tiedot ilmastonmuutokseen liittyen (GOV-3, SBM-3 ja IRO-1).....	24
4. Arvio ilmastoa koskevista tiedoista suomalaisten suuryritysten ensimmäisissä CSRD-raporteissa.....	25
4.1 ESRS:n mukaisten tietojen löydettävyys	26
4.2 Suuryritysten ilmastoa koskevat siirtymäsuunnitelmat (E1-1).....	27
4.2.1 Ilmarinen.....	31
4.2.2 Kesko	34
4.2.3 Kone	37
4.2.4 Neste	40
4.2.5 Nokia	43
4.2.6 Nordea	46
4.2.7 OP Ryhmä	49

4.2.8 Sampo	52
4.2.9 Stora Enso.....	55
4.2.10 UPM	58
4.2.11 Yhteenveto ilmastoa koskevista siirtymäsuunnitelmista	61
4.3 Ilmastoa koskeva tieto raportointivuodelta (E1-5, E1-6, E1-7 ja E1-8).....	63
4.4 Yritysten kokemukset ensimmäisistä CSRD-raporteista.....	70
5. Yhteenveto	71
6. Suositukset	75
6.1 Yrityskohtaiset suositukset.....	78

1. Johdanto

Yritysten raportoinnin tehtävä on antaa todenmukainen kuva yrityksen toiminnasta. Taloudellisten tietojen raportoinnista on edellytetty jo pitkään, mutta vähitellen sen rinnalla on nähty tarvetta myös muiden olennaisten tietojen raportoinnille. Tämä koskee erityisesti niin sanottuja kestävyysseikkoja, joihin lasketaan esimerkiksi yrityksen vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön. Kuten taloudellisten tietojen raportointi myös vastuullisuustietojen raportointi palvelee monia eri käyttötarkoituksia. Se antaa tietoa yrityksen toiminnan vaikutuksista ja riskeistä esimerkiksi liikekumppaneille, sijoittajille, viranomaisille ja muille sidosryhmille kuten kansalaisille¹. Vastuullisuusraportointi tukee myös yrityksen sisäistä päätöksentekoa².

Yksi tärkeimmistä vastuullisuusraportoinnin yleistymisen ajureista on ollut Global Reporting Initiative -aloitteen ja sen raportointistandardien luominen³. Nykyisin GRI-standardeja arvioidaan käytettävän yli sadassa maassa yhteensä noin 14 000 yrityksen toimesta⁴. Siten sen arvioidaan olevan yleisin viitekehys kestävyysraportointiin⁵. GRI:n rinnalle on kehitetty myös lukuisia muita raportointiviitekehyksiä, kuten esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyviä tietoja koskevat CDP ja TCFD. Ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen noudattamiseen taas on laadittu muun muassa Shift-asiantuntijakeskuksen kehittämä YK-periaatteiden raportointiviitekehys⁶.

Vastuullisuusraportointi on edennyt viimeisen vuosikymmenen aikana vapaaehtoisuudesta pakollisuutta kohti⁷. EU:ssa otettiin vuonna 2017 käyttöön muiden kuin taloudellis-

1 Ks. esim. Christensen, H.B., Hail, L. & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies* 26. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>

2 Ks. esim. Traxler, A.A., Schrack, D., Greiling, D. (2025). The interplay of sustainability reporting and management control – an exploration of ways for dovetailing to develop reporting beyond accountability. *Journal of Applied Accounting Research* 26(6). <https://doi.org/10.1108/JAAR-08-2022-0222>

3 Ks. esim. Brown, H.S., de Jong, M. & Levy, D.L. (2009). Building institutions based on information disclosure: lessons from GRI's sustainability reporting. *Journal of Cleaner Production* 17. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2008.12.009>; Larrinaga, C. & Bebbington, J. (2021). The pre-history of sustainability reporting: a constructivist reading. *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 34(9). <https://doi.org/10.1108/AAAJ-03-2017-2872>; Ks. myös GRI. (n.d.). Our mission and history. Haettu 5.3.2025 osoitteesta: <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>

4 GRI. (n.d.). About GRI. Haettu 5.3.2025 osoitteesta: <https://www.globalreporting.org/about-gri/>

5 KPMG. (2024). The move to mandatory reporting, *Survey of Sustainability Reporting 2024*. KPMG-yhtiön julkaisema raportti. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2024/11/the-move-to-mandatory-reporting-web-copy.pdf.coredownload.inline.pdf>

6 Shift. (2015). UN Guiding Principles Reporting Framework. <https://shiftproject.org/resource/un-guiding-principles-reporting-framework/>

7 EU on ollut edelläkävijä, mutta aloitteita pakollisista raportointivaatimuksista on 2020-luvulla tehty myös muun muassa Intiassa, Kiinassa, Singaporessa ja Yhdysvalloissa. Ks. TÜV SÜD. (26.4.2024). Sustainability reporting standards in different countries and regions of the World. LinkedIn-artikkeli. <https://www.linkedin.com/pulse/sustainability-reporting-standards-different-countries-regions-omdff/>

ten tietojen raportoinnista koskeva NFR-direktiivi, joka on sittemmin korvattu kestävyysraportointidirektiivillä (CSRD). Ensimmäiset uuden direktiivin mukaiset kestävyysraportit on julkaistu kevään 2025 aikana. Niissä noudatetaan EU:n omia ESRS-standardeja.

Tässä selvityksessä tarkastellaan, millaista ilmastonmuutosta koskevaa tietoa Suomen kymmenen suurinta yritystä raportoivat ensimmäisissä CSRD:n mukaisissa raporteissaan keväällä 2025. Selvityksessä arvioidaan, miten hyvin nämä raportit vastaavat direktiivin tavoitteisiin läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden lisäämisestä.

2. Yritysten kestävyysraportointia koskevat velvoitteet EU:ssa

Vastuullisuusraportointi oli pitkään vapaaehtoista. Raportointia tekivät ne yritykset, jotka halusivat toiminnastaan kertoa, ja niistä asioista, joista haluttiin kertoa. Vapaaehtoiset viitekehikset ja sidosryhmien tiedontarpeet ovat vähitellen ohjanneet yrityksiä raportoimaan erilaisten, vertailukelpoisuutta parantavien viitekehikkojen mukaisesti⁸.

Suurimpia yrityksiä koskevia velvoitteita vastuullisuusraportoinnista alettiin 2010-luvulla kirjata myös lakiin. EU on ollut edelläkävijä, sillä sen muita kuin taloudellisia tietoja koskeva raportointidirektiivi (NFRD) hyväksyttiin vuonna 2014 ja sitä on sovellettu vuodesta 2017 alkaen⁹.

NFRD edellytti suurimpia yrityksiä raportoimaan vuodesta 2017 lähtien ”tietoja vähintään ympäristöasioista, sosiaalisista ja työntekijöihin liittyvistä seikoista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjuntaan liittyvistä seikoista”¹⁰. Vaatimukset olivat varsin yleistasoiset eivätkä ne pohjautuneet yhteisesti sovittuun standardiin. Tämän vuoksi NFRD:tä on pidetty puutteellisenä sekä raportoitujen tietojen vertailtavuuden, luotettavuuden että olennaisuuden näkökulmista¹¹.

NFRD:n myötä aloitetun sääntelyn vaatimuksia on sittemmin tarkennettu. EU:ssa kestävyysraportointi perustuu nykyisin kestävyysraportointidirektiiviin (engl. *corporate sustain-*

8 Kattavampaa kestävyysraportointia on edistänyt muun muassa GRI, kun taas esimerkiksi CDP:n ja TCFD:n kaltaiset aloitteet ovat keskittyneet ilmastonmuutosta koskevien tietojen raportointiin.

9 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095>

10 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095>

11 Euroopan parlamentti. (2021). Non-financial Reporting Directive. Muistio, s. 4–5. [https://www.europarl.europa.eu/think-tank/en/document/EPRS_BRI\(2021\)654213](https://www.europarl.europa.eu/think-tank/en/document/EPRS_BRI(2021)654213)

nability reporting directive, CSRD), joka on Suomessa pantu kansallisesti toimeen kirja-pito-laissa¹². Tarkemmin raportointi ohjeistetaan komission asetuksena annetuilla ESRS-standardilla¹³.

Vuonna 2022 hyväksytty CSRD ja sen raportointivaatimukset asettavat ESRS-standardit ovat tuoneet aiempaa tarkemmin määritellyt raportointivaatimukset suurimmille EU:ssa toimiville yrityksille. Vaatimukset astuivat ensimmäisten yritysten osalta voimaan vuoden 2024 alussa tarkoittaen, että ensimmäiset CSRD:n mukaiset raportit julkaistiin vuoden 2024 tiedoista keväällä 2025.

Seuraavissa alaluvuissa käydään läpi CSRD:n taustaa ja soveltamisalaa (luku 2.1), raportoinnin taustalla olevaa kaksoisolennaisuuden käsitettä (luku 2.2), direktiivin asettamia raportointivaatimuksia täsmentävää ESRS-standardistoa (luku 2.3), raportoinnin vaatimuksia laadun ja varmentamisen osalta (luku 2.4), vapaaehtoisen raportoinnin VSME-ohjeistusta ei-listatuille pk-yrityksille (luku 2.5) sekä raportointivaatimusten tulevaisuuteen vaikuttavaa Omnibus I -esitystä (luku 2.6).

2.1 CSRD:n tausta ja soveltamisala

Vuoden 2019 eurovaalien jälkeen muodostetun komission julkaisema ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma” asetti komission virkakauden tavoitteeksi sen, että unionista tulee ”moderni, resurssitehokas ja kilpailukykyinen talous, jossa kasvihuonekaasujen nettopäästöistä pyritään eroon vuoteen 2050 mennessä”¹⁴. Osana tätä uudistusta sovittiin, että muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevat säännöksiä tarkastellaan uudeleen palvelemaan tehokkaammin tätä tavoitetta.

Käytännössä tarkastelun tuloksena päädyttiin korvaamaan NFR-direktiivi uudella CSR-direktiivillä. Tavoitteena oli, että yritykset raportoisivat kestävyysseikoista aiemman NFR-direktiivin vaatimuksia kattavammalla ja vertailukelpoisemmalla tavalla. CSR-direktiivin esitöissä perustellaan, että yritysten kestävyyttä koskevalle tiedolle on yhä enemmän tarvetta: ”Kysynnän kasvu johtuu yrityksiin kohdistuvien riskien muuttuvasta luonteesta ja siitä, että sijoittajat ovat yhä tietoisempia näiden riskien taloudellisista seurauksista.”¹⁵

12 Kirjanpitolaki 1336/1997, 7 luku – Kestävyysraportti. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/1336#chp_7v20231249_heading

13 Komission delegoitu asetus 2023/2772. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302772

14 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2022/2464. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>

15 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2022/2464. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>

Siinä, missä NFRD:n vaatimukset olivat varsin ylätasoiset ja joustavat¹⁶, CSRD:n vaatimuksia tarkentamaan kehitettiin erilliset eurooppalaiset raportointistandardit (ESRS)¹⁷. Kyseessä on EFRAG:in (Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antava ryhmä) johdolla, sidosryhmiä osallistamalla kehitetty ja komission delegoituna asetuksena julkaisema ohjeistus. Joulukuussa 2024 julkaistiin myös vapaaehtoinen VSME-raportointistandardi, jonka tavoitteena oli auttaa CSRD-direktiivin ulkopuolisia, listaamattomia pk-yrityksiä raportoimaan tavalla, joka tukee niiden – direktiivin piiriin kuuluvien – liikeyhteisöjen kasvavia tietotarpeita¹⁸ (ks. luku 2.5).

CSRD:n mukainen raportointivelvoite laajenee asteittain koskemaan suurempaa joukkoa yrityksiä. Ensimmäisessä vaiheessa vuonna 2025 yli 500 henkeä työllistävät, EU-jäsenmaihin rekisteröidyt pörssiyritykset sekä pankit ja vakuutusyhtiöt raportoivat vuonna 2024 alkaneen tilikauden tiedot. Tällaisia yrityksiä on arvioitu olevan Suomessa noin sata¹⁹, ja niistä kymmenen suurimman ilmastoraportointia käsitellään tämän raportin luvussa 4.

Alunperin tarkoituksena oli, että vuotta myöhemmin (raportointi vuoden 2025 tiedoista vuonna 2026) velvoite laajenisi kaikkiin yrityksiin, jotka täyttävät tilinpäätösdirektiivin ja kirjanpitolain mukaiset suuryhtiön raja-arvot, eli kaksi seuraavista kolmesta ehdosta: yli 250 työntekijää, yli 50 miljoonan euron liikevaihto tai yli 25 miljoonan euron tase. Direktiivin vaatimuksista poiketen Suomessa mukaan tulisivat kansallisella päätöksellä myös osuuskunnat²⁰. Tämän jälkeen edelleen vuotta myöhemmin raportointivelvoitteen piti laajentua edelleen pörssilistattuihin pk-yrityksiin sekä ETA-alueen ulkopuolisiin yrityksiin, joilla on raja-arvot ylittävää toimintaa ETA-alueella.

Soveltamisalan laajentamista alkuperäisen direktiivin mukaan on sittemmin päätetty lykätä. Lykkäys oli osa niin sanottua Omnibus I -esitystä (ks. luku 2.6). Lykkäyksen lisäksi esitykseen kuuluu sääntelyn rajaaminen ainoastaan suurimpiin yrityksiin sekä raportointivaatimusten karsiminen. Näitä esitettyjä muutoksia käsitellään tarkemmin tämä raportin luvussa 2.6.

16 Euroopan parlamentti. (2021). Non-financial Reporting Directive. Muistio. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/654213/EPRS_BRI\(2021\)654213_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/654213/EPRS_BRI(2021)654213_EN.pdf)

17 Komission delegoitu asetus 2023/2772. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302772

18 EFRAG. (2024). EFRAG Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME). <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>

19 Valtioneuvoston kirjelmä TEM/2025/38. <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=3577>

20 Hallituksen esityksen esitöissä tätä kansallista laajennusta perustellaan sillä, että ”tiedonantovelvoitteiden sääntely on Suomessa perinteisesti toteutettu neutraliteettiperiaatteen mukaisesti eli riippumatta asiaomaisen raportointivelvollisen liiketoiminnassaan käyttämästä juridisesta muodosta” ja että ”liiketoimintaa harjoittavien osakeyhtiöiden ja osuuskuntien välillä ei Suomessa talousraportoinnin suhteen ole eroavuuksia”. Ks. Työ- ja elinkeinoministeriö. (2023). Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2023/20#OT1_OT3_OT0_OT0

2.2 Kaksoisolennaisuusanalyysi

CSRD ei edellytä yrityksiä raportoimaan kaikkia komission hyväksymien ESRS-standardien mukaisia tietoja. Raportoitavat tiedot määräytyvät sen perusteella, mitkä tiedot ovat kunkin yrityksen toiminnalle olennaisia.

Olennaisuuden arvioinnissa käytetään niin sanottua kaksoisolennaisuusanalyysiä²¹, jossa yrityksen tulee huomioida vaikutukset kahteen suuntaan. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen osalta on arvioitava, onko yrityksen vaikutus ilmastonmuutokseen (eli käytännössä sen päästöt) olennainen sekä onko ilmastonmuutoksen vaikutus yrityksen liiketoimintaan (eli esimerkiksi äärisäiden lisääntyminen) olennainen. Näistä käytetään termejä vaikutuksen olennaisuus ja taloudellinen olennaisuus. Yksittäisellä kestävyysteemalla voi olla olennaisia vaikutuksia molempiin suuntiin, vain toiseen suuntaan tai ei kumpaankaan suuntaan.

Tunnistetut vaikutukset luokitellaan sekä positiivisiin ja negatiivisiin että mahdollisiin ja tosiallisiin. Niiden olennaisuuden arvioinnissa tulee huomioida mittakaava, laaja-alaisuus, korjaamaton luonne ja (mahdollisten vaikutusten kohdalla) todennäköisyys. Vaikutuksen olennaisuuden arvioinnissa ohjeistetaan noudattamaan YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevissa ohjaavissa periaatteissa²² ja OECD:n monikansallisille yrityksille suuntaamissa toimintaohjeissa²³ kuvattua huolellisuusvelvollisuusprosessia. Taloudellisen olennaisuuden määrittäminen on linjattu siten, että asia on olennainen, jos sen raportoinnin poisjättämisellä olisi vaikutuksia raportin käyttäjien (esimerkiksi sijoittajien) toimintaan.

Raportoinnissa edellytetään myös kuvausta yrityksen kaksoisolennaisuusanalyysiä koskevasta prosessista sekä siitä millaisia tietopuutteita sillä näiden osalta on²⁴. Raportointia ohjaavassa ESRS 1 -standardissa korostetaan vaikutusten kohteena olevien sidosryhmien merkitystä olennaisuuden arvioinnissa. Soveltamisvaatimuksissa todetaan, että olennaisuuden arvioinnissa voidaan hyödyntää myös kestävyysraporttien käyttäjiä ja muita asiantuntijoita.

Kaksoisolennaisuusanalyysi määrittää paitsi sen, mitkä teemat ovat yritykselle olennaisia, myös sen, mitkä raportoitavat asiat kunkin teeman alla ovat kullekin yritykselle olennaisia. Esimerkiksi ilmastonmuutos on teemana käytännössä kaikille yrityksille olennainen, mutta kaikki sen alle kuuluvat aiheet eivät välttämättä ole. Tämän raportin luvussa 4.3

21 EFRAG. (2024). EFRAG IG1 Materiality Assessment. Soveltamisohje. <https://www.efrag.org/en/projects/esrs-implementation-guidance-documents>

22 OHCHR. (2011). Guiding Principles on Business and Human Rights. YK:n ihmisoikeusvaltuutetun raportti. https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf

23 OECD. (2023). OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct. <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>

24 ESRS 1 -standardin lisäys B "Tietojen laadulliset ominaisuudet" ja ESRS 2 -standardin tiedonantovaatimus IRO-1 "Kuvaus olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamis- ja arviointiprosesseista".

käydään läpi neljän ilmaston kuuluvien tiedonantovaatimusten osalta, mitä tietoja on raportoitu ja mitä asioita Suomen suurimmat yritykset ovat katsoneet omalta osaltaan olennaisiksi ja mitä eivät.

2.3 Raportointia ohjaavan ESRS-standardiston rakenne

Kestävyysraportointidirektiivin mukaisessa raportoinnissa tulee noudattaa Euroopan komission vahvistamia ESRS-standardeja²⁵. Kyseessä on EFRAG:in (Euroopan tilinpää-tösraportoinnin neuvoa-antava ryhmä) kehittämä ja komission delegoituna asetuksena julkaisema ohjeistus.

ESRS-standardeja on yhteensä 12 ja ne on jaoteltu neljään luokkaan:

- Monialaiset standardit:
 - o ESRS 1: Yleiset vaatimukset
 - o ESRS 2: Yleiset tiedot
- Ympäristöstandardit:
 - o ESRS E1: Ilmastonmuutos
 - o ESRS E2: Pilaantuminen
 - o ESRS E3: Vesivarat ja merten luonnonvarat
 - o ESRS E4: Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit
 - o ESRS E5: Resurssien käyttö ja kiertotalous
- Yhteiskuntastandardit:
 - o ESRS S1: Oma työvoima
 - o ESRS S2: Arvoketjun työntekijät
 - o ESRS S3: Vaikutusten kohteena olevat yhteisöt
 - o ESRS S4: Kuluttajat ja loppukäyttäjät
- Hallintotapastandardi:
 - o ESRS G1: Liiketoiminnan harjoittaminen

²⁵ Kirjanpitolaki 1336/1997, 7 luku. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/1336#chp_7v20231249_heading; Komission delegoitu asetus 2023/2772. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302772

ESRS 1 ohjeistaa yleisesti raportointiin ilman suoria tiedonantovaatimuksia. Muiden ESRS-standardien alla sen sijaan esitetään niihin kuuluvia tiedonantovaatimuksia, jotka on jaoteltu kirjainkoodeilla seuraaviin luokkiin:

- laatimisperusteet (BP)
- hallintotapa (GOV)
- strategia (SBM)
- vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien hallinta (IRO)
- mittarit ja tavoitteet (MT)

ESRS 2:n mukaisten yleisten tietojen raportointi on aina pakollista. Näihin kuuluvat muun muassa kestävyys selvityksen laadinnan periaatteet, selvitys hallintoelinten roolista, strategian ja arvoketjun kuvaus sekä tiedot olennaisarvioinnin toteutuksesta.

Muiden ESRS-standardien osalta raportoidaan olennaiset tiedot yrityksen laatiman kaksoisolennaisuusanalyysin (ks. luku 2.2) pohjalta. Sitä, että jokin teema on yrityksessä arvioitun epäolennaiseksi, ei tarvitse perustella erikseen kuin ainoastaan ilmastonmuutokseen liittyen (ESRS E1). Ensimmäisten analyysien perusteella lähes kaikki yritykset ovat valinneet raportoitavaksi vähintään omaan henkilöstöön (ESRS S1) ja hallintoon (ESRS G1) liittyvät asiat²⁶.

Yleisiä tietoja koskevan ESRS 2 -standardin vaatimuksia tarkennetaan muissa standardeissa, mikäli raportoiija on katsonut niitä koskevat aihealueet omalle liiketoiminnalleen olennaisiksi. Esimerkiksi kestävyysseikkoihin liittyvistä johdon kannustin- ja palkitsemisjärjestelyistä on ESRS 2:n alla yleinen vaatimus GOV-3. Sen lisäksi ilmastoa koskevassa ESRS E1 -standardissa edellytetään, että yrityksen tulee GOV-3:n alla kertoa myös, miten kannustin- ja palkitsemisjärjestelyt on kytketty päästövähennystavoitteiden (ESRS E1-4) etenemiseen.

Standardeihin kuuluvat tiedonantovaatimukset on numeroitu. Esimerkiksi ilmastoa koskevan standardin ensimmäinen tiedonantovaatimus on E1-1 ja se koskee niin sanottua siirtymäsuunnitelmaa. Tiedonantovaatimuksessa voi olla monta numeroitua alakohtaa, jotka täsmäntävät, mitä sen alla tulee raportoida. Näiden kohtien numerointi juoksee läpi kunkin standardin. Esimerkiksi ilmastoa koskevassa E1-standardissa on yhteensä 70 alakohtaa. Sen lisäksi, että itse vaatimuksessa kerrotaan, mitä yrityksen tulisi raportoida, on standardeissa mukana myös erilliset soveltamisvaatimukset. Soveltamisvaatimukset on merkitty kirjaimilla "AR" (engl. *application requirement*). Näitä on esimerkiksi ilmastostandardi E1:ssä yhteensä 81.

26 Sustainability Reporting Navigator. (2025). CSRD Adoption in the EURO STOXX 50: ESG Reporting is Coming of Age. <https://www.srn timer.com/insights/csrd-benchmarking-eurostoxx-50>; Sustainability Reporting Navigator. (2025). CSRD Adoption in the DAX40: ESG Reporting is Coming of Age. <https://www.srn timer.com/insights/csrd-benchmarking-dax-40>

Tarkimmalla tasolla raportoinnissa on kyse niin sanotuista tietopisteistä eli esimerkiksi yksittäisistä lukuarvoista. EFRAG on julkaissut listan raportoinnin piiriin kuuluvista tietopisteistä²⁷, joita on yhteensä yli tuhat²⁸. Kuten edellä on todettu, suurin osa näistä raportoidaan vain silloin, kun ne on arvioitu olennaisiksi.

EFRAG on ryhtynyt kehittämään alakohtaisia standardeja, joiden on määrä tarkentaa tiettyjä toimialoja koskevia raportointivaatimuksia²⁹. Pisimmällä kehitystyö on ollut fossiilisia polttoaineita ja kaivostoimintaa koskevan standardin kohdalla. Alakohtaisten suunnitelmien edellyttämisen ja valmistumisen osalta tilanne on kuitenkin avoin, sillä Euroopan komission Omnibus I -esitys esittää niistä luopumista (ks. luku 2.6).

2.4 Laatuun ja varmentamiseen liittyvät vaatimukset

Raportoitavien tietojen laatuun liittyvät periaatteet esitellään ESRS 1 -standardin lisäyksessä B. Näitä ovat merkityksellisyys, todenmukainen esittäminen, vertailukelpoisuus, todennettavuus ja ymmärrettävyys. Jokaista periaatetta täsmennetään tarkentavilla ohjeilla.

Laatuvaatimusten noudattamisen lisäksi CSRD:n mukaiselle raportille tulee hakea ulkopuolinen varmennus ja osoittaa tämä kestävyysraportoinnin varmennuskertomuksella³⁰. Ensimmäisten raportoitavien vuosien osalta riittää niin sanottu rajoitettu varmennus, mutta myöhemmin on ollut tarkoitus siirtyä laajempaan, niin sanottuun kohtuullisen varmennukseen. Tämä kattavamman varmennusmenettelyn vaatimus saatetaan kuitenkin poistaa osana Euroopan komission Omnibus I -esitystä (ks. luku 2.6).

EU:n oli määrä kehittää ja julkaista oma standardinsa kestävyystietojen varmentamiseen lokakuuhun 2026 mennessä. EU:ssa tilintarkastusalan valvontaa koordinoiva CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) on julkaissut ei-sitovan ohjeistuksen, jota voi hyödyntää ennen EU-standardin valmistumista³¹. Komissio pyysi CEAOB:ta avuksi

27 EFRAG. (n.d.). IG 3 List of Datapoints. Excel-tiedosto. <https://www.efrag.org/en/projects/esrs-implementation-guidance-documents>

28 Käytännössä yksittäisten lukujen teoreettinen määrä voi olla vielä suurempi, kun huomioidaan se, että joitain numeerisia tietoja tulee raportoida myös aiemmilta vuosilta. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjä koskevan tiedonantovaatimuksen (ESRS E1-6) on arvioitu johtavan kattavimmillaan yhteensä 119 yksittäisen tiedon raportoimiseen. Ks. Sustainability Reporting Navigator. (n.d.). Haettu 18.2.2025 osoitteesta: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1oarjk6ujm7cjqwo9W-QL74jQGMqz5i9SZ9GTqwE00dM0/edit?usp=sharing>

29 EFRAG. (n.d.). Sector-specific ESRS. Haettu 14.2.2025 osoitteesta: <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting/esrs-workstreams/sectorspecific-esrs>

30 Tilintarkastuslaki 1141/2015, 2 luku. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/1141>

31 Suomen Tilintarkastajat. (2.10.2024). Kestävyysraportin ei-sitovat varmennusohjeet hyväksytty. Tiedote. <https://tilintarkastajat.fi/uutiset/kestavyysraportin-ei-sitovat-varmennusohjeet-hyvaksytyy/>; CEAOB. (2024). CEAOB guidelines on limited assurance on sustainability reporting. https://finance.ec.europa.eu/document/download/8ac2df18-2ae1-4bc7-9d87-a4a-740e48f5e_en?filename=240930-ceaob-guidelines-limited-assurance-sustainability-reporting_en.pdf

myös varsinaisen standardin valmisteluun, jossa oli määrä käyttää lähtökohtana syksyllä 2024 julkaistua kansainvälistä, kestävyysraportoinnin standardisointiin tarkoitettua ISSA 5000 -standardia³². Osana edellämainittua Omnibus I -esitystä on kuitenkin esitetty eurooppalaisen varmennusstandardin laatimisesta luopumista. Sen sijaan komission olisi vain määrä antaa varmennusta koskevaa ohjeistusta.

Varmennus voi tukea raportoinnin laatua

Raportoitavien tietojen ulkopuolinen varmennus pyrkii vähentämään raportoinnin puutteita. Kestävyysraportilta edellytettävä rajoitettu varmuus määrittellään tilintarkastuslaissa siten, että tarkastajalta odotetaan lausuntoa siitä, ”ettei ole havaittu mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin päätellä, että kestävyysraportointi on oleellisesti virheellinen”³³. Kohutuullisen varmuuden tapauksessa lausunto tulisi antaa positiivisessa muodossa eli todeta, että raportti on olennaisilta osin oikein³⁴.

Esimerkiksi ilmastoa koskevien tietojen osalta varmentaminen voi auttaa varmistamaan, että päästöt on laskettu riittävän kattavasti. On arvioitu, että päästöraporttinsa varmentaneet yritykset raportoivat 9,5 prosenttia korkeammat päästöt suhteessa liikevaihtoon kuin sellaiset yritykset, jotka eivät ole päästöraportointiaan varmentaneet³⁵.

Varmennus ei kuitenkaan aina ole laadukasta. Ajatushautomo Carbon Tracker, joka on arvioinut kansainvälisten yritysten ilmastoriskejä koskevan raportoinnin auditointeja, varoittaa selvityksensä perusteella siitä, että ilmastoriskien auditointi on usein liian pinta-puolista eikä kyseenalaista riittävästi raportoituja tietoja³⁶. Raportin mukaan usein ei edes eksplisiittisesti mainita, onko ilmastoa koskevia tietoja arvioitu varmennuksessa.

Carbon Tracker huomauttaa, että vaikka alan suuret toimijat ovat globaaleja, niiden käytännöissä eri maantieteellisillä alueilla on selviä eroja. Ajatushautomo peräänkuuluttaa varmennukseen johdonmukaisuutta. Carbon Tracker löysi selvityksessään esimerkillisiä kertomuksia kaikilta neljältä suurelta tilintarkastusyhteisöltä (Deloitte, EY, KPMG ja PwC), joita kannustetaan käyttämään niitä referensseinä toiminnan johdonmukaistamisessa.

32 Suomen Tilintarkastajat. (21.11.2025). Kansainvälinen kestävyysraportoinnin varmennusstandardi ISSA 5000 julkaistu englanniksi. Tiedote. <https://tilintarkastajat.fi/uutiset/kansainvalinen-kestavyysraportoinnin-varmennusstandardi-issa-5000-julkaistu-englanniksi/>

33 Tilintarkastuslaki 1141/2015, 3 luku. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/1141>

34 Suomen Tilintarkastajat. (3.12.2024). Kestävyysraportoinnin varmentaminen – mistä on kyse?. Verkkoartikkeli. <https://tilintarkastajat.fi/artikkelit/kestavyysraportoinnin-varmentaminen-mista-on-kyse/>

35 Berg, F., Oliver, J. & Rigobon, R. (2024). On the Importance of Assurance in Carbon Accounting. Seminaariartikkeli. <https://sustainablefinancealliance.org/paper/on-the-importance-of-assurance-in-carbon-accounting/>

36 Gonesse, T. (2025). Flying Blind: Disabling Autopilot for Audit Reports. Carbon Trackerin raportti, s. 46. <https://carbont-racker.org/reports/flying-blind-disabling-autopilot-for-audit-reports/>

2.5 Kevennetty vapaaehtoinen ohjeistus soveltamisalan ulkopuolisille yrityksille

Vaikka CSRD koskee vain osaa yrityksistä (ks. luku 2.1), heijastuvat sen vaikutukset arvoketjujen kautta myös soveltamisalan ulkopuolisiin yrityksiin. Esimerkiksi suuri soveltamisalaan kuuluva yritys voi tehdä hankintoja pieneltä, soveltamisalan ulkopuoliselta yritykseltä. Koska raportointi, kaksoisolennaisuusanalyysin tuloksista riippuen, kattaa koko arvoketjun, tarvitsee suuri yritys raportointiaan varten tietoja myös niiltä pienemmiltä kauppakumppaneiltaan, jotka ovat soveltamisalan ulkopuolella.

Soveltamisalan ulkopuolisten yritysten tueksi on kehitetty pk-yritysten vapaaehtoinen VSME-raportointistandardi, joka julkaistiin loppuvuodesta 2024³⁷. Siinä on kaksi tasoa: Perustasoon (engl. *basic module*) kuuluu 11 tiedonantovaatimusta (B1–B11), jotka kattavat karkeasti ottaen samat teemat kuin varsinaiset ERS-standardit, mutta huomattavasti kevyemmin vaatimuksin.

Laajempaan tasoon (engl. *comprehensive module*) kuuluu perustason lisäksi yhdeksän tarkennettua vaatimusta (C1–C9), joiden luonnehditaan kattavan sellaisia tarkempia tietoja, jotka kiinnostavat todennäköisesti pankkeja, sijoittajia ja kauppakumppaneita.

Ilmastoa koskee perustason vaatimus B3. Siinä edellytetään kolmea tietoa: energiankulutusta jaoteltuna uusiutuvaan ja uusiutumattomaan tuotantoon, oman toiminnan päästöjä (scope 1 ja sijaintiperustainen scope 2) sekä liikevaihdon perusteella laskettu päästöintensiteetti. Laajemmalla tasolla kannustetaan ottamaan päästöraportointiin mukaan myös scope 3 -päästöt, jos se arvioidaan tarpeelliseksi. Varsinaiset lisävaatimukset koskevat ilmastotavoitteita ja mahdollista siirtymäsuunnitelmaa (C3) sekä ilmastomuutoksen arvioituja riskejä liiketoiminnalle (C4).

Komission antoi virallisen suosituksen siitä, että pk-yritykset noudattaisivat raportoinnissaan VSME-standardia, heinäkuussa 2025³⁸. Samalla se muistutti Omnibus I -esityksestä, jonka mukaan vastaava vapaaehtoinen standardi koskisi tulevaisuudessa myös niitä suurempia yrityksiä, joilla ei ole yli tuhatta työntekijää. Omnibus I -esitystä on käsitelty kattavammin seuraavassa luvussa 2.6.

37 EFRAG. (2024). EFRAG Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME). <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>

38 Euroopan komissio. (30.7.2025). Commission presents voluntary sustainability reporting standard to ease burden on SMEs. Lehdistötiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1843

2.6 Omnibus I -esityksen vaikutukset ja käsittely

Kesän 2024 eurovaalien jälkeen muodostetun komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen³⁹ ilmoitti marraskuussa 2024, että komissio aikoo yksinkertaistaa yritys vastuusääntelyä koskien erityisesti kestävyysraportointidirektiiviä, yritys vastuudirektiiviä ja taksonomia-asetusta⁴⁰. Samana päivänä jäsenmaista koostuva neuvosto linjasi niin sanotussa Budapestin julistuksessa, että komission tulisi vähentää yritysten raportointivelvoitteita⁴¹.

Helmikuussa 2025 komissio julkaisi niin sanotun Omnibus I -esityksen, jonka tavoitteena oli muuttaa jo toimeenpanoon edennyttä kestävyysraportointidirektiiviä⁴². Komission esityksessä kestävyysraportointia edellytettäisiin jatkossa vain yli tuhat henkeä työllistäviltä yrityksiltä, joiden liikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa tai tase yli 25 miljoonaa euroa⁴³. Ulkopuolelle jäisi siten sekä osa niistä yrityksistä, jotka aloittivat raportoinnin jo ensimmäisessä aallossa vuonna 2025, että osa niistä yrityksistä, joihin raportointivelvoite olisi laajentunut niin sanotussa toisessa aallossa. Kolmannen aallon listatut pk-yritykset jäisivät kokonaan velvoitteen ulkopuolelle. Laajentuessaan voimassaolevan direktiivin mukaisesti CSRD olisi kattanut lopulta noin 30 700 yritystä, mutta komission esittämien muutosten raportoinnin piiriin jäisi vain noin 7 700 yritystä⁴⁴. Suomessa ylärajan korottaminen komission esittämällä tavalla jättäisi raportointivelvollisten yritysten määrän noin 130 yritykseen⁴⁵.

Alustavien arvioiden perusteella raportointivelvoitteen keventäminen henkilöstömäärän perusteella voisi vapauttaa raportointivelvoitteesta suhteessa enemmän pääomavaltaisia

39 Sääntelyn ”yksinkertaistaminen” oli yksi von der Leyenin teemoista jo hänen asettuessaan ehdolle jatkokaudeksi komission puheenjohtajaksi. Ks. von der Leyen, U. (2024). Political Guidelines for the next European Commission 2024–2029. https://commission.europa.eu/document/download/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_en?filename=Political%20Guidelines%202024-2029_EN.pdf

40 NordSIP. (18.11.2024). EU To Cut Sustainable Reporting Requirements. Verkko uutinen. <https://nordsip.com/2024/11/18/eu-to-cut-sustainable-reporting-requirements/>

41 Eurooppa-neuvosto. (8.11.2024). Budapest Declaration on the New European Competitiveness Deal. Lehdistötiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/11/08/the-budapest-declaration/>

42 Lisäksi esitettiin muutoksia yritys vastuudirektiiviin, taksonomia-asetukseen ja niin sanottuun hiilirajamekanismiin. Ks. Euroopan komissio. (2025). Omnibus I. Komission verkkosivu. https://commission.europa.eu/publications/omnibus-i_en

43 Komission direktiiviesitys 2025/0044, s. 3–4. https://commission.europa.eu/document/download/0affa9a8-2ac5-46a9-98f8-19205bf61eb5_en?filename=COM_2025_80_EN.pdf

44 Luvut perustuvat komission arvioon, jossa on oletettu, että tytäryhtiöt eivät raportoi toiminnastaan erikseen vaan osana emoyhtiötä. Eriksen laskettuna piirissä olevien yritysten määrä laskee 76 600 yrityksestä 13 700 yritykseen. Ks. Euroopan komissio. (2025). Staff Working Document Accompanying the documents COM(2025) 80 - COM(2025) 81. Direktiiviesityksen taustadokumentti, s. 27–28. https://commission.europa.eu/document/download/1da93ca2-7911-4e1f-9ce6-cecd09a85250_en?filename=SWD-Omnibus-80-81_En.pdf

45 Kaisanlahti, T. (11.3.2025). Suuryritysten kiperä pulma: miten komission ehdotus hallinnollisen taakan vähentämiseksi vaikuttaa kestävyysraportointiin tältä vuodelta? Blogikirjoitus työ- ja elinkeinoministeriön sivuilla. <https://tem.fi/-/suuryritysten-kipera-pulma-miten-komission-ehdotus-hallinnollisen-taakan-vahentamiseksi-vaikuttaa-kestavyyssraportointiin-tal-ta-vuodelta->

teollisuusyrityksiä, joilla on esimerkiksi runsaan raaka-aineiden käytön myötä merkittäviä kestävyysriskejä, kun taas velvoitteen piiriin jäisi suhteessa enemmän työvoimavaltaisia yrityksiä muun muassa palvelualalta, joilla kestävyysriskejä voi olla vähemmän⁴⁶.

Kumppaneilta pyydettävien tietojen rajoittaminen (engl. *value chain cap*) laajennettaisiin esityksessä koskemaan pelkkien pk-yritysten sijaan kaikkia alle tuhannen työntekijän yrityksiä. Esityksessä myös luovutaan alkuperäiseen direktiiviin sisältyneistä kiristyksistä lähivuosille, jotka koskevat sektorikohtaisten raportointivaatimusten käyttöönottoa sekä siirtymistä rajoitetusta varmentamisesta kohtuulliseen varmentamiseen. Eurooppalaisen varmennusstandardin kehittämisen sijaan komissio esittää, että se antaisi ohjeistusta, jonka muuttaminen olisi jatkossa joustavampaa.

Tämän raportin julkaisuhetkellä Omnibus I -esityksen käsittely Euroopan parlamentissa oli kesken. Kun parlamentti on muodostanut kantansa, käydään parlamentin ja jäsenmaista koostuvan neuvoston välillä niin sanotut trilogineuvottelut. Neuvosto on jo muodostanut oman kantansa, johon kuuluu komission esitystä pidemmälle menevä CSRD:n soveltamisalan kaventaminen soveltamalla tuhannen työntekijän rajan lisäksi myös 450 miljoonan euron liikevaihtoon asetettua rajaa⁴⁷. Euroopan parlamentissa on puolestaan esitetty työntekijärajan nostamista jopa 5 000 työntekijään. Jos trilogineuvotteluissa päädytään näin merkittäviin muutoksiin, kapenee raportointidirektiivin piirissä olevien yritysten joukko vielä huomattavasti enemmän kuin edellä on esitetty⁴⁸.

Sisällöllisistä muutoksista erillään on annettu niin sanottu stop the clock -direktiivi, jolla lykätään CSRD:n soveltamisalan laajentamista (ns. toinen ja kolmas aalto) kahdella vuodella⁴⁹. Stop the clock -direktiivi hyväksyttiin jo huhtikuussa 2025 ja lykkäys tulee asettaa

46 ANC. (2025). Synthèse des propositions du premier paquet Omnibus du 26/02/2025 relatif à la CSRD. Ranskan arvopaperiviranomaisen alustava analyysi. https://www.linkedin.com/posts/autorite-des-normes-comptables_d%C3%A9cryptage-des-propositions-de-lomnibus-activity-7305513908792971264-G_cA; Baumüller, J. (2025). EU omnibus package on sustainability – something we don't want to ride (yet)!. Työpäperi. https://www.linkedin.com/posts/andreasrasche_omnibus-csrd-sector-effects-activity-7315257592883167235-Bhnf

47 Jäsenmaat löivät omat neuvottelukantansa lukkoon kesäkuussa 2025. Ks. Eurooppa-neuvosto. (23.6.2025). Simplification: Council agrees position on sustainability reporting and due diligence requirements to boost EU competitiveness. Lehdistötiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/06/23/simplification-council-agrees-position-on-sustainability-reporting-and-due-diligence-requirements-to-boost-eu-competitiveness/>

48 Yhden arvion mukaan neuvoston esitys johtaisi noin puolet komission esitystä pienempään soveltamisalaan ja parlamentin esitys puolestaan jättäisi soveltamisalan piiriin vain vajaan neljänneksen siitä, mitä komission esittämä raja. Ks. Rasche, A. (2025). LinkedIn-päivitys. Haettu 31.7.2025 osoitteesta: https://www.linkedin.com/posts/andreasrasche_omnibus-activity-7353309833019715586-hv88?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAAB9Eu_IBCk-he-yFhjvTKSErOk9t2ChvyE1Y

49 Euroopan parlamentti. (2025). Omnibus I - sustainability reporting - "stop the clock" proposal. Legislative Train Schedule -sivusto. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-simplification-business/file-first-omnibus-package-on-sustainability>

kansallisesti voimaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Suomessa lykkäys on eduskunnan käsitteltävänä⁵⁰ ja koskee arviolta 1 200 yritystä⁵¹.

Sen lisäksi, että raportointivaatimus rajataan koskemaan pienempää yritysjoukkoa, kevennetään velvoitetta myös niiden yritysten osalta, jotka jäävät CSRD:n piiriin. Komission esityksessä asetetaan tavoitteeksi pakollisesti raportoitavien tietopisteiden määrän merkittävä vähentäminen, mitä tavoitellaan kolmella keinolla: 1) poistamalla vähiten tärkeiksi katsotut tietovaatimukset, 2) priorisoimalla määrällisiä tietovaatimuksia laadullisten kuvausten sijaan sekä 3) erottelemalla selkeämmin pakolliset ja vapaaehtoiset tietopisteet⁵².

Alkuperäiset ESRS-standardit laatinut EFRAG laatii parhaillaan kevennettyä versiota standardeista. Lausuntokierros kevennetystä ohjeistuksesta on käynnissä tämän raportin julkaisuhetkellä. Ilmastoa koskevan E1-standardin osalta EFRAG esittää tietopisteiden karsimista 53 prosentilla⁵³. Käytännössä kevennyksessä on suurelta osin kyse siitä, että toisteisia vaatimuksia on karsittu ja rakennetta yksinkertaistettu. Esimerkiksi tiedonantovaatimuksessa ilmastoa koskevasta siirtymäsuunnitelmasta (E1-1) on nykyisellään listattu kymmenen sisältövaatimusta. EFRAG:in esittämässä kevennetyssä versiossa näitä kohtia olisi enää neljä, mutta ne kattaisivat silti seitsemän nykyisen version kymmenestä kohdasta.

Osa uudistuksessa poistettavaksi esitetyistä tietopistevaatimuksista listataan vapaaehtoisena erillisessä ohjeessa (engl. *non-mandatory illustrative guidance*, NMIG)⁵⁴. Ilmaston osalta tällainen vapaaehtoisesti raportoitavaksi tuleva tieto olisi muun muassa liikevaihtoon suhteutettu päästöintensiteetti, joka on nykyisin raportoitava osana päästöjä koskevaa tiedonantovaatimusta (E1-6). ESRS-standardien muutoksia koskeva prosessi oli kesken tämän raportin kirjoittamishetkellä.

ESRS-standardien uudistamisen lisäksi komissio aikoo antaa delegoituna asetuksena uuden standardin niille yrityksille, jotka jäävät CSRD:n soveltamisalan ulkopuolelle. Tämän standardin on määrä perustua pk-yrityksille kehitettyyn VSME-standardiin, mutta kattaa myös suurempia yrityksiä, joita CSRD ei enää jatkossa koski.

50 Eduskunta. (n.d.). Asian käsittelytiedot HE 79/2025 vp. Haettu 5.9.2025 osoitteesta: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_79+2025.aspx

51 Kaisanlahti, T. (11.3.2025). Suuryritysten kiperä pulma: miten komission ehdotus hallinnollisen taakan vähentämiseksi vaikuttaa kestävyysraportointiin tältä vuodelta? Blogikirjoitus työ- ja elinkeinoministeriön sivuilla. <https://tem.fi/-/suuryritysten-kipera-pulma-miten-komission-ehdotus-hallinnollisen-taakan-vahentamiseksi-vaikuttaa-kestavyysraportointiin-talta-vuodelta->

52 Komission direktiiviesitys 2025/0044, s. 5. https://commission.europa.eu/document/download/0affa9a8-2ac5-46a9-98f8-19205bf61eb5_en?filename=COM_2025_80_EN.pdf

53 EFRAG. (2025). Amended ESRS Exposure Draft, Basis for Conclusions. Raportti, s. 44. https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2025-07/Amended_ESRS_Exposure_Draft_July_2025_Basis_for_Conclusions.pdf

54 EFRAG. (2025). Non-Mandatory Illustrative Guidance, Draft Amended ESRS. Raportti. https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2025-07/ESRS_Exposure_Draft_July_2025_Non-Mandatory-Implementation-Guidance_%28NMIG%29.pdf

Omnibus I -esitys on herättänyt runsaasti vastarintaa, erityisesti juuri kestävyysraportointidirektiiviin ja yritys vastuudirektiiviin esitettyjen kevennysten vuoksi. Kannanottoja, joissa pyydetään päättäjiä turvaamaan jo säädetyn yritys vastuu- ja raportointilainsäädännön ydinosat, on esitetty niin yritysten ja sijoittajien⁵⁵, tutkijoiden⁵⁶ kuin kansalaisyhteiskunnan toimesta⁵⁷.

Omassa Omnibus I -esitystä koskevassa lausunnossaan Euroopan keskuspankki toteaa, että esitetyt muutokset voivat merkittävästi rajoittaa sidosryhmien tiedonsaantia ja johdattaa mahdollisesti ei-toivottuihin tuloksiin⁵⁸. Ilmastoön liittyvänä esimerkkinä lausunnossa nostetaan esiin se, että raportoinnin ulkopuolelle rajattavaksi esitetyt pk-yritykset muodostavat 63 prosenttia unionin yritysten päästöistä.

3. Ilmastonmuutosta koskeva ESRS-standardi E1

Ilmastonmuutos on yksi keskeisimmistä kestävyysseikoista, joita CSRD:n alaisten yritysten tulee käsitellä raportoinnissaan. Ilmasto koskeva E1-standardi on ESRS:n ainoa aihekohtainen standardi, jota ei voi jättää raportoimatta ilman perustelua. CSRD-direktiivin resitaaleissa tätä perustellaan sillä, että raportoinnin käyttäjät ovat kiinnostuneita muun muassa ilmastoön liittyvistä riskeistä, yrityksen ilmasto koskevista suunnitelmista, päästöistä ja niiden hyvityksistä sekä toimista, joita yritykset ovat toteuttaneet vähentääkseen päästöjään⁵⁹.

Ilmasto koskeva raportointi ohjeistetaan EFRAG:in laatiman ESRS-standardiston standardissa E1⁶⁰, jonka tiedonantovaatimukset käydään läpi seuraavissa alaluvuissa 3.1 ja 3.2. Osa näistä vaatimuksista on luonteeltaan laadullisia, esimerkiksi kuvaus ilmastonmuutok-

55 Eurosif. (28.6.2025). Investor and business joint statement on Omnibus initiative. Verkkoartikkeli. <https://www.eurosif.org/news/investor-and-business-joint-statement-on-omnibus-initiative-in-the-context-of-the/>

56 EurActiv. (5.2.2025). La dérégulation n'aidera pas l'Europe à bâtir son autonomie stratégique. Verkkoartikkeli. <https://www.euractiv.fr/section/economie/opinion/la-deregulation-naidera-pas-leurope-a-batir-son-autonomie-strategique/>

57 ECCJ. (18.4.2025). NGOs challenge European Commission's undemocratic 'Omnibus' process. Lehdistötiedote. <https://corporatejustice.org/news/joint-press-release-ngos-challenge-european-commissions-undemocratic-omnibus-process/>

58 Euroopan keskuspankki. (2025). Opinion of the European Central Bank on proposals for amendments to corporate sustainability reporting and due diligence requirements. Kannanotto, s. 7–8. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/legal/ecb_leg_con_2025_10.en.pdf

59 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2022/2464. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>

60 ESRS-standardisto on julkaistu komission delegoituna asetuksena. Ks. Komission delegoitu asetus 2023/2772. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>

seen liittyvistä toimintaperiaatteista (E1-2), ja osa taas edellyttää numeerisia tietoja kuten esimerkiksi päästövähennystavoitteet (E1-4) tai toimintavuoden päästöt (E1-6).

3.1 Siirtymäsuunnitelma (E1-1)

E1-standardin ensimmäinen tiedonantovaatimus koskee niin sanottua siirtymäsuunnitelmaa⁶¹. Yrityksen tulee kertoa, onko sillä suunnitelma siitä, miten sen strategia ja liiketoimintamalli saadaan vastaamaan kansainvälisiä ilmastotavoitteita kuten Pariisin sopimusta ja EU:n hiilineutraaliustavoitetta vuodelle 2050⁶². Jos siirtymäsuunnitelmaa ei ole, yrityksen tulee kertoa, ollaanko sellaista tekemässä, ja jos ollaan, milloin se aiotaan hyväksyä.

Mikäli siirtymäsuunnitelma on laadittu, sen osalta ohjeistetaan raportoitavan kymmenen erikseen mainittua seikkaa:

- Selvitys siitä, miten yrityksen siirtymäsuunnitelmaan kuuluvat päästövähennystavoitteet sopivat yhteen sen kanssa, että ilmaston lämpeneminen rajoitetaan puoleentoista asteeseen⁶³. Soveltamisvaatimuksissa ohjeistetaan laskemaan tähän tarkoitukseen puolentoista asteen tavoitteen mukainen viitetavoitearvo tai vertailuarvo, johon yrityksen itselleen asettamaa päästövähennystavoitetta voidaan verrata⁶⁴
- Selvitys päästövähennystavoitteiden toimeenpanoon liittyvistä toimista, mukaan lukien muutokset yrityksen tuote- ja palveluvalikoimassa ja uusien teknologioiden käyttöönotto. Määrälliset tiedot yrityksen investoinneista ja rahoituksesta, joilla tuetaan siirtymäsuunnitelman toteuttamista.
- Laadullinen arviointi yrityksen keskeisten omaisuuserien ja tuotteiden mahdollisista kasvihuonekaasupäästöjen lukkiutumista sekä selvitys siitä, voivatko nämä päästöt vaarantaa päästövähennystavoitteiden saavuttamisen.

61 Myös luonnon monimuotoisuutta koskevan standardin E4 alla edellytetään siirtymäsuunnitelmasta raportointia.

62 Standardin muotoilu: "Tämän tiedonantovaatimuksen tavoitteena on antaa käsitys yrityksen aiemmista, nykyisistä ja tulevista hillitsemistoimista sen varmistamiseksi, että sen strategia ja liiketoimintamalli ovat yhteensopivia seuraavien kanssa: kestäväan talouteen siirtyminen, ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 celsiusasteeseen Pariisin sopimuksen mukaisesti, ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä koskeva tavoite sekä tarvittaessa yrityksen altistuminen hiili-, öljy- ja kaasualan toiminnoille."

63 EFRAG:in työstämän soveltamisohjeen työversiossa sanotaan, että E1-1:n alla tulee selittää, millä tavalla yrityksen itselleen asettamat tavoitteet ovat puoleentoista asteeseen tähtäävän ilmastopolitiikan mukaiset, kun taas E1-4:n alla tulee esittää suoraviivainen arvio, ovatko asetetut tavoitteet linjassa ilmastopolitiikan kanssa. Ks. EFRAG. (2025). Transition Plan ESRS Implementation Guidance V.10.pdf. Soveltamisohjeen työversio, s. 18. <https://www.efrag.org/system/files/sites/web-publishing/Meeting%20Documents/2411071447006350/02-02%20-%20Transition%20Plan%20ESRS%20Implementation%20Guidance%20V.10.pdf>

64 Käytännössä vertailuarvo voidaan laskea kertomalla perusvuoden päästöt päästövähennyskertoimella. Esimerkkinä käytetään SBTi:n monialaista vähennysten tavoitepolkua, jonka mukaan päästöjen tulisi vähentyä 42 prosenttia vuosina 2020–2030.

- Selvitys taksonomia-asetuksen⁶⁵ soveltamisalaan kuuluvasta taloudellisen toiminnan kehittamisestä.
- Tiedot raportointikauden merkittävistä pääomamenoista eli fyysiseen omaisuuteen kohdistuvista investoinneista, jotka liittyvät fossiilisiin polttoaineisiin eli hiileen, öljyyn ja maakaasuun liittyvään taloudelliseen toimintaan.
- Tieto siitä, onko yritys suljettu EU:n rahoituslainsäädännössä niin sanottujen Pariisin sopimuksen mukaisten vertailuarvojen ulkopuolelle eli käytännössä tieto siitä, onko yrityksellä tiettyä minimitasoa enemmän fossiilisten polttoaineiden tai fossiilisen energian tuotantoon tai jakeluun liittyvää liiketoimintaa.
- Selvitys siitä, miten siirtymäsuunnitelma on sisällytetty yrityksen yleiseen liiketoimintastrategiaan ja rahoitussuunnitelmaan. Tämä tarkoittaa kuvausta, jossa kerrotaan, miten miten kannattava liiketoiminta ja siirtymän toteuttaminen sovitetaan yhteen.
- Tieto siitä, onko siirtymäsuunnitelma hallinto-, johto- ja valvontaelinten hyväksymä.
- Selvitys yrityksen edistymisestä siirtymäsuunnitelman täytäntöönpanossa.

EFrag valmistele parhaillaan tarkempaa ohjeistusta siirtymäsuunnitelmien laatimiseen⁶⁶. Alustavien analyysien perusteella tällaiselle ohjeelle on tarvetta. EFRAG:in ensimmäisiin raportteihin perustuvan arvion mukaan suuri osa yrityksistä raportoi, että niillä on siirtymäsuunnitelma, mutta suunnitelmat ovat varsin kirjavia eikä niissä usein käydä järjestelmällisesti läpi kaikkia ESRS-standardissa edellytetyjä asioita⁶⁷.

Myös suuret konsulttiyhtiöt ovat raportoineet siirtymäsuunnitelmien kirjavasta toteutuksesta. Deloitte katsaus ensimmäisiin suomalaisten yritysten CSRD-raportteihin osoitti, ettei raportoinnista aina käynyt ilmi, onko varsinaista suunnitelmaa olemassa vai onko vain raportoitu pistemäisesti vaadittuja tietoja⁶⁸. Selvityksen perusteella puutteita oli esi-

65 Taksonomia-asetuksen tavoitteena on helpottaa kestävien sijoituskohteiden tunnistamista. Siinä määritellään kriteerit, joiden perusteella liiketoiminta tietyillä taksonomiakelpoiseksi luokitetuilla toimialoilla voidaan laskea taksonomian mukaiseksi. Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2020/852. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R0852>

66 Siirtymäsuunnitelmasta on julkisesti saatavilla työversio ja sen liitteet: Efrag. (2025). Transition Plan ESRS Implementation Guidance V.10.pdf. <https://www.efrag.org/system/files/sites/webpublishing/Meeting%20Documents/2411071447006350/02-02%20-%20Transition%20Plan%20ESRS%20Implementation%20Guidance%20V.10.pdf>; Efrag. (2025). Transition Plan ESRS Implementation Guidance - Appendices V.10. <https://www.efrag.org/system/files/sites/webpublishing/Meeting%20Documents/2411071447006350/02-03%20-%20Transition%20Plan%20ESRS%20Implementation%20Guidance%20-%20Appendices%20V.10.pdf>

67 EFRAG. (2025). State of Play 2025, Implementation of the European Sustainability Reporting Standards (ESRS): Observed Practices based on statements issued as of 20 April 2025. Raportti, s. 19. https://www.efrag.org/sites/default/files/media/document/2025-07/EFrag_State%20of%20Play%202025%20Report_0.pdf

68 Deloitte. (2025). CSRD reporting benchmark study on Finnish companies. Raportti, s. 27. <https://www.deloitte.com/fi/fi/services/consulting/research/csrd-reporting-benchmark-study-2025.html>

merkiksi siinä, miten esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet on sidottu liiketoimintastrategiaan tai millaisia resursseja toimien toteutus edellyttää.

Omassa vastaavassa katsauksessaan EY:n totesi, että suuri osa yrityksistä oli raportoinut, että niillä on siirtymäsuunnitelma, mutta käytännössä monet ESRS:n edellyttämät tiedot puuttuivat⁶⁹. Esimerkkeinä tyypillisesti puuttuvista tiedoista mainittiin ilmastotavoitteiden perusteleminen puolentoista asteen mukaiseksi ja siirtymätoimien talousvaikutukset.

Tämän raportin luvussa 4.2 arvioidaan suurimpien suomalaisten yritysten ilmastosiirtymäsuunnitelmia koskeva raportointi. Lukuun 5 on koottu yhteenveto selvityksestä nousseista havainnoista.

3.2 Muut ilmastoon liittyvät tiedonantovaatimukset E1-standardissa

Edelle esitellyn yrityksen ilmastoa koskevan siirtymäsuunnitelman lisäksi E1-standardissa on kahdeksan muuta tiedonantovaatimusta. Siirtymäsuunnitelma kokooa tai viittaa tyypillisesti osaan näistä muista tiedonantovaatimuksista, sillä ne tarkentavat siirtymäsuunnitelmalta edellytettäviä tietoja. Näitä ovat erityisesti tiedonantovaatimukset, jotka liittyvät toimiin (E1-3) ja tavoitteisiin (E1-4). Lisäksi ilmastoa koskevaan E1-standardiin kuuluvat raportointivuoden tiedot muun muassa energiankulutuksesta (E1-5) ja kasvihuonekaasupäästöistä (E1-6).

3.2.1 Hillintään ja sopeutumiseen liittyvät toimintaperiaatteet (E1-2)

Tiedonantovaatimuksen tavoitteena ”on antaa käsitys siitä, missä määrin yrityksellä on toimintaperiaatteita, jotka koskevat ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvien olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamista, arviointia, hallintaa ja/tai korjaamista”. Nämä toimintaperiaatteet voivat koskea suoraan ilmastomuutoksen hillintää tai sopeutumista, tai olla sellaisia esimerkiksi koulutukseen, hankinta- tai toimitusketjuun, investointeihin tai tuotekehitykseen liittyviä toimintaperiaatteita, joilla on välillisiä vaikutuksia ilmastomuutoksen hillintään tai sopeutumiseen.

3.2.2 Toimintaperiaatteisiin liittyvät toimet ja resurssit (E1-3)

Tiedonantovaatimuksen tavoitteena ”on antaa käsitys ilmastoon liittyvien toimintaperiaatteiden päämäärien ja tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetuista ja suunnitelluista keskeisistä toimista”. Tiedonantovaatimus pyrkii siis selvittämään ne konkreettiset keinot ja niille ohjatut resurssit, joilla yritys aikoo toimeenpanna kohdassa E1-2 raportoidut toi-

69 EY. (2025). EY CSRD Barometer 2025. Raportti, s. 16. <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-gl/technical/csrd-technical-resources/documents/ey-gl-ey-csrd-barometer-05-2025.pdf>

mintaperiaatteensa. Raportoitavat toimet voivat liittyä esimerkiksi energiatehokkuuteen, sähköistämiseen, polttoaineen vaihtamiseen, uusiutuvan energian käyttöön, tuotteiden muutoksiin tai muuhun hiilestä irtautumiseen arvoketjussa. Lisäksi tulee antaa tietoa toimien toteuttamiseen tarvittavista toiminta- ja pääomamenoista, minkä tarkoituksena on osoittaa toimien uskottavuus.

3.2.3 Hillintään ja sopeutumiseen liittyvät tavoitteet (E1-4)

Ilmastotavoitteita koskevan tiedonantovaatimuksen mukaan yrityksen tulee raportoida tavoitteista, joita sillä on sekä ilmaston lämpenemisen hillintään että ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen. Sopeutumista koskevien tavoitteiden raportoinnin osalta ei anneta kovin tarkkoja vaatimuksia, mutta hillinnän – eli käytännössä päästövähennysten – osalta raportointivaatimukset ovat hyvin selkeät.

Ensinnäkin päästövähennystavoitteet on raportoitava absoluuttisina arvoina ja tarvittaessa lisäksi intensiteettiarvoina suhteessa liikevaihtoon tai fyysiseen toimintaan⁷⁰. Soveltamisvaatimuksissa tarkennetaan, että tämä voi tarkoittaa, että yrityksen tulee kertoa absoluuttisten kasvihuonekaasupäästöjen kasvusta, jos se ennakoi liiketoimintansa kasvavan. Tavoitteet tulee kertoa scope 1, 2 ja 3 -päästöjen osalta joko erikseen tai yhdistettynä.

Päästövähennystavoitteesta on annettava lähtötaso ja sen ajankohta eli niin sanottu perusvuosi. Tavoitearvo tulee laskea vuodelle 2030 ja sen jälkeen aina viiden vuoden välein. Yrityksen tulee kertoa, onko esitetyllä vähennystavoitteella tieteellinen pohja ja onko se linjassa sen kanssa, että ilmaston lämpeneminen tulee rajoittaa puoleentoista asteeseen.

3.2.4 Energiankulutus (E1-5)

Yritysten tulee raportoida käyttämästään energiasta kertoen kokonaiskulutus sekä millaisin osuuksin tämä on tuotettu fossiilisilla, ydinvoimalla ja uusiutuvilla energialähteillä.

Tietyillä ilmastovaikutuksiltaan merkittävillä aloilla⁷¹ on lisäksi kerrottava fossiilisten energialähteiden tarkempi jakauma (eli käytännössä hiili, öljy ja maakaasu) sekä liikevaihtoon suhteutettu energiaintensiteetti.

⁷⁰ ESRS E1:n soveltamisvaatimus AR23: "Jos yritys on asettanut ainoastaan kasvihuonekaasuintensiteetin vähennystavoitteen, sen on kuitenkin ilmoitettava siihen liittyvät absoluuttiset arvot tavoitevuodelle ja välitavoitevuosille."

⁷¹ NACE-luokituksen alat A–H sekä L eli esimerkiksi teollisuus, maatalous sekä liikenne- ja rahoitusala. Ks. Komission delegoitu asetus 2023/137. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj

3.2.5 Päästöt (E1-6)

Raportointivuoden päästöistä tulee raportoida jaoteltuna scope 1, 2 ja 3 -päästöluokkiin sekä näiden yhteissummama. Jokaisen luokan päästöjen osalta on annettava myös tarkempaa tietoa: Oman toiminnan scope 1 -päästöistä tulee kertoa, mikä on EU:n päästökaupan piiriin kuuluvien päästöjen osuus. Hankitun energian tuotantoon liittyvistä scope 2 -päästöistä tulee kertoa sekä sijainti- että markkinaperusteisesti⁷². Scope 3 -päästöt tulee taas jaotella GHG-protokollan mukaisesti alaluokkiin⁷³. Lisäksi tulee kertoa kokonaispäästöjen intensiteetti-arvo liikevaihtoon suhteutettuna.

3.2.6 Poistot ja päästöhyvitykset (E1-7)

Yritysten tulee kertoa sen toimintaan liittyvistä kasvihuonekaasujen poistumista ja hiilivarastoista sekä mahdollisesta päästöhyvitysten käytöstä eli niin sanotusta päästökompensaatiosta. Poistumien ja varastojen osalta tulee kertoa määrien lisäksi se, millaiset keinot ovat kyseessä ja liittyvätkö ne yrityksen omaan toimintaan vai arvoketjun alku- tai loppupäähän. Tehdyistä päästöhyvityksistä tulee kertoa, miten ne jakautuvat päästövähennys- ja poistohankkeisiin, eri sertifikaattien osuudet hankkeista, ovatko hankkeet EU:ssa vai sen ulkopuolella ja onko käytetyille yksiköille tehty vastaava mukautus Pariisin sopimuksen artikla 6:n mukaisesti⁷⁴.

3.2.7 Sisäinen hiilen hinnoittelu (E1-8)

Jos yrityksellä on käytössään vapaaehtoinen, yrityksen sisäisessä päätöksenteossa käytettävä päästöhinnoittelu, siitä tulisi antaa tietyt tiedot. Yrityksen tulisi kertoa, minkätyyppinen malli on käytössä eli onko kyse esimerkiksi ainoastaan päätöksentekoa tukevista varjohinnoista vai konkreettisista maksuista, joilla kerätään varoja. Lisäksi tulee kertoa, millaisia hintoja on käytetty ja millä perusteella ne on asetettu, sekä se, mihin toimintoihin ja kuinka suuriin päästöihin sisäistä hinnoittelua sovelletaan.

3.2.8 Riskien ja mahdollisuuksien ennakoitavat taloudelliset vaikutukset (E1-9)

Yritysten tulee raportoida myös ilmastonmuutoksesta aiheutuvien fyysisten riskien ja siirtymäriskien taloudelliset vaikutukset liiketoimintaan. Lisäksi on arvioitava, millaisia – esimerkiksi vähähiilisiin tuotteisiin tai sopeutumisratkaisuihin liittyviä – taloudellisia mahdollisuuksia yritys on tunnistanut.

⁷² Sijaintiperusteisessa laskennassa käytetään sähköverkosta saatavan sähkön keskimääräistä päästöintensiteettiä (eli hankittavan sähkön laatu ei vaikuta lukuun) ja markkinaperusteisessa laskennassa taas hankitun sähkön päästökerrointa (eli esimerkiksi uusiutuva sähkö lasketaan nollana).

⁷³ Luokittelu on esitelty luvussa 4.3. Ks. myös Finnwatch. (2023). Valistuneita arvauksia. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/valistuneita-arvauksia>

⁷⁴ Ks. esim. Finnwatch. (2025). Uuden ajan hiilimarkkinat alkavat hahmottua. Verkkoartikkeli. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/uuden-ajan-hiilimarkkinat-alkavat-hahmottua>

Tiedonantovaatimuksen E1-9 noudattamiseen on annettu lisääikaa niin sanotulla siirtymäsäännöksellä⁷⁵. Kohdan mukaiset tiedot voi jättää pois kestävyys selvityksen ensimmäiseltä laatimisvuodelta, jonka jälkeen, ensimmäisen kolmen raportointivuoden ajan vaatimusta voi noudattaa pelkällä laadullisella arviolla, ”jos määrällisiä tietoja ei ole käytännössä mahdollista laatia”.

3.3 ESRS 2 -standardia täydentävät tiedot ilmastonmuutokseen liittyen (GOV-3, SBM-3 ja IRO-1)

Ilmastoa koskevan E1-standardin kohdalla ohjeistetaan standardin omien, edellä käsiteltyjen tiedonantovaatimusten (E1-1, E1-2 jne) lisäksi raportoimaan tiettyjä yleisiä tietoja koskevia asioita ESRS 2:n alla. Nämä liittyvät johdon palkitsemiskriteereihin sekä niin sanottujen olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamiseen (ks. luku 2.2).

Palkitsemisen (ESRS 2 GOV-3) osalta tulee kertoa, ”huomioidaanko ilmastoon liittyvät näkökohdat hallinto-, johto- ja valvontaelinten jäsenten ansioissa ja millä tavoin”. Lisäksi on kerrottava ilmastotyöhön liittyvien palkkioiden osuus ansioista sekä se, arvioidaanko ilmastotyötä suhteessa tiedonantovaatimuksen E1-4 (ks. luku 3.2.3) alla kerrottaviin päästötavoitteisiin vai johonkin muuhun.

Olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien (ESRS 2 SBM-3) osalta tulee kertoa, ovatko sen tunnistamat ilmastoon liittyvät riskit fyysisiä riskejä vai siirtymäriskejä. Lisäksi yritysten tulee kuvata, miten ilmastokestäviä niiden strategiat ja liiketoimintamallit ovat. Lisäksi olennaisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisprosessista (ESRS IRO-1) tulee kertoa.

⁷⁵ ESRS 1 -standardin lisäys C.

4. Arvio ilmastoa koskevista tiedoista suomalaisten suuryritysten ensimmäisissä CSRD-raporteissa

Tässä raportissa arvioidaan suomalaisten suuryritysten ilmastoa koskevaa kestävyysraportointia vuoden 2024 toiminnasta. Tarkasteltavaksi joukoksi on valittu Suomen kymmenen suurinta CSRD:n ”ensimmäiseen aaltoon” kuuluvaa yritystä vuoden 2023 liikevaihdon perusteella⁷⁶. Tarkasteltavat yritykset ovat Ilmarinen, Kesko, Kone, Neste, Nokia, Nordea, OP Ryhmä, Sampo, Stora Enso ja UPM.⁷⁷

Tarkastelun päähuomio on ilmastoa koskevassa siirtymäsuunnitelmassa (E1-1) sekä raportointivuotta koskevissa tiedoissa (E1-5, E1-6, E1-7 ja E1-8). Tiedonantovaatimusten E1-2 (ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvät toimintaperiaatteet) ja E1-3 (ilmastonmuutosta koskeviin toimintaperiaatteisiin liittyvät toimet ja resurssit) mukaisia tietoja on huomioitu soveltuvien osien siirtymäsuunnitelmia koskevan raportoinnin arvioinnissa, jos niihin on viitattu. Myös ilmastoa koskevat tavoitteet (E1-4) on käsitelty osana siirtymäsuunnitelmien arviointia.

Tiedonantovaatimukseen E1-9 (riskien taloudelliset vaikutukset) on olemassa niin sanottu siirtymäsäännös, jonka mukaan kohdan mukaisia tietoja ei tarvitse antaa ensimmäisessä raportissaan. Tiedonantovaatimusta ei siten käsitellä tässä raportissa, koska raportin piiriin kuuluvat yritykset ovat hyödyntäneet säännöstä ja jättäneet kohdan pääosin raportoimatta. Myöskään niiden ilmastoon liittyvien tietojen raportointia, jotka kuuluvat ESRS 2:n alla edellytettävien yleisten tietojen piiriin (esim. ilmastoon liittyvien riskien tunnistamisprosessi), ei ole tässä yhteydessä tarkasteltu⁷⁸.

Seuraavassa alaluvussa (4.1) arvioidaan miten helposti ESRS:n mukaiset, ilmastoa koskevat tiedot ovat löydettävissä tarkasteltujen yritysten raporteista. Tämän jälkeen käydään

⁷⁶ Suurimpien yritysten valinnassa on hyödynnetty Talouselämän TE500-listausta vuoden 2023 liikevaihtoon perustuen. Talouselämä. (2024). TE500. <https://www.talouselama.fi/te500>

⁷⁷ Suomen kymmenestä liikevaihdon perusteella suurimmasta yrityksestä ainoastaan S-ryhmä on ensimmäisen vaiheen soveltamisalan ulkopuolella. Se on yritysmuodoltaan osuuskunta, joita CSRD ei koske. Suomessa on kuitenkin päätetty kansallisesti ottaa osuuskunnat mukaan CSRD:n mukaisen raportoinnin piiriin. S-ryhmän ja muiden suurten osuuskuntien olisi alkuperäisen lainsäädännön mukaan tullut raportoida CSRD:n ”toisen aallon” mukaisesti vuoden 2025 tiedoista lähtien eli käytännössä kevästä 2026, mutta tätä on päätetty lykätä osana Omnibus I -esitystä (ks. tarkemmin luku 2.6).

⁷⁸ Näitä ovat GOV-3 koskien kannustinjärjestelmiä, SBM-3 koskien vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia sekä niihin liittyvää tunnistamis- ja arviointiprosessi eli IRO-1.

läpi tarkasteltavien yritysten raportoimat siirtymäsuunnitelmat (luku 4.2) sekä ne tiedonantovaatimukset, jotka koskevat ilmastoa koskevia tietoja raportointivuodelta (luku 4.3). Raportointitapaa ja annettuja tietoja on verrattu CSRD:n vaatimuksia täsmentävään ESRS E1-standardiin, joka koskee ilmastoa. Raportoituja tietoja on arvioitu yrityskohtaisissa yhteenvedoissa myös sidosryhmän näkökulmasta: antavatko raportoivat tiedot riittävän kattavan kuvan yrityksen ilmastotyöstä ja siihen liittyvistä suunnitelmista, ovatko tiedot riittävän yksityiskohtaisia, onko raportoituja tietoja perusteltu uskottavasti. Tarkastelussa on keskitytty siihen, miten yritys raportoi oman toimintansa vaikutuksista ilmastoon. Kaksoisolennaisuuden toista puolta siitä, miten ilmastomuutos vaikuttaa yrityksen liiketoimintaan, ei tässä yhteydessä ole tarkasteltu, vaikka se kuuluukin osaan E1-standardin tiedonantovaatimuksista.

4.1 ESRS:n mukaisten tietojen löydettävyyys

Vaikka tiedonantovaatimukset on määritelty ESRS-standardeissa melko tarkasti⁷⁹, ei standardeissa aseteta tarkkoja vaatimuksia tietojen esittämistavalle. Tästä syystä yrityksillä on yhä melko suuri vapaus esittää raportoitavaksi ohjeistettuja tietoja haluamallaan tavalla.

ESRS 1 -standardissa kuitenkin ohjeistetaan yleiseen selvyyteen vaatimalla, että "(k) estävyystiedot on esitettävä a) tavalla, joka mahdollistaa ESRS-standardeissa edellytetysti annettujen tietojen ja muiden toimintakertomukseen sisältyvien tietojen erottamisen toisistaan; ja b) jäsenneilynä tavalla, joka helpottaa kestävyys selvityksen saatavuutta ja ymmärtämistä niin ihmisen luettavissa olevassa kuin koneellisesti luettavassa muodossa".

Kaikki tätä raporttia varten tarkastellut yritykset ovat listanneet olennaiseksi arvioidut tiedonantovaatimukset erilliseen koontitaulukkoon, josta on raportin sisäiset viittaukset sinne, mistä kukin tieto löytyy. Muilla viittaukset ovat sivunumeroina, mutta Kone viittaa vain raportin lukujen otsikoihin.

Käytännöt vaihtelevat sen osalta, käytetäänkö ESRS:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja (kuten E1-4 päästövähennystavoitteista) ainoastaan koontitaulukossa vai myös siellä, missä varsinaiset tiedonantovaatimuksen edellyttämät tiedot esitetään. Käytettävyyden kannalta jälkimmäinen tapa on selvästi parempi ja ensimmäisissä raporteissaan sitä käyttivät Ilmarinen, OP Ryhmä, Stora Enso ja UPM.

Yritysten välillä on eroa on myös siinä, miten ne raportoivat niistä tiedonantovaatimuksista, joita ne eivät ole pitäneet olennaisina. Tällöin jää epäselväksi, missä määrin yritysten väliset erot ovat toiminnassa ja missä määrin ainoastaan raportointitavassa. Esimerkiksi siirtymäsuunnitelmien (luku 4.2) kohdalla ainoastaan Neste raportoi, että sillä on fossiilisia pääomamenoja. Lopuista yhdeksästä yrityksestä vain Ilmarinen ja UPM

⁷⁹ ESRS 1 -standardin luvun 8.2 mukaan yrityksen tulee jaotella kestävyys selvityksensä neljään osaan tietyssä järjestyksessä: ensin yleiset tiedot, toiseksi ympäristötiedot, kolmanneksi yhteiskunnalliset tiedot ja viimeisenä hallintotapatiedot.

raportoivat erikseen, että fossiilisia pääomamenoja ei ole. Seitsemän yritystä ei mainitse asiasta mitään.

Vastaavia eroavaisuuksia oli myös muiden ilmastoa koskevien tietojen kohdalla (luku 4.3). Esimerkiksi Neste raportoi, etteivät poistot tai päästöhyvitykset ole sille olennaisia, kun taas Kesko ei mainitse aiheesta mitään.

4.2 Suuryritysten ilmastoa koskevat siirtymäsuunnitelmat (E1-1)

Ilmastoa koskevan ESRS E1 -standardin ensimmäinen tiedonantovaatimus (E1-1) koskee niin sanottua siirtymäsuunnitelmaa. Suunnitelman on tarkoitus antaa yleiskatsaus siitä, miten yritys aikoo muuttaa toimintaansa ilmastokriisin ja ilmastopolitiikan edellyttämällä tavalla⁸⁰. Jos yrityksellä ei tällaista suunnitelmaa ole, sen on ilmoitettava, aikooko se hyväksyä sellaisen, ja jos niin, milloin. Niille yrityksille, joita EU:n yritys vastuudirektiivi (CSDDD) koskee, on tulossa velvoite suunnitelman laatimiseen ja toteuttamiseen⁸¹. Tarkemmat raportointivaatimukset liittyen siirtymäsuunnitelmaa koskevaan tiedonantovaatimukseen on käyty läpi luvussa 3.1.

Seuraavissa alaluvuissa (4.2.1–4.2.10) tarkastellaan, miten yritysten raporteissa kuvatut ilmastosiirtymäsuunnitelmat täyttävät niiden raportoinnille asetetut vaatimukset. Lisäksi arvioidaan myös tietojen esitystavan käytettävyyttä sekä havainnollistavien graafien käyttöä⁸².

Siirtymäsuunnitelman sisältöä koskevien vaatimusten täyttyminen käydään läpi yrityskohteisissa taulukoissa, joissa arvioidaan, miten selkeästi ja kattavasti yritys raportoi kustakin tiedonantovaatimuksen E1-1 alla edellytetystä aiheesta⁸³. Siirtymäsuunnitelman arviossa on huomioitu soveltuvin osin myös muiden tiedonantovaatimusten kohdalla annettuja tietoja, jos niihin on viitattu selkeästi tai tiedot ovat muuten siirtymäsuunnitelman esitte-

80 E1-standardin kohta 15 toteaa, että ”tavoitteena on antaa käsitys yrityksen aiemmista, nykyisistä ja tulevista hillitsemistoimista sen varmistamiseksi, että sen strategia ja liiketoimintamalli ovat yhteensopivia seuraavien kanssa: kestävään talouteen siirtyminen, ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 celsiusasteeseen Pariisin sopimuksen mukaisesti, ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä koskeva tavoite sekä tarvittaessa yrityksen altistuminen hiili-, öljy- ja kaasualan toiminnoille”. Ks. EU-komission delegoitu asetetus 2023/2772. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302772

81 Komission niin sanottu Omnibus I -esitys voi muuttaa tätä kahdella tavalla: CSRD:n soveltamisala kapenee, jolloin on mahdollista, että kaikilla raportointivelvoitteen piirissä olevilla yrityksillä on CSDDD:stä tuleva velvollisuus suunnitelman laatimiseen. Toisekseen on esitetty, että velvoite suunnitelman toteuttamisesta poistuisi. Omnibus I -esityksen poliittinen käsittely on kesken julkaisuhetkellä. Aiheesta tarkemmin luvussa 2.6.

82 ESRS E1-standardi ei edellytä graafien käyttöä päästövähennystavoitteiden kuvaamisessa, mutta soveltamisvaatimus AR31 antaa sellaisesta esimerkin. Graafien käyttöä tarkastellaan tässä raportissa, koska sillä on mahdollista antaa selkeä yleiskuva esimerkiksi eri päästövähennystoimien painoarvoista.

83 Koska siirtymäsuunnitelmaa koskeva tiedonantovaatimus viittaa myös tiedonantovaatimukseen E1-3 (toimet) ja E1-4 (tavoitteet), myös näiden tiedonantovaatimusten kohdalla esitettyjä kriteerejä on hyödynnetty arvioinnissa.

lyn kanssa samassa yhteydessä saatavilla. Esimerkiksi siirtymäsuunnitelmaan kuuluvat toimet voidaan kuvata tiedonantovaatimuksen E1-3 (ilmastonmuutosta koskeviin toimintaperiaatteisiin liittyvät toimet ja resurssit) kohdalla ja päästövähennystavoite tiedonantovaatimuksen E1-4 (ilmastotoimiin liittyvät tavoitteet) kohdalla.

Näin siirtymäsuunnitelman elementtejä arvioidaan

Yritysten ilmastosiirtymäsuunnitelmien raportointia arvioidaan tarkastelemalla, onko yritys raportoinut ESRS-standardin mukaisesti kaikista siirtymäsuunnitelmaa koskevista kohdista. Värikoodeilla toteutetussa arviossa vihreä väri kertoo siitä, että kohdasta on raportoitu edellytetyllä tavalla. Keltainen väri kertoo siitä, että kohdasta on raportoitu osittain tai jollain tapaa puutteellisesti. Punainen väri kertoo siitä, että kohtaa ei ole raportoitu lainkaan. Harmaa väri kertoo, että raportointi puuttuu kohdasta, jonka raportointi on harkinnanvaraista eli kyseessä ei ole varsinainen puute toisin kuin punaisen tai keltaisen värin kohdalla. Puutteet on myös kuvattu taulukossa aina, kun väri on punainen tai keltainen.

Suunnitelmien arvioinnissa on keskitytty tarkastelun tarkkarajaisuuden ja vertailtavuuden vuoksi fossiilisiin päästöihin. Vaikka tiedonantovaatimus ei tällaista rajausta erikseen mainitse, vakiintuneen käytännön mukaan fossiiliset päästöt kuuluvat ensisijaisina vähennystoimien ja raportoinnin piiriin⁸⁴. Tästä huolimatta on syytä korostaa, että bioperäisten päästöjen ja epäsuorien ilmastovaikutusten (esimerkiksi nielut) huomioiminen on monella toimialalla perusteltua.

Seuraavassa esitetään kunkin kohdan arvioinnin perustelut:

Tavoitteiden perusteleminen

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää selvitystä siitä, miten yrityksen päästövähennystavoitteet sopivat yhteen yleisten ilmastotavoitteiden, kuten lämpenemisen rajoittamisen puoleentoista asteeseen kanssa. Standardin mukaisena raportointina on pidetty kaikkien päästöluokkien (scope 1, 2 ja 3) kattavaa huomiointia, vuotta 2030 koskevan tavoitteen tai tavoitteiden perustelemista joko SBTi:n hyväksynnällä tai kattavasti muuten perustellen ja saman tavoitteen tai tavoitteiden esittämistä absoluuttisina kokonaispäästöinä⁸⁵. Lisäksi on edellytetty pitkän aikavälin tavoitetta vuodelle 2050 tai nettonollatavoitetta.

⁸⁴ Yrityksen raportoimiin kokonaispäästöihin tai sen ensisijaiseen päästötavoitteeseen kuuluvat tyypillisesti vain fossiiliset päästöt. Taustalla on se, että biologiseen hiilen kiertoon kytkeytyvät bioperäiset päästöt tulkitaan usein ilmaston kannalta erilaisiksi kuin fossiiliset päästöt, jotka lisäävät hiilen määrää biologisessa kierrossa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että bioperäisiä päästöjä tulisi sivuuttaa ilmastotoimissa, sillä ne myös voivat vaikuttaa haitallisesti ilmastoon. Ks. esim. GHG-protokolla. (2014). A Corporate Accounting and Reporting Standard. Standardi. <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/ghg-protocol-revised.pdf>; IPCC. (2019). Climate Change and Land. Raportti. <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2019/11/SRCCCL-Full-Report-Compiled-191128.pdf>; SBTi. (2024). Corporate Net-Zero Standard. Standardi. <https://files.sciencebasedtargets.org/production/files/Net-Zero-Standard.pdf>

⁸⁵ Soveltamisvaatimus AR23 edellyttää päästövähennystavoitteiden kuvaamista absoluuttisina arvoina.

Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää selvitystä keskeisistä päästövähennystoimista. Standardin mukaisena raportointina on pidetty sitä, että tärkeimpiin päästöihin kohdistuvista toimista kerrotaan. Kunkin yrityksen tärkeimmät päästölähteet on kerrottu kunkin yrityksen raportointia tarkastelevan taulukon johdantotekstissä.

Toimien rahoitus

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää määrällistä tietoa yrityksen investoinneista ja rahoituksesta, joilla tuetaan sen siirtymäsuunnitelman toteuttamista. Standardin mukaisena raportointina on pidetty sitä, että suunnitelman yhteydessä annetaan jonkinlaista määrällistä tietoa ilmastotoimien rahoituksesta.

Lukkiutumat päästöihin

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää selvitystä siitä, liittyykö yrityksen keskeisiin omaisuuseriin tai tuotteisiin kasvihuonekaasupäästöjen lukkiutumista sekä selvitystä siitä, voivatko päästölukkiutumat vaarantaa yrityksen ilmastotavoitteiden saavuttamisen. Standardin mukaisena raportointina on pidetty mainintaa standardin mukaisten lukkiutumisten tunnistamisesta tai mainintaa lukkiutumien puuttumisesta⁸⁶.

Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen (ehdollinen vaatimus)

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää luokitusjärjestelmäasetuksen mukaista liiketoimintaa harjoittavilta yrityksiltä selvitystä tällaisen liiketoiminnan kehittämiseen liittyvistä suunnitelmista. Standardin mukaisena raportointina on pidetty jonkinlaista kuvausta taksonomian mukaisen liiketoiminnan kehittämisestä. Raportin erillinen taksonomiaa koskeva osio on huomioitu vain, jos siihen on viitattu siirtymäsuunnitelmasta.

Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää tarvittaessa ilmoitusta merkittävistä pääomamenoista, jotka liittyvät fossiilisiin polttoaineisiin sidoksissa olevaan taloudelliseen toimintaan. Standardin mukaisena raportointina on pidetty sitä, että tieto on annettu.

86 Soveltamisvaatimuksen AR3 mukaan raportoitavien lukkiutumien tulee liittyä keskeisiin omaisuuseriin (kuten omistuksessa tai määräysvallassa olevat laitokset) tai myytyihin tuotteisiin. Omaisuuserien suhteen tulee huomioida suorat ja epäsuorat energiaan liittyvät päästöt, mutta myytyjen tuotteiden osalta vain käyttövaiheen suorat päästöt.

Merkittävä fossiilinen liiketoiminta

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää tietoa siitä, onko yritys suljettu EU:n Pariisin sopimuksen mukaisten vertailuarvojen ulkopuolelle. Vertailuarvojen ulkopuolelle sulkeminen tarkoittaa, että yrityksellä on merkittävää fossiilisiin polttoaineisiin liittyvää liiketoimintaa. Standardin mukaisena raportointina on pidetty sitä, että tieto on annettu.

Strategia ja liiketoimintasuunnitelma

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää selvitystä siitä, miten ilmastoa koskeva siirtymäsuunnitelma on sisällytetty yrityksen yleiseen liiketoimintastrategiaan ja rahoitussuunnitelmaan ja sovitettu yhteen niiden kanssa. Standardin mukaisena raportointina on pidetty lyhyttäkin kuvausta liiketoimintastrategian ja siirtymäsuunnitelman yhteydestä, jossa huomioidaan keskeisimmät päästölähteet.

Johdon hyväksyntä

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää tietoa siitä, onko siirtymäsuunnitelma hallinto-, johto- ja valvontaelinten hyväksymä. Standardin mukaisena raportointina on pidetty yksiselitteistä kirjausta siirtymäsuunnitelman hyväksynnästä (tai vastaavaa kirjausta siitä, että siirtymäsuunnitelmaa ei ole hyväksytty). Esimerkiksi pelkkien päästövähennystavoitteiden hyväksyminen on arvioitu keltaisella värillä kohdan osittaiseksi raportoinniksi.

Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa

- ESRS:n mukainen tiedonantovaatimus edellyttää selvitystä yrityksen edistymisestä siirtymäsuunnitelman täytäntöönpanossa. Standardin mukaisena raportointina on pidetty jonkinlaista yleistä kuvausta toimien edistymisessä.

4.2.1 Ilmarinen

Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen päästöistä 96 prosenttia⁸⁷ tulee sijoitustoiminnasta eli sijoituskohteiden toiminnan päästöistä, jotka kuuluvat kotimaisten kiinteistösijoitusten osalta scope 1, 2 ja 3 -päästöluokkiin⁸⁸ ja muiden omaisuusluokkien osalta scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto-osaan koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla ilmasto-osaan, jossa on erillinen, viisi ja puoli sivua pitkä siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku⁸⁹. Luvun otsikkoon on merkitty siirtymäsuunnitelmaa koskeva ESRS-tunniste E1-1. Ilmarinen käyttää raportoinnissaan kattavasti tiedonantovaatimusten ESRS-koodeja. Koodeilla viitataan myös joihinkin siirtymäsuunnitelmaa koskevan tekstin ulkopuolella oleviin tietoihin.

Siirtymäsuunnitelmaa koskevan osion alussa käydään läpi pääosa ESRS:n edellyttämistä tiedoista. Tämän jälkeen kuvataan Ilmarisen sijoitustoiminnan kolmelle eri osa-alueelle kehittämät siirtymäsuunnitelmat. Nämä Ilmarisen tiekartoiksi kutsumat suunnitelmat kattavat listatut osakkeet ja yritysten joukkovelkakirjalainat, kotimaiset kiinteistösijoitukset ja kansainväliset kiinteistösijoitukset. Kunkin suunnitelman kohdalla esitetään myös infografiikka, joihin on koottu tavoitteet sekä toteutetut ja aiotut päästövähennystoimet. Nämä suunnitelmat kattavat yhtiön mukaan vain noin puolet vuoden 2024 lopun sijoitusomaisuudesta sen arvossa mitattuna. Toistaiseksi tiekarttojen ulkopuolelle on rajattu muun muassa listaamattomat osake- ja korkosijoitukset, hedge-rahastot ja valtionlainat.

Oman toiminnan päästöjen osalta siirtymäsuunnitelma on tarkoitus määritellä vuoden 2025 aikana.

Ilmariselta kerrottiin Finnwatchille, että muiden kuin kiinteistösijoitusten osalta sijoitus-salkkuun kohdistuvien päästövähennystoimien vaikutusten mitallistaminen on haasteellista ja sisältää useita epävarmuuksia toimien luonteen takia⁹⁰.

87 Ilmarinen. (2025). Varaudumme hyvään huomiseen, Ilmarisen vuosi 2024. Vuosiraportti, s. 52. https://www.ilmarinen.fi/media_global/liitepankki/ilmarinen/taloudellisia-tietoja/tulostiedotus/2024/tp/tilinpaatos-2024-kuvaliite.pdf.

88 Ilmarisen scope 1 ja 2 -päästöihin kuuluvat yhtiön ajoneuvojen päästöjen lisäksi suoriin kotimaisiin kiinteistösijoituksiin hankitun energian tuotannosta ja kylmäaineista aiheutuvat päästöt. Kiinteistösijoitusten käytönaikaisiin scope 3 -päästöihin kuuluvat energiahankintojen arvoketjun sekä vuokralaisten energiahankintojen päästöt.

89 Ilmarinen. (2025). Toimintakertomus ja tilinpäätös 2024. Vuosikertomus, s. 53–58. https://www.ilmarinen.fi/media_global/liitepankki/ilmarinen/taloudellisia-tietoja/toimintakertomus-ja-tilinpaatos/tp24/ilmarisen-tilinpaatos-2024.pdf

90 Ilmarisen sähköpostitse toimittama palaute Finnwatchille 24.6.2025.

Taulukko 1: Arviointi Ilmarisen siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Ilmarisen siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet koskevat vain tiettyjä osia sijoitustoiminnan päästöistä ja ne ovat niin sanottuja intensiteettitavoitteita. Lisäksi Ilmarisella on nettonollatavoite vuodelle 2050. Tavoitteiden riittävyyttä on avattu arvopaperisijoitusten ja kotimaisten kiinteistösijoitusten osalta viittaamalla käytettyihin referensseihin (muun muassa SBTi ja IEA). Sen sijaan kansainvälisten kiinteistösijoitusten osalta todetaan vain, että tavoitteiden asettamisessa on hyödynnetty kahden asteen skenaariota eikä tavoitteita ole todennettu suhteessa puolentoista asteen tavoitteeseen. SBTi:n hyväksyntää tavoitteilla ei ole. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Tavoitteiden riittävyyden perustelu vain osittaista.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Ilmarisen tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävinä toimenpiteitä listataan erikseen kunkin tavoitteiden piirissä olevan omaisuuserän kohdalla. Esimerkiksi osakeomistusten osalta ilmastovaikutukseen pyritään sijoittamalla yrityksiin, joilla on "mahdollisuuksia ja halua siirtyä vähähiiliseen talouteen" sekä vaikuttamalla runsaspäästöisiin yrityksiin ilmastosiirtymän edistämiseksi. Toimia ohjaa muun muassa tavoite luopua kivihiilellä tehtävään energiantuotantoon sijoittamisesta 2030 mennessä ja kasvattaa uusiutuvien osuus 40 prosenttiin energiantuotannon sijoituksista.
Toimien rahoitus	Ilmarinen raportoi euromääräisen summan, jonka se investoi vuonna 2024 energiatehokkuustoimiin ja uusiutuvan energian tuotantoon sen kotimaisessa kiinteistösijoitussalkussa.
Lukkiutumat päästöihin	Ilmarinen raportoi tarkemmin perustelematta, ettei sen liiketoimintaan liity keskeisiä omaisuuseriä tai tuotteita, jotka aiheuttaisivat huomattavia tulevia kasvihuonekaasupäästöjä käyttöikänsä aikana. Lisäksi todetaan, että sijoituskohteisiin voi liittyä lukkiutuneita päästöjä, joihin liittyvää siirtymäriskiä pyritään hallitsemaan esimerkiksi hiiliriippuvaisten yritysten poissulkemisen avulla.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Ilmarinen raportoi, että taksonomian mukaista rahoitusta ei katsota olevan, koska vähimmäistason suojatoimenpiteet eivät täyty koko liiketoiminnan osalta. Tämän täyttymistä on määrä työstää jatkossa selvittämällä toiminnan ihmisoikeusriskit ja -vaikutukset.
Pääomamannot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ilmarinen raportoi, ettei fossiilisia pääomamenoja ole.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Ilmarinen raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Ilmarinen kertoo yleisellä tasolla, että vastuullinen sijoittaminen on yksi sen strategian keskeisistä tavoitteista. Siirtymäsuunnitelmien esittelyssä viitataan riskejä ja mahdollisuuksia koskevaan osioon, jossa todetaan muun muassa, että "Ilmastoratkaisuihin sijoittaminen ja siirtymätoimien edellyttäminen salkkuyrityksiltä turvaa sijoitusten arvon säilymistä ja kasvua".
Johdon hyväksyntä	Ilmarinen raportoi, että sen siirtymäsuunnitelmat on hyväksytty vastuullisen sijoittamisen johtoryhmässä toimitusjohtajan valtuuksin ja toteutusta tukevat vastuullisen sijoittamisen periaatteet on hyväksytty hallituksessa.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Ilmarisen päästövähennystoimien etenemistä kuvataan ja eri osa-alueiden päästöintensiteettien vähennyksestä kerrotaan.

Yhteenveto Ilmarisen siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

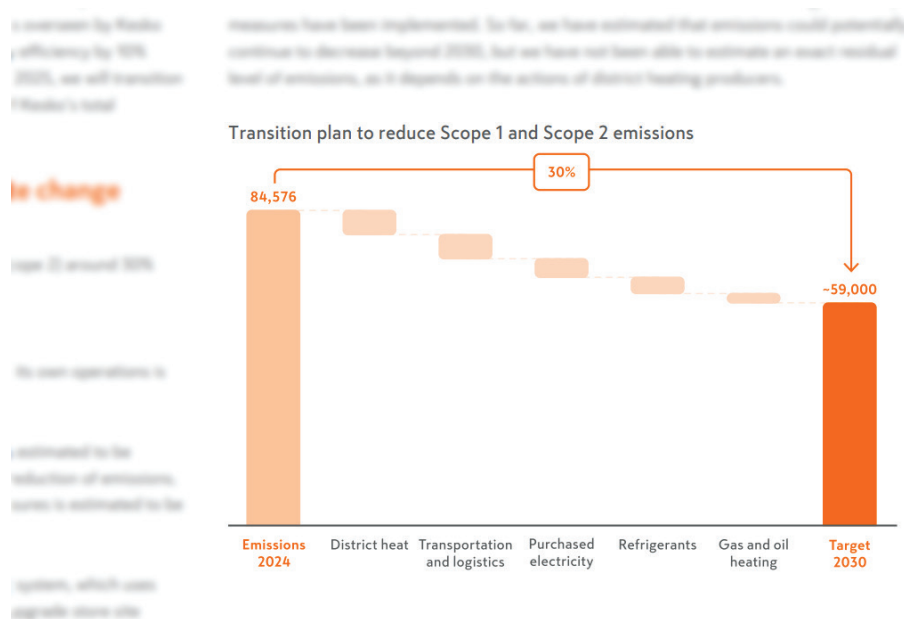
Ilmarisen siirtymäsuunnitelmat kuvataan selkeästi erillisissä tekstiluvuissa. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Suurin puute on se, että erikseen esitetyt siirtymäsuunnitelmat eivät kata kaikkia päästöjä ja lyhyellä aikavälillä tavoiteltujen päästövähennysten kokonaiskuva vuoteen 2030 jää epämääräiseksi, kun kokonaispäästöille ei aseteta eikä esitetä tavoitetasoa. Nettonollatavoitteen myötä pitkän aikavälin kuva on hieman selkeämpi, mutta kyseisen tavoitteen riittävyys tulisi perustella. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisena näyttäytyy myös se, ettei suunnitelmassa eritellä toimilla tavoiteltuja päästövähennyksiä, arvioida toimien tulevia rahoitustarpeita tai sitä, missä määrin sijoituskohteisiin liittyvä lukkiutumisriski voi vaarantaa ilmastotavoitteiden saavuttamisen.

4.2.2 Kesko

Kaupan alan yrityksen Keskon päästöistä noin 85 prosenttia⁹¹ tulee hankintojen päästöistä eli pääosin myytäväksi hankittavien tuotteiden tuotannosta. Toiseksi merkittävien päästölähde on myytyjen tuotteiden käytön päästöt, jotka ovat noin 7 prosenttia kokonaispäästöistä. Nämä molemmat kategoriat kuuluvat Keskon scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto-osiin, jossa on erillinen, vajaan kahden sivun mittainen siirtymäsuunnitelman kohdalla ilmasto-osiin, jossa on erillinen, vajaan kahden sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku⁹². Luvussa ei tehdä viittauksia muualla oleviin tietoihin eikä Kesko käytä ilmastotietojen raportoinnissa ESRS:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja. Tästä syystä on vaikea arvioida, mitkä muut tiedot on tarkoitettu osaksi E1-1:n mukaista siirtymäsuunnitelmaa.

Siirtymäsuunnitelmaa koskevan osion tekstistä pääosa käsittelee päästövähennystoimia, joilla on määrä vähentää Keskon absoluuttisia scope 1 ja 2 -päästöjä 30 prosenttia vuoden 2024 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Eri toimien tuloksena vuosina 2024–2030 odotettavia päästövähennyksiä esitetään vesiputosgaaressa. Kuvatussa suunnitelmassa ei kuitenkaan käsitellä lainkaan vähennystoimia, jotka kohdistuisivat scope 3 -päästöihin, jotka muodostavat valtaosan Keskon päästöistä.

Keskon raportin graafi esittelee, miten scope 1 ja 2 -päästöjen on määrä vähentyä 2024–2030.

91 Finnwatchin laskema osuus, joka perustuu Keskon raportointiin tietoihin. Osuus kattaa hankintojen päästöt (scope 3 -päästöjen alakategoria 1), mutta ei hankitun energian päästöjä (scope 2).

92 Kesko. (2025). Kesko Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 98–99. https://www.kesko.fi/493454/globalassets/03-sijoittaja/raporttikeskus/2025/q1/vuosiraportti-2024/kesko_annual_report_2024.pdf

Taulukko 2: Arviointi Keskon siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Keskon siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet koskevat vain absoluuttisia scope 1 ja 2 -päästöjä. Nämä tavoitteet on uusittu vuonna 2024. Toisaalla ilmasto-osiossa esitetään aiemmin asetettu scope 3 -tavoite saada 67 prosenttia tavarantoimittajista asettamaan tieteenmukaiset ilmastotavoitteet sekä nettonollatavoite vuodelle 2050. Scope 1 ja 2 -tavoitteiden riittävyyttä perustellaan SBTi:n hyväksynnällä, joskin sitä ollaan vasta hakemassa. Myös nettonollatavoitteelle haetaan hyväksyntää. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Scope 3 -päästöjä koskevan tavoitteen riittävyyttä ei perustella.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Keskon päästöistä noin 99 prosenttia kattavia scope 3 -päästöjä tai niihin liittyviä vähennystoimia ei käsitellä poislukien tavoite saada tavarantoimittajia asettamaan omat päästövähennystavoitteet. Oman toiminnan scope 1 ja 2 -päästöjä vähentäviksi toimenpiteiksi listataan tilojen lämmitykseen, logistiikkaan, sähkön hankintaan ja kylmäaineiden käytöstä aiheutuvien päästöjen vähentämiseen vaikuttavat toimet. Toimien odotettuja vaikutuksia päästöihin ei kerrota numeerisesti, mutta graafisesti esitetään, millaisin osuuksin toimien odotetaan tukevan tavoitteen saavuttamista. PUUTE: Scope 3 -päästöjen vähentämiseen tähtäviä toimia ei tavoitetta lukuunottamatta esitellä.
Toimien rahoitus	Kesko raportoi euromääräisen summan, jonka se keräsi vuonna 2024 siirtymätoimien rahoittamiseksi laskemalla liikkeelle vihreitä joukkovelkakirjoja. Lisäksi kerrotaan, että siirtymäsuunnitelman toimeenpanoon tarvittavien investointien arvioidaan olevan arvoltaan noin 2–4 prosenttia Keskon kaikista investoinneista. Investointikohteina mainitaan logistiikan sähköistäminen, kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen sekä fossiilisista lämmitysmuodoista luopuminen.
Lukkiutumat päästöihin	PUUTE: Lukkiutumia ei käsitellä.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Kesko raportoi, että nykyisten kiinteistöjen ja ajoneuvokannan muuttamisesta taksonomian mukaisiksi ei ole vielä suunnitelmia. Uusien kiinteistöjen osalta periaatteena on taksonomian mukaisuus.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Kesko raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoiminta-suunnitelma	Kesko kertoo siirtymäsuunnitelman toteuttamiseen tarvittavien investointien olevan osa sen vuosittaista strategia- ja suunnittelutyötä. Suurimpia päästöjä koskevan scope 3 -tavoitteen vaikutuksia liiketoimintaan ei käsitellä. PUUTE: Scope 3 -päästöjen vähentämisen ja liiketoiminnan yhteensopivuutta ei arvioida.
Johdon hyväksyntä	Kesko raportoi, että siirtymäsuunnitelma ja siihen sisältyvät tavoitteet ovat hallituksen hyväksymät.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Keskon päästövähennystoimien esittely keskittyy tuleviin tavoitteisiin. Jo toteutettujen toimien ja niillä saavutettujen päästövähennysten käsittely on hyvin niukkaa. PUUTE: Toteutetuista toimista tai saavutetuista päästövähennyksistä ei kerrota.

Yhteenveto Keskon siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

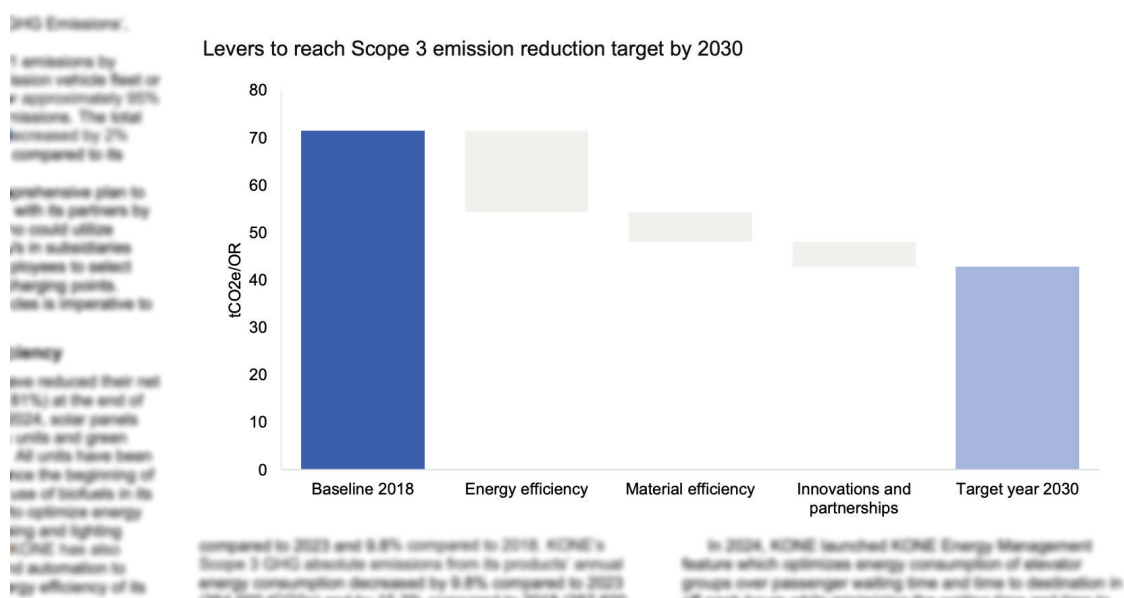
Keskon siirtymäsuunnitelma kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettäviä sisältöjä, mutta suunnitelma kattaa ainoastaan scope 1 ja 2 -päästöt. Keskon päästöt muodostuvat lähes täysin arvoketjussa (scope 3) ja näitä päästöjä koskevaa, siirtymäsuunnitelmasta erillään esitettyä tavoitetta ei perustella eikä scope 3 -päästöihin kohdistuvia päästövähennystoimia esitellä. Ilman scope 3 -päästöjen kattavaa huomioimista, suunnitelmaa on vaikea pitää uskottavana. Scope 1 ja 2 -päästöjen osalta puuteeksi jää mahdollisten päästölukkiutumien sivuuttaminen. Lyhyellä aikavälillä tavoiteltujen päästövähennysten kokonaiskuva vuoteen 2030 jää epämääräiseksi, kun kokonaispäästöille ei aseteta eikä esitetä tavoitetasoa. Nettonollatavoitteen myötä pitkän aikavälin kuva tavoitteista on hieman selkeämpi, mutta kyseisen tavoitteen riittävyyttä ei ole perusteltu. Sidosryhmän näkökulmasta scope 3 -päästöjen lähes täydellinen sivuuttaminen jättää epäselväksi, miten nettonollatavoitteeseen aiotaan päästä.

4.2.3 Kone

Muun muassa hissejä valmistavan Koneen päästöistä noin 62 prosenttia syntyy myytyjen tuotteiden käytössä ja noin 34 prosenttia liittyä hankintoihin⁹³. Nämä molemmat kategoriat kuuluvat Koneen scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmastoa koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla tiettyihin ilmasto-osion lukuihin. Ilmasto-osiossa ei ole erillistä siirtymäsuunnitelmaa koskevaa kokonaisuutta⁹⁴. ESRs:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja ei käytetä ilmastotietojen raportoinnissa.

Siirtymäsuunnitelmaa ei mainita lainkaan ilmasto-osion teksteissä, joten on vaikea arvioida tarkasti, mikä on tarkoitettu sen sisällöksi. Ilmasto-osioista on kuitenkin löydettävissä siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Esimerkiksi kahdessa vesiputousgraafissa esitetään, miten erilaisilla päästövähennystoimilla on vähennetty tai aiotaan vähentää Koneen absoluuttisia scope 1 ja 2 -päästöjä sekä scope 3 -päästöintensiteettiä vuoden 2018 lähtötasosta tavoitevuoteen 2030 mennessä.

Koneen raportin graafi esittelee, miten päästöjen on määrä vähentyä vuoden 2018 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

93 Finnwatchin laskemat osuudet, jotka perustuvat Koneen raportointiin tietoihin hankintojen (scope 3 -päästöjen alakategoria 1) ja myytyjen tuotteiden käytön (scope 3 -päästöjen alakategoria 11) päästöistä.

94 Kone. (2025). Annual Review 2024. Vuosiraportti, s. 50–60. https://www.kone.com/en/Images/KONE_Annual%20Review_2024_tcm17-134328.pdf

Taulukko 3: Arviointi Koneen siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Koneen siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet koskevat absoluuttisia vähennyksiä scope 1 ja 2 -päästöihin, scope 3 -päästöintensiteetin vähennystä sekä siirtymistä uusiutuvan sähkön käyttöön, mikä vähentää sen scope 2 -päästöjä. Nettonollatavoitetta Koneella ei ole. Tavoitteiden riittävyyttä perustellaan SBTi:n hyväksynnällä sekä sillä, että ne ovat linjassa Koneen oman puoleentoista asteeseen tähtäävän skenaariotarkastelun kanssa. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Nettonollatavoitetta tai muuta pitkän aikavälin tavoitetta ei esitetä.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Koneen tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävinä toimenpiteitä listataan energia- ja materiaalitehokkuuden parantaminen sekä päästövähennyksiin tähtäävä yhteistyö toimittajien kanssa. Toimien arvioidut vaikutukset vuodesta 2018 vuoteen 2030 esitetään graafisesti.
Toimien rahoitus	Kone raportoi euromääräisen summan, jonka se käytti vuonna 2024 kestävyystavoitteisiin liittyvään tuotekehitykseen. Tämän lisäksi kerrotaan yleisesti, että muita investointeja tehdään jatkuvasti toiminnan tehokkuuden ja kestävyuden parantamiseksi.
Lukkiutumat päästöihin	Kone ei raportoi suoraan, onko se tunnistanut keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumiskeskeisiä. Tuotteiden osalta kerrotaan, että myytyjen tuotteiden käytössä voidaan käyttää uusiutumatonta energiaa. PUUTE: Selvä kirjaus siitä, onko keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumia tunnistettu vai ei, puuttuu.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Kone raportoi, että taksonomian mukaista liikevaihtoa on määrä kasvattaa lisäämällä sellaisten hissien toimituksia, jotka ottavat käytettyä energiaa talteen.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Kone raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Kone arvioi, että energiatehokkaisiin tuotteisiin perustuva strategia on vahvin skenaariossa, jossa ilmaston lämpeneminen pyritään rajoittamaan puoleentoista asteeseen ja jossa energiaa säästävien ratkaisujen kysyntä on laajinta.
Johdon hyväksyntä	Koneen siirtymäsuunnitelman hyväksymisestä ei ole suoraa kirjausta, mutta se kerrotaan, että päästövähennystavoitteet on hyväksytty hallituksessa ja johtoryhmässä, jotka seuraavat niiden etenemistä säännöllisesti. PUUTE: Selvä kirjaus siitä, onko johdon hyväksymää siirtymäsuunnitelmaa, puuttuu.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Koneen päästövähennystoimien etenemistä kuvataan ja saavutetuista päästövähennyksistä kerrotaan.

Yhteenveto Koneen siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

Koneen siirtymäsuunnitelmaa koskevat tiedot ovat hajanaisesti ympäri vuosiraportin ilmasto-osiota ilman erillistä kokoavaa tekstiä. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot, mutta niiden etsiminen vaatii lukijalta vaivaa. Selvät kirjaukset lukkiutumista ja siitä, että suunnitelmalla on johdon hyväksyntä, puuttuvat. Koneen siirtymäsuunnitelmassa kuvataan selkeästi toimenpiteet ja niiden vaikutukset päästöihin. Lyhyen aikavälin päästökehitystä ohjaavat SBT-tavoitteet, joskaan näiden vaikutusta ei konkretisoida absoluuttisina kokonaispäästöinä vuonna 2030. Suurin puute Koneen siirtymäsuunnitelmassa on nettonollatavoitteen puuttuminen, minkä vuoksi pitkän aikavälin päästökehitys jää epämääräiseksi. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisena näyttäytyy myös se, ettei suunnitelmassa esitetä arvioita toimien tulevasta rahoitustarpeesta eikä käsitellä tarkemmin tuotteiden käyttövaiheen päästöihin liittyvän lukkiutumisriskin vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen.

4.2.4 Neste

Polttoaineita valmistavan Nesteen päästöistä noin 76 prosenttia syntyy myytyjen tuotteiden käytössä ja noin 12 prosenttia liittyy hankintoihin⁹⁵. Nämä molemmat kategoriat kuuluvat Nesteen scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmastoa koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla kahteen eri kohtaan vuosiraportissa⁹⁶. Ensimmäisessä, kaksi sivua kattavassa ja yleisemmin vastuullisuutta käsittelevässä osiossa, käsitellään yrityksen liiketoimintaa ja sen strategian yhteyksiä muun muassa ilmastoon mainitsematta siirtymäsuunnitelmaa. Jälkimmäinen kohta on kolmisivuinen osio kestävyysraportin ilmastoa koskevassa luvussa, jossa on myös erillinen siirtymäsuunnitelmaa koskeva väliotsikko. ESRS:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja ei käytetä ilmastotietojen raportoinnissa.

Raportissaan Neste toteaa siirtymäsuunnitelmaa koskevan osion alussa suoraan, ettei sillä ole vielä erillistä ESRS:n mukaista siirtymäsuunnitelmaa. Finnwatchille Neste selvensi, että käytännössä sen siirtymäsuunnitelmana toimii on yhtiön liiketoimintastrategia, joka ohjaa sen investointeja uusiutuvien polttoaineiden tuotantokapasiteetin laajentamiseen, mikä on sen strategian keskeinen toimi kohti kestävää taloutta⁹⁷.

Raportin mukaan erillinen ESRS:n mukainen siirtymäsuunnitelma on määrä kehittää vasta yritysvastuudirektiivin vaatimusten mukaisesti. Vaikka Neste korostaa, ettei sillä vielä ole erillistä ESRS:n mukaista siirtymäsuunnitelmaa, sen vuosiraportissa on siirtymäsuunnitelmaa koskeva väliotsikko ja sen alla samoja asioita, joita ESRS:ssä edellytetään siirtymäsuunnitelmalta. Graafeja Neste ei käytä, mutta kahdessa selkeässä taulukossa esitellään päästövähennystavoitteet ja tärkeimpiä jo tehtyjä ja tulevia toimia niiden saavuttamiseen.

95 Finnwatchin laskemat osuudet, jotka perustuvat Nesteen raportoiimiin tietoihin hankintojen (scope 3 -päästöjen alakategoria 1) ja myytyjen tuotteiden käytön (scope 3 -päästöjen alakategoria 11) päästöistä.

96 Neste. (2025). Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 103–104 ja 119–121. https://www.neste.com/files/pdf/3kFaGuHcQk-8hRDLS6tlvgF-Neste_Annual_Report_2024.pdf

97 Nesteen sähköpostiviestit Finnwatchille 11.8.2025 ja 3.9.2025.

Taulukko 4: Arviointi Nesteen siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRs-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Nesteen siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet koskevat absoluuttisia vähennyksiä scope 1 ja 2 -päästöihin sekä scope 3 -päästöihin kuuluvan myytyjen polttoaineiden käytöstä aiheutuvien päästöjen intensiteetin vähentämistä. Nettonollatavoitetta Nesteellä ei ole. Tavoitteiden riittävyyttä on avattu viittaamalla käytettyihin referensseihin kuten SBTi ja Transition Pathway Initiative. Neste katsoo, että scope 1 ja 2 -päästöjä koskeva tavoite vuodelle 2030 on puolentoista asteen tavoitteen mukainen. SBTi:n hyväksyntää tavoitteilla ei ole*. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Nettonollatavoitetta tai muuta pitkän aikavälin tavoitetta ei esitetä. Tavoitteiden riittävyyden perustelu vain osittaista.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Nesteen tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävät toimenpiteet on jaoteltu neljään, scope 1, 2 ja 3 -päästöjä kattavaan luokkaan: uusiutuvan tai kierrätetyn materiaalin käyttö, uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus ja sähköistäminen sekä fossiilipohjaisen vedyn korvaaminen muilla vaihtoehdoilla. Taulukossa esiteltujen toimien yhteenlaskettu absoluuttinen vaikutus scope 1 ja 2 -päästöihin esitetään taulukon alla.
Toimien rahoitus	Neste raportoi euromääräisen arvion ilmastotavoitteiden saavuttamiseen edellytettävien investointien kokoluokasta. Lisäksi viitataan raportin osioon, jossa käydään läpi EU-taksonomian mukainen varojen käyttö.
Lukkiutumat päästöihin	PUUTE: Lukkiutumia ei käsitellä.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Neste raportoi, että tuotekehitys- ja innovaatiotoiminta kohdistuu taksonomian mukaiseen liiketoimintaan kuten uusiutuvien polttoaineiden kehittämiseen. Lisäksi kerrotaan, että seurataan mahdollisuutta saada taksonomian piiriin liiketoiminta, jossa toimitetaan kemianteollisuudelle kiertotalousraaka-aineita.
Pääomamenojen fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Neste raportoi, että sillä oli fossiilisia pääomamenoja 387 miljoonaa euroa vuonna 2024.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Neste raportoi, että se on suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle, koska se saa tuloa fossiilisten polttoaineiden jalostamisesta.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Neste kertoo, että yhtiön strategisena tavoitteena on tarjota markkinoille uusiutuvia polttoaineita, jotka vähentävät asiakkaiden päästöjä. Yhtiön fossiilisen liiketoiminnan yhteensopivuutta siirtymäsuunnitelmaan ei arvioida erikseen, mutta kerrotaan, että tavoitteena on muuttaa Porvoon jalostamo asteittain uusiutuvien ja kiertotalousratkaisujen jalostamoksi.
Johdon hyväksyntä	Neste raportoi, ettei sillä vielä ole ESRs:n mukaista siirtymäsuunnitelmaa. Siirtymäsuunnitelman elementtejä käsittelevässä tekstissä todetaan, että siirtymäsuunnitelman kehittämistarvetta arvioidaan myöhemmin, ja että kaikkien strategisten suunnitelmien ja niihin kuuluvien toimien ja investointien hallinnointi kuuluu hallitukselle.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Neste sanoo suoraan, ettei sillä ole erillistä ESRs:n mukaista siirtymäsuunnitelmaa. Päästövähennystoimia esittelevässä taulukossa on listattu sekä tehtyjä että käynnissä olevia toimia. Saavutettuja päästövähennyksiä käydään läpi erillisessä tekstiluvussa.

* Neste ei myöskään pysty toistaiseksi hakemaan ilmastotavoitteelleen SBTi:n hyväksyntää, sillä SBTi ei tällä hetkellä hyväksy öljy ja kaasu -sektorilla toimivien yritysten ilmastotavoitteita. Kyseisen standardin kehitys keskeytettiin huhtikuussa 2025. Ks. SBTi. (n.d.). Oil and gas. Haettu 3.9.2025 osoitteesta: <https://sciencebasedtargets.org/sectors/oil-and-gas>

Yhteenveto Nesteen siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

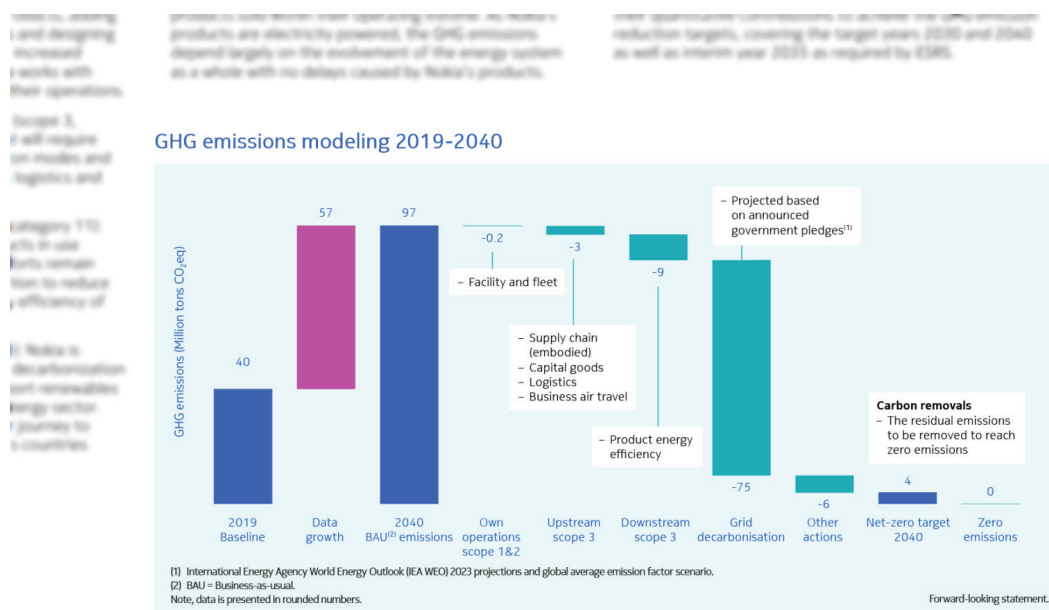
Neste ei katso, että sen siirtymäsuunnitelma olisi vielä ESRS:n mukainen, mutta se suunnitelmaa koskevassa tekstissä käydään jo nyt melko hyvin läpi suunnitelmalta edellytettäviä tietoja. Nesteen siirtymäsuunnitelma esittää toimenpiteet selkeästi luokitellen. Läpinäkyvyyttä vahvistaa se, että suunnitelman keskeneräisyys tuodaan selvästi ilmi. Scope 3 -päästövähennystavoitetta ei perustella eikä sitä konkretisoida absoluuttisiksi päästövähennystavoitteiksi. Mahdollisia päästöjen lukkiutumia tai toimien rahoitustarpeita ei käsitellä kattavasti. Kokonaiskuva tavoitellusta päästöjen kehityksestä jää epämääräiseksi sekä lyhyen että pitkän aikavälin suhteen, koska vuoden 2030 kokonaispäästöille ei aseteta eikä esitetä tavoitetasoa eikä nettonollatavoitetta ole. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisena näyttäytyy myös se, ettei toimien vaikutuksia scope 3 -päästöihin arvioida.

4.2.5 Nokia

Tietoliikennelaitteita valmistavan Nokian päästöistä noin 95 prosenttia⁹⁸ aiheutuu myytyjen tuotteiden käytöstä. Nämä päästöt kuuluvat Nokian scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto-osaan, jossa on erillinen, vajaan viiden sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku⁹⁹. ESRs:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja ei käytetä ilmasto-tietojen raportoinnissa.

Siirtymäsuunnitelmaa koskevassa osiossa käydään kattavasti läpi ESRs:ssä siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Teksti sisältää muun muassa päästövähennystoimia ja niiden rahoitusta ja etenemistä käsittelevät osiot. Taulukossa ja kolmessa selkeässä vesiputousgrafiikassa esitetään toimenpiteet, joilla yrityksen on määrä saavuttaa tavoitteensa vuonna 2030, 2035 ja 2040. Eri toimien vaikutukset suhteessa perusvuoteen 2019 esitetään myös lukuarvoina. Sitä, missä määrin toimet ovat päästöjä jo vähentäneet, ei kuitenkaan eritellä.

Nokian raportin graafi esittelee, miten päästöt kehittyisivät vuodesta 2019 ilman ilmastotoimia ja millä toimilla on määrä päästä nettonollaan 2040.

98 Finnwatchin laskema osuus, joka perustuu Nokian raportoiimiin tietoihin (scope 3 -päästöjen alakategoriat 11).

99 Nokia. (2025). Nokia in 2024. Vuosiraportti, s. 113. https://www.nokia.com/system/files/2025-04/nokia-annual-report-2024_1.pdf

Taulukko 5: Arviointi Nokian siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Nokian siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet koskevat absoluuttisia scope 1, 2 ja 3 -päästöjä. Tavoitteiden riittävyyttä perustellaan sillä, että ne perustuvat nettonollatavoitteeseen vuonna 2040, joka on kymmenen vuotta aiemmin kuin Pariisin sopimuksen mukainen nettonolla vuonna 2050. Tavoite on myös SBTi:n hyväksymä. Tavoitteen mukaisten absoluuttisten kokonaispäästöjen suuruus esitetään sekä välitavoitevuodelle 2030 että nettonollavuodelle 2040.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Nokian tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävät toimenpiteet on jaoteltu kolmeen luokkaan: omat suorat scope 1 ja 2 -päästöt (mm. ajoneuvoista sekä hankitusta energiasta), niin sanotut scope 3 upstream -päästöt (mm. hankinnoista, logistiikasta ja liikelennoista) ja scope 3 downstream-päästöt (tuotteiden käytöstä). Eniten päästövähennyksiä lasketaan tulevan laitteissa käytettävän sähkön tuotannon puhdistumisesta sekä laitteiden energiatehokkuuden parantamisesta. Toimet esitellään tekstissä tarkemmin ja niiden suunniteltu eteneminen vuosina 2025, 2030 ja 2044 kuvataan myös taulukossa.
Toimien rahoitus	Nokia raportoi euromääräisen summan, joka käytettiin vuonna 2024 tuotekehitykseen. Luvussa on tosin mukana myös muu tuotekehitys, koska laitteiden energiatehokkuuden parantaminen on integroitu osaksi tuotekehitystä.
Lukkiutumat päästöihin	Nokia raportoi tarkemmin perustelematta, että se ei ole tunnistanut lukkiutumisriskejä omiin tuotteisiin tai keskeisiin omaisuuseriin liittyen. Lisäksi todetaan, että myytyjen tuotteiden käyttövaiheen sähkönkulutuksen päästöjen kehitys riippuu energiajärjestelmän kehityksestä, mutta että Nokian tuotteet eivät tätä muutosta jarruta.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Nokia raportoi, ettei sillä ole merkittävää ilmastoon liittyvää taksonomian mukaista liiketoimintaa.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Nokia raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Nokia kertoo, että päästövähennystoimet ovat mukana liiketoimintayksiköiden strategiaa ja investointeja koskevassa suunnittelussa. Lisäksi kerrotaan, että nettonollapolku on integroitu tuoteportfoliostrategiaan.
Johdon hyväksyntä	Nokian siirtymäsuunnitelman hyväksymisestä ei ole suoraa kirjausta, mutta se kerrotaan, että päästövähennystavoitteet on hyväksytty johtoryhmässä ja niistä on informoitu hallitusta. PUUTE: <i>Selvä kirjaus siitä, onko siirtymäsuunnitelma johdon hyväksymä, puuttuu.</i>
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Nokian päästövähennystoimien eteneminen ja toteutuneet vähennykset kuvataan kunkin tärkeimmäksi tunnistetun päästöluokan osalta erikseen. Ilmastotavoitteiden eteneminen esitetään selkeästi yhteen taulukkoon kootusti.

Yhteenveto Nokian siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

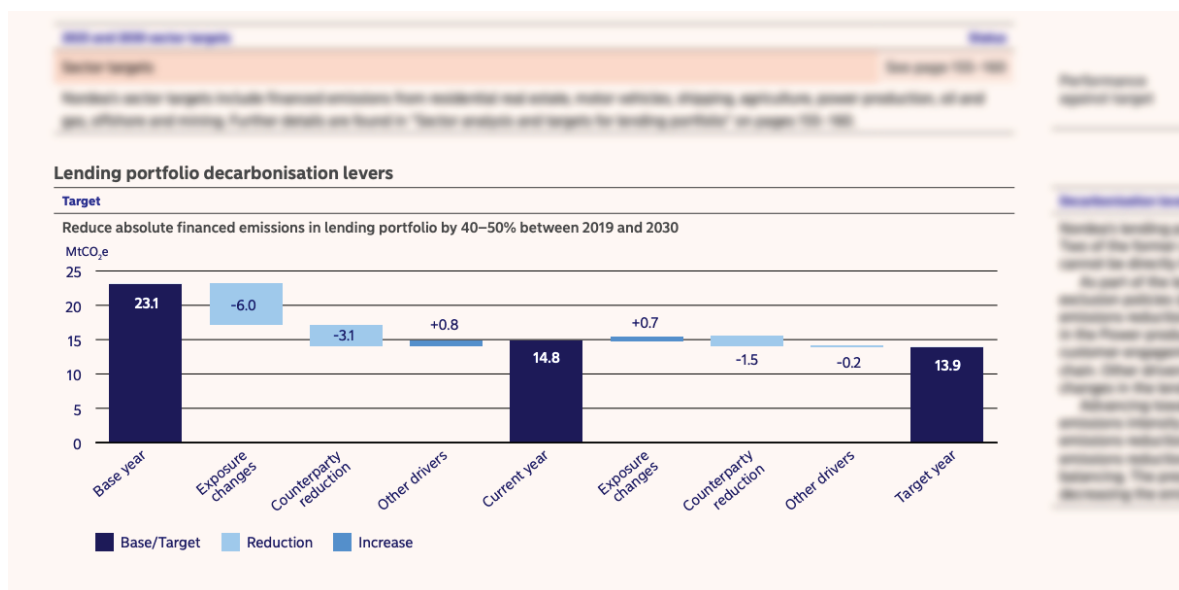
Nokian siirtymäsuunnitelma kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Suunnitelmasta tosin puuttuu selvä kirjaus siitä, että se on johdon hyväksymä. Nokian siirtymäsuunnitelmassa kuvataan hyvin selkeästi tavoitteet ja niiden eteneminen. Myös päästövähennystoimet ja niillä tavoitellut vaikutukset esitellään selkeästi. Lyhyen aikavälin tavoitteet ja nettonollatavoite yhdistyvät selkeäksi kokonaiskuvaksi, joka on konkretisoitu esittämällä tavoitellut päästötasot absoluuttisina kokonaispäästöinä. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisenä näyttäytyy se, ettei suunnitelmassa esitetä arvioita toimien mahdollisesta tulevasta rahoitustarpeesta eikä käsitellä tarkemmin tuotteiden käyttövähen päästöihin liittyvän lukkiutumisen riskin vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen.

4.2.6 Nordea

Pankkikonserni Nordean päästöistä 99,9 prosenttia tulee rahoitus- ja sijoitustoiminnasta eli sijoituskohteiden tai rahoitetun toiminnan päästöistä, jotka kuuluvat Nordean scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto- ja ilmastotietojen siirtymäsuunnitelman kohdalla ilmasto-osioon, jossa on erillinen, hieman yli sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku¹⁰⁰. ESRS:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja ei käytetä ilmastotietojen raportoinnissa.

Siirtymäsuunnitelmaa koskeva osio kattaa monia siirtymäsuunnitelmalta edellytettäviä asioita ja paikoin viitataan myös raportin ilmasto-osion muille sivuille. Esimerkiksi tavoitteet esitellään tarkemmin erillisessä luvussa, jonka vesiputousgraafeissa esitetään sekä menneiden että tulevien vuosien osalta, missä määrin päästövähennyksiä on jo saavutettu ja arvioidaan jatkossa saavutettavan eri toimin.

Nordean raportin graafi esittelee, miten rahoitustoiminnan päästöt ovat kehittyneet vuodesta 2019 ja millaisin toimin niiden määrä vähentyä 2024–2030.

100 Nordea. (2025). Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 143–144. <https://www.nordea.com/en/doc/annual-report-nordea-bank-abp-2024-0.pdf>

Taulukko 6: Arviointi Nordean siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Nordean siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteita on lukuisia erityyppisiä ja ne kohdistuvat sekä rahoitustoiminnan päästöihin (scope 3) että toiminnan muihin päästöihin (scopet 1, 2 ja 3). Lisäksi Nordea on asettanut nettonollatavoitteen vuodelle 2050. Tavoitteiden muodostaman kokonaisuuden yleistä riittävyttä on avattu viittaamalla käytettyihin referensseihin (Integrity Matters -raportti, GFANZ-suositukset sekä TPI:n ja IIGCC:n nettonollasuositukset pankkeille). Rahoitus- ja sijoitustoiminnan ulkopuolisten päästöjen puolittamista 2030 mennessä Nordea perustelee sanomalla tavoitteen olevan linjassa sekä IPCC:n puolentoista asteen skenaarion että SBTi:n vaatimusten kanssa. Nordean tavoitteilla ei vielä ole SBTi:n hyväksyntää. Hyväksynnän hakemista arvioidaan, kun SBTi:n uudet nettonollavaatimukset valmistuvat*. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan osalta tavoitteena on intensiteetin puolittaminen samalla aikajaksolla, ja myös sen riittävyttä perustellaan IPCC:n puolentoista asteen skenaariolla. Tavoitekohtaisesti esitetään lisäksi tarkempia perusteluja. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Nordean tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävät toimenpiteet jakautuvat kahteen päätyyppiin: korkeapäästöisten sijoituskohteiden osuuden pienentämiseen ja päästövähennyksiin kohdeyrityksissä. Niiden rinnalla esitetään myös ilmastotyöstä riippumattomien tekijöiden arvioitu vaikutus päästöjen kehitykseen. Jo toteutuneet ja arvioidut tulevat vähennykset esitetään näiden luokkien mukaan jaoteltuna. Toimia ohjaa muun muassa tavoitteet edistää siirtymäsuunnitelmien kehittämistä asiakasyrityksissä ja käydä vuoropuhelua 30 suuripäästöisimmän sijoituskohdeyrityksen kanssa.
Toimien rahoitus	Nordea raportoi, että päästöihin vaikutetaan ensisijaisesti sijoituskohteiden kautta. Tähän liittyvät kulut (muun muassa henkilöstö sekä tiedonhankinta ja -käsittely) ovat merkittävämmät kuin oman toiminnan päästöjen vähentämiseen liittyvät kulut, joista mainitaan tärkeimpinä investoinnit energiatehokkuuteen ja päästöjen seurantaan. PUUTE: Suunnitelman toimeenpanon rahoituksesta ei anneta numeerista tietoa.
Lukkiutumattomien päästöihin	Nordea ei raportoi suoraan, onko se tunnistanut keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumisriskejä. Se kerrotaan, että lukkiutumisriski on tunnistettu asiakasyritysten tuotteiden käytön päästöihin erityisesti fossiilisen energiantuotannon rahoittamiseen liittyen. Riskiä pyritään hallitsemaan tiettyihin toimintoihin kohdistuvilla rajoilla tai ulossulkemisella. PUUTE: Selvä kirjaus siitä, onko keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumia tunnistettu vai ei, puuttuu.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Nordea raportoi, että taksonomian mukainen liiketoiminta tapahtuu asiakasyrityksissä ja sijoituskohteissa. Tältä osin ei esitetä erillisiä suunnitelmia tai tavoitteita, mutta esitetyt toimenpiteet edistävät taksonomian mukaista liiketoimintaa.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Nordea raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Nordea kertoo, että siirtymäsuunnitelma on linjassa liiketoimintastrategian ja rahoitus-suunnittelun kanssa. Johdonmukaisuuden varmistamiseksi sekä liiketoimintaympäristöä että portfolion kehitystä seurataan säännöllisesti.
Johdon hyväksyntä	Nordea raportoi, että hallitus on hyväksynyt sekä siirtymäsuunnitelmaan perustuvat tavoitteet että ilmastotyön strategiset prioriteetit, jotka on integroitu liiketoimintasuunnitelmaan.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Nordean päästövähennystoimien etenemistä ja saavutettuja tuloksia kuvataan kunkin asetetun tavoitteen kohdalla erikseen.

*Vaatimukset julkaistiin heinäkuussa 2025. Ks. SBTi. (22.7.2025). The SBTi opens net-zero standard for finance industry. Lehdistötiedote. <https://sciencebasedtargets.org/news/the-sbti-opens-net-zero-standard-for-finance-industry>

Yhteenveto Nordean siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

Nordean siirtymäsuunnitelma kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa, minkä lisäksi toimia ja tavoitteita esitellään kattavasti erikseen. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot, joskin numeeriset arviot nykyistä tai tulevista rahoitustarpeista puuttuvat. Myös lukkiutumia koskevaa kirjausta tulisi tarkentaa. Nordean siirtymäsuunnitelman lukuisat tavoitteet ja toimet esitellään ja perustellaan kattavasti. Merkittävin puute on se, että lyhyen aikavälin kokonaiskuva tavoiteluista päästöistä vuonna 2030 jää epämääräiseksi, kun kokonaispäästöille ei aseteta eikä esitetä tavoitetasoa. Nettonollatavoitteen myötä pitkän aikavälin kuva tavoitteista on hieman selkeämpi, mutta kyseisen tavoitteen riittävyys tulisi perustella. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisenä näyttäytyy se, ettei lukkiutumisriskin mahdollisia vaikutuksia tavoitteiden saavuttamiseen käsitellä.

4.2.7 OP Ryhmä

Pankki- ja vakuutus konserni OP Ryhmän päästöistä noin 93 prosenttia¹⁰¹ tulee rahoitus-, vakuutus- ja sijoitustoiminnasta eli päästöistä, jotka kuuluvat OP Ryhmän scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto- ja ympäristöä koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla ilmasto-osioon, jossa on erillinen, noin sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku¹⁰². Luvun otsikkoon on merkitty siirtymäsuunnitelmaa koskeva ESRS-tunniste E1-1. OP Ryhmä käyttää raportoinnissaan kattavasti tiedonantovaatimusten ESRS-koodia. Koodeilla viitataan myös joihinkin siirtymäsuunnitelmaa koskevan tekstin ulkopuolella oleviin tietoihin.

OP Ryhmän mukaan sen siirtymäsuunnitelma on alustava ja sitä on tarkoitus kehittää vuoden 2025 aikana. Suunnitelmaa koskeva teksti on tiivis, mutta kattaa suuren osan siirtymäsuunnitelmalta edellytettävistä tiedoista. Graafeja ei käytetä.

Samaa ESRS-standardia sovelletaan hyvin erilaisiin toimialoihin. Finanssialan erityispiirteet olisi voitu huomioida toimialakohtaisissa standardeissa, mutta niiden kehittäminen on jäissä komission Omnibus I -esityksen vuoksi.

101 Finnwatchin laskema osuus, joka perustuu OP Ryhmän raportointiin tietoihin (scope 3 -päästöjen alakategoria 15).

102 OP Ryhmä. (2025). OP Financial Group's Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 267. <https://vuosi.op.fi/siteassets/pdf/2024/op-financial-groups-annual-report-2024.pdf>

Taulukko 7: Arviointi OP Ryhmän siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	OP Ryhmän siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteita on lukuisia erityyppisiä ja ne kohdistuvat sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan päästöihin (scope 3) että oman toiminnan päästöihin (scopet 1 ja 2). Hankintojen päästöille (scope 3) on määrä asettaa vähennystavoite vuonna 2025. Lisäksi OP Ryhmä on asettanut nettonollatavoitteen vuodelle 2050. Tavoitteiden kerrotaan perustuvan erityisesti IEA:n skenaarioon, joka tähtää nettonollaan 2050. SBTi:n hyväksyntää tavoitteilla ei ole. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Tavoitteiden riittävyyden perustelu on niukkaa.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	OP Ryhmän tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävinä toimenpiteinä listataan rahoitus- ja sijoitustoiminnan osalta päästövähennysten rahoittaminen vihreillä joukkolainoilla, aktiivinen vuoropuhelu kohdeyritysten kanssa, siirtymäsuunnitelmien edellyttäminen ja niiden arviointi sekä fossiilienergian rahoituksen rajoittaminen. Tehtyjen toimenpiteiden arvioituja tai tulevien toimien ennakoituja päästövaikutuksia ei esitetä.
Toimien rahoitus	OP Ryhmä raportoi, että oman toiminnan päästöjen vähentäminen on edellyttänyt investointeja sähköistämiseen, lämmön tuotantoon uusiutuvalla energialla sekä energiatehokkuuden parantamiseen. Scope 3 -päästöihin kohdistuvien toimien kustannuksista ei anneta arviota tai tietoa. PUUTE: Suunnitelman toimeenpanon rahoituksesta ei anneta numeerista tietoa.
Lukkiutumat päästöihin	OP Ryhmä raportoi tarkemmin perustelematta, ettei oman liiketoiminnan lukkiutumisriski ole olennainen, minkä vuoksi siitä ei raportoida tarkemmin.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	OP Ryhmä raportoi, ettei omaan liiketoimintaan liity olennaisia taksonomian piiriin kuuluvia pääomamenoja, minkä vuoksi siihen liittyvistä suunnitelmista tai tavoitteista ei raportoida tarkemmin.
Pääomamannot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	OP Ryhmä raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoiminta-suunnitelma	OP Ryhmä kertoo, että vastuullinen liiketoiminta, mukaanlukien esimerkiksi asiakkaiden vihreän siirtymän tukeminen, on strateginen prioriteetti.
Johdon hyväksyntä	OP Ryhmä raportoi, että alustava siirtymäsuunnitelma on hyväksytty hallituksessa ja se on myös hallintoneuvoston vahvistama.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	OP Ryhmän siirtymäsuunnitelman kerrotaan olevan keskeneräinen, mutta päästövähennystoimien etenemistä kuvataan toimien tasolla ja saavutettuja tuloksia kuvataan kunkin asetetun tavoitteen kohdalla.

Yhteenveto OP Ryhmän siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

OP Ryhmän siirtymäsuunnitelmaa kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Vaikka suunnitelman sanotaan olevan vasta alustava, kattaa kokonaisuus jo nyt melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. OP Ryhmän siirtymäsuunnitelma kuvaa selkeästi suunnitelman toimeenpanon etenemistä. Merkittävin puute on se, että lyhyen aikavälin kokonaiskuva tavoitellusta päästökehityksestä vuonna 2030 jää epämääräiseksi, kun kokonaispäästöille ei aseteta eikä esitetä tavoitetasoa. Nettonollatavoitteen myötä pitkän aikavälin kuva tavoitteista on hieman selkeämpi, mutta kyseisen tavoitteen riittävyttä ei perustella. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisena näyttäytyy myös se, ettei suunnitelmassa eritellä toimilla tavoiteltuja päästövähennyksiä, arvioida toimien tulevia rahoitustarpeita eikä käsitellä kattavammin sijoituskohteisiin liittyvää lukkiutumisen riskiä mahdollisine vaikutuksineen.

4.2.8 Sampo

Vahinkovakuutus konserni Sammon päästöistä noin 89 prosenttia¹⁰³ tulee sijoitustoiminnasta eli sijoituskohteina olevien yritysten päästöistä, jotka kuuluvat Sammon scope 3 -päästöihin.

Vuosiraportissa olevan kestävyys selvityksen koontitaulukossa viitataan ilmasto- osioon, jossa on erillinen, hieman alle sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku¹⁰⁴. ESRS:n mukaisia tiedonantovaatimusten koodeja ei käytetä ilmastotietojen raportoinnissa. Sampo kommentoi Finnwatchille, että näin ei ole tehty, koska se ei ollut pakollista, mutta vuotta 2025 koskevassa raportissa koodeja on määrä käyttää, koska koodien käyttämisestä näyttää muodostuvan vallitseva käytäntö¹⁰⁵.

Siirtymäsuunnitelmaa koskevan tekstin alussa todetaan, että suunnitelmaa kehitetään parhaillaan ja kehitystä jatketaan ”sovellettavien säädösten ja viitekehysten mukaisesti”. Luku kattaa pääosan siirtymäsuunnitelmalta edellytettävistä asioista ja paikoin viitataan myös raportin ilmasto-osion muille sivuille. Graafeja ei käytetä.

Sammon lisäksi moni muukin yritys kertoi Finnwatchille, että CSRD-raportointia on määrä kehittää muun muassa ensimmäisen kierroksen oppien myötä.

103 Finnwatchin laskema osuus, joka perustuu Sammon raportoimiin tietoihin (scope 3 -päästöjen alakategoria 15).

104 Sampo. (2025). Board of Directors' Report and Financial Statements. Vuosiraportti, s. 79–83. https://www.sampo.com/globalassets/year2024/group/sampo2024_board_report_financial_statements.pdf

105 Sammon sähköpostitse toimittama palaute Finnwatchille 23.6.2025.

Taulukko 8: Arviointi Sammon siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Sammon siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet kohdistuvat sekä oman toiminnan päästöihin (scopet 1 ja 2) että sijoitustoiminnan päästöihin (scope 3). Nettonollatavoitetta Sammolla ei ole. Tavoitteiden riittävyyttä perustellaan kertomalla, että ne ovat SBTi:n hyväksymät. PUUTE: Vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä absoluuttista tavoitelukua. Nettonollatavoitetta tai muuta pitkän aikavälin tavoitetta ei esitetä.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Sammon tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävinä toimenpiteitä listataan muun muassa sijoituskohteisiin vaikuttaminen yhtiökokouksissa ja yritysten kannustaminen asettamaan SBTi:n hyväksymät tavoitteet sekä yhtiön oman, hiili-intensiivisistä sijoituksista luopumista koskevan suunnitelman kehittäminen. Tehtyjen toimenpiteiden arvioituja tai tulevien toimien ennakoituja päästövaikutuksia ei esitetä.
Toimien rahoitus	Sampo raportoi, ettei siirtymäsuunnitelman toteuttamisen arvioida toistaiseksi edellyttävän muusta liiketoiminnan kehittämisestä poikkeavia kuluja, mutta tätä arvioidaan suunnitelmaa kehitettäessä uudelleen.
Lukkiutumat päästöihin	Sampo raportoi, että sen keskeiset omaisuususerät ja tuotteet eivät tällä hetkellä sisällä merkittäviä lukkiutuneita päästöjä, koska konserni ei toimi kasvihuonekaasuintensivisellä sektorilla.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Sampo raportoi, että tulevana vuosina tavoitteena on kasvattaa taksonomian mukaisen toiminnan osuutta vakuutusportfoliossa.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Sampo raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Sampo kertoo, että kun sen siirtymäsuunnitelma on valmis, se on määrä kytkeä strategiaan ja rahoitussuunnitelmaan siten, että suunnitelman toteuttamiseen varataan riittävät resurssit.
Johdon hyväksyntä	Sammon siirtymäsuunnitelman hyväksymisestä ei ole suoraa kirjausta, mutta se kerrotaan, että hallitus on hyväksynyt SBT-tavoitteet. PUUTE: Selvä kirjaus siitä, onko siirtymäsuunnitelma johdon hyväksymä, puuttuu.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Sammon siirtymäsuunnitelman kerrotaan olevan keskeneräinen, mutta monien päästövähennystoimien etenemistä kuvataan toimenpiteiden kohdalla. Etenemisen seuranta on määrä laajentaa jatkossa.

Yhteenveto Sammon siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

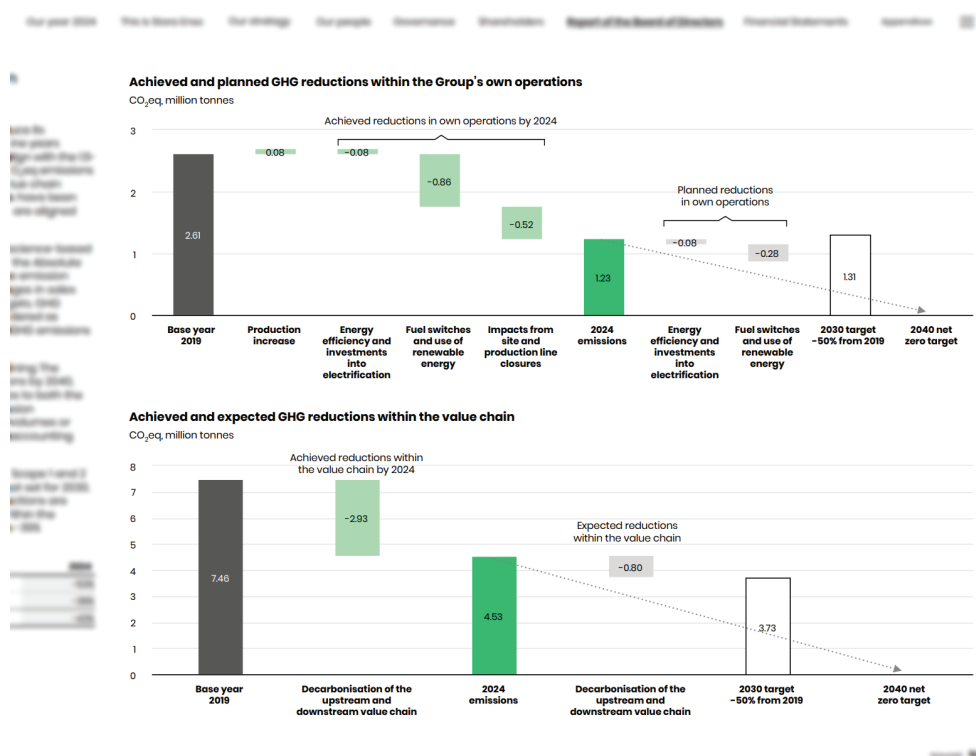
Sammon siirtymäsuunnitelmaa kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Vaikka suunnitelman sanotaan vielä kehitettävän, kattaa kokonaisuus jo nyt melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Selvä kirjaus siitä, että suunnitelma on johdon hyväksymä, puuttuu. Tavoitellun päästökehityksen kokonaiskuva jää epämääräiseksi sekä lyhyen että pitkän aikavälin suhteen, koska vuoden 2030 kokonaispäästöille ei esitetä tavoitetasoa eikä nettonollatavoitetta ole. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisena näyttäytyy myös se, ettei suunnitelmassa esitetä eriteltyjä arvioita toimilla tavoitelluista vaikutuksista päästöihin.

4.2.9 Stora Enso

Metsäyhtiö Stora Enson merkittävimmät päästöt jakautuvat neljään lähteeseen: oman toiminnan suorat scope 1 -päästöt sekä scope 3 -päästöjen puolella hankinnat, logistiikka sekä myytyjen tuotteiden jatkokäsittely.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto-osaan, jossa on erillinen, vajaan sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku¹⁰⁶. Luvun otsikkoon on merkitty siirtymäsuunnitelmaa koskeva ESRS-tunniste E1-1. Stora Enso käyttää raportoinnissaan muutenkin kattavasti tiedonantovaatimusten ESRS-koodeja. Koodeilla viitataan myös joihinkin siirtymäsuunnitelmaa koskevan tekstin ulkopuolella oleviin tietoihin.

Stora Enson mukaan sen siirtymäsuunnitelma päivitettiin nykyiseen muotoonsa vuonna 2021. Itse teksti on tiivis ja viittaa monien tietojen osalta toisaalle ilmasto-osaan, jossa tietoja on havainnollistettu myös toimien etenemistä kuvaavien vesiputousgraafien.

Stora Enson raportin graafit esittelevät, miten omat ja arvoketjupäästöt ovat vähentyneet ja mitä tavoitellaan jatkossa.

106 Stora Enso. (2025). Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 91. https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2024/storaenso_annual_report_2024.pdf

Taulukko 9: Arviointi Stora Enson siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESR5-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	Stora Enson siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet on asetettu erikseen scope 1 ja 2 -päästöille ja scope 3 -päästöille. Lisäksi Stora Enso on asettanut nettonollatavoitteen vuodelle 2040. Tavoitteiden riittävyyttä perustellaan sillä, että ne ovat nettonollatavoitetta lukuunottamatta SBTi:n hyväksymät. Tavoitteiden mukaisten absoluuttisten kokonaispäästöjen suuruus esitetään tavoitevuodelle 2030.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	Stora Enson tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtäävät toimenpiteet liittyvät sähköistämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen, puhtaaseen energiaan siirtymiseen sekä hankintojen päästöjen vähentämiseen. Toimet kohdistuvat omaan toimintaan ja arvoketjuun, jonka osalta mainitaan tehokkuuteen ja päästövähennyksiin tähtäävä työ sekä toimittajien että asiakkaiden kanssa. Lisäksi kerrotaan tarkempia toimia sekä se, kuinka paljon päästöjä on saatu vähennettyä vuosina 2019–2024 ja kuinka suuria vähennyksiä odotetaan vielä vuoteen 2030 mennessä.
Toimien rahoitus	Stora Enso raportoi päästövähennystoimiin liittyen euromääräiset taksonomian mukaiset pääoma- ja toimintamenot. Lisäksi raportoidaan menoja, joilla edistetään puupohjaisten tuotteiden kehitystä ja tuotantoa.
Lukkiutumat päästöihin	Stora Enso ei raportoi suoraan, onko se tunnistanut keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumiskejää. Sen sijaan kerrotaan, että lukkiutumiskein välttämisen ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää investointeja uuteen teknologiaan, jonka avulla voidaan välttää fossiilisten polttoaineiden käyttöä. PUUTE: <i>Selvä kirjaus siitä, onko keskeisiin omaisuuseriin liittyviä lukkiutumia tunnistettu vai ei, puuttuu.</i>
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	Stora Enso raportoi, että se hakee verifioijaa, joka voisi arvioida sen taksonomiakelpoisten metsänhoidon toimintojen taksonomian mukaisuuden, mikä kasvattaisi taksonomian mukaista liikevaihtoa.
Pääomamenot fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	Ei raportointia aiheesta.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	Stora Enso raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	Stora Enso raportoi, että valitut päästövähennystoimet sopivat yhteen strategian ja liiketoimintamallin kanssa. Tarkentamatta mainitaan, että jotkut yhtiön päästövähennystoimista kytkeytyvät suoraan tuoteportfolioon ja siten Stora Enson ydinliiketoimintaan.
Johdon hyväksyntä	Stora Enso raportoi, että sen siirtymäsuunnitelma on johtoryhmän hyväksymä.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	Stora Enson päästövähennystoimien etenemistä ja saavutettuja tuloksia kuvataan kunkin toimenpiteen kohdalla.

Yhteenveto Stora Enson siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

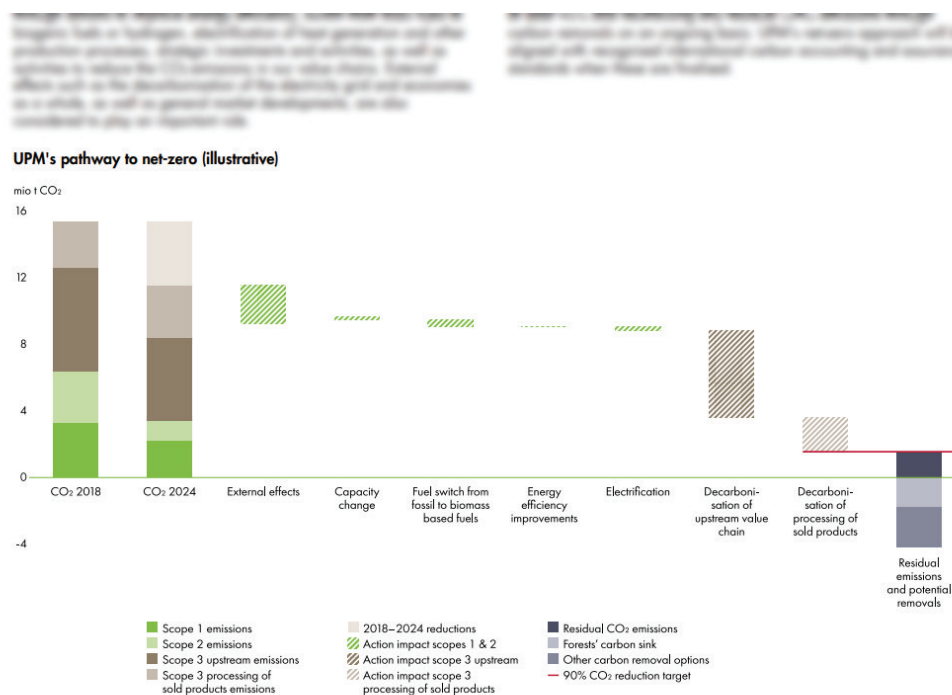
Stora Enson siirtymäsuunnitelma kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot, joskin mahdollisia lukkiutumia koskevaa kirjausta tulisi tarkentaa. Kokonaiskuva tavoitellusta päästökehityksestä on selkeä sekä lyhyen että pitkän aikavälin osalta, mutta nettonollatavoitteen riittävyttä ei ole perusteltu kattavasti. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisenä näyttäytyy se, ettei toimien tulevia rahoitustarpeita arvioida. Siirtymäsuunnitelman uskottavuuden kannalta olisi olennaista käsitellä myös liiketoiminnan yhteensopivuutta keskeisten toimintamaiden kansallisen ilmastopolitiikan tavoitteisiin nähden. Suhdetta kansalliseen ilmastopolitiikkaan käsitellään siirtymäsuunnitelman yhteydessä vain siitä näkökulmasta, että yrityksen päästövähennyspolun saavuttamisen kannalta olisi riski, jos bioperäisiä päästöjä ei katsottaisi enää jatkossa hiilineutraaleiksi.

4.2.10 UPM

Metsäyhtiö UPM:n päästöt jakautuvat viiteen merkittävään lähteeseen: oman toiminnan suorat scope 1 -päästöt, hankitun energian scope 2 -päästöt ja scope 3 -päästöjen puolella hankinnat, logistiikka sekä myytyjen tuotteiden jatkokäsittely.

Vuosiraportin koontitaulukossa viitataan ilmasto-osaan koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla ilmasto-osaan, jossa on erillinen, kahden sivun mittainen siirtymäsuunnitelmaa koskeva luku¹⁰⁷. Luvun otsikkoon on merkitty siirtymäsuunnitelmaa koskeva ESRS-tunniste E1-1. UPM käyttää raportoinnissaan muutenkin kattavasti tiedonantovaatimusten ESRS-koodeja. Koodeilla viitataan myös joihinkin siirtymäsuunnitelmaa koskevan tekstin ulkopuolella oleviin tietoihin.

Teksti on tiivis ja viittaa monien tietojen osalta toisaalle ilmasto-osaan, jossa tietoja on havainnollistettu myös toimien vaikutuksia kuvaavalla vesiputousgraafilla.

UPM raportin graafi esittelee, miten päästöt ovat kehittyneet vuodesta 2018 ja millaisin toimin niiden määrä vähentyä nettonollaan.

107 UPM. (2025). Creating the Future, Annual Report 2024. Vuosiraportti, s. 148–161. <https://www.upm.com/siteassets/asset/investors/2024/upm-annual-report-2024.pdf>

Taulukko 10: Arviointi UPM:n siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ESRS-raportoinnista

Tavoitteiden perusteleminen	UPM:n siirtymäsuunnitelman päästövähennystavoitteet on asetettu erikseen scope 1 ja 2 -päästöille ja scope 3 -päästöille. Lisäksi UPM on asettanut nettonollatavoitteen vuodelle 2040. Tavoitteiden riittävyyttä perustellaan sillä, että UPM:n tavoitteet vuodelle 2030 ovat SBTi:n hyväksymät. Lisäksi vuodelle 2040 asetetun hiilineutraaliustavoitteen riittävyyttä perustellaan sillä, että tavoitevuosi on kymmenen vuotta Pariisin sopimuksen aikataulua edellä sekä sillä, että myös tälle tavoitteelle aiotaan hakea SBTi:n hyväksyntää, kun se on mahdollista. Tavoitteiden mukaiset absoluuttisten päästöjen suuruudet esitetään tavoitekohtaisesti vuodelle 2030.
Toimet tavoitteiden saavuttamiseksi	UPM:n tärkeimpien päästöjen vähennyksiin tähtääviä toimenpiteitä listataan neljässä luokassa, jotka ovat energiaan liittyvien päästöjen vähentäminen, metsien hiilinielun ylläpito, hankintojen päästöjen vähentäminen ja uusia tuotteita koskeva ”ilmastoposiitivinen tuoteportfolio”. Kunkin luokan tehtyjä ja suunniteltuja toimia kuvataan. Tulevien päästövähennystoimien painotuksia nettonollan saavuttamisessa esitetään vesiputousgraafissa. PUUTE: Myytyjen tuotteiden jatkokäsittelyssä syntyvien päästöjen vähentämiseen tähtääviä toimia ei esitellä.
Toimien rahoitus	UPM raportoi, että sen ilmastovaikutuksen pienentämiseen tähtäävät toimet on integroitu investointisuunnitelmaan. Esitellyt toimet jakautuvat kolmeen luokkaan: metsänhoitoon, energiapäästöjen vähentämiseen ja tuotekehitykseen. Kaikista luokista annetaan useita euromääräisiä esimerkkejä menoista.
Lukkiutumat päästöihin	UPM raportoi tarkemmin perustelematta, ettei oman liiketoiminnan lukkiutumiskilpailu ole olennainen.
Taksonomian piiriin kuuluvan liiketoiminnan kehittäminen	UPM raportoi suunnitelmasta investoida biojalostamoon Rotterdamissa, mikä kasvattaisi taksonomian mukaista liiketoimintaa. Lisäksi kerrotaan, että UPM hakee verifioijaa, joka voisi arvioida taksonomiakelpoisten metsänhoidon toimintojen taksonomian mukaisuuden, mikä kasvattaisi taksonomian mukaista liikevaihtoa.
Pääomamenojen fossiiliseen liiketoimintaan (ehdollinen vaatimus)	UPM raportoi, ettei fossiilisia pääomamenoja ole.
Merkittävää fossiilista liiketoimintaa	UPM raportoi, ettei sitä ole suljettu vertailuarvojen ulkopuolelle.
Strategia ja liiketoimintasuunnitelma	UPM raportoi, että metsät, biopohjaiset tuotteet ja puhdas energia muodostavat ”uniikin” osan sen strategiasta ja pohjan siirtymäsuunnitelmalle.
Johdon hyväksyntä	UPM:n siirtymäsuunnitelman hyväksymisestä ei ole suoraa kirjausta, mutta se kerrotaan, että hallitus on hyväksynyt strategiset tavoitteet ja suunnitelmat. PUUTE: Selvä kirjaus siitä, onko siirtymäsuunnitelma johdon hyväksymä, puuttuu.
Eteneminen suunnitelman toimeenpanossa	UPM:n päästövähennystoimien etenemistä kuvataan kunkin toimenpiteen kohdalla.

Yhteenveto UPM:n siirtymäsuunnitelman raportointia koskevasta arviosta

UPM:n siirtymäsuunnitelma kuvataan selkeästi erillisessä tekstiluvussa. Sisällöllisesti kokonaisuus kattaa melko hyvin ESRS:n siirtymäsuunnitelmalta edellytettävät tiedot. Päästövähennystoimien kohdalla tosin sivuutetaan myytyjen tuotteiden jatkokäsittelyn päästöjen vähentäminen. Myös selvä kirjaus siitä, että suunnitelma on johdon hyväksymä, puuttuu. Kokonaiskuva tavoitellusta päästökehityksestä on kuitenkin selkeä sekä lyhyen että pitkän aikavälin osalta, joskaan vuoden 2030 tavoitetta ei ole konkretisoitu esittämällä tavoiteltu kokonaispäästöjen taso absoluuttisena lukuna. Sidosryhmän näkökulmasta puutteellisenä näyttäytyy se, ettei tarvittavien toimien tulevia rahoitustarpeita arvioida. Siirtymäsuunnitelman uskottavuuden kannalta olisi olennaista käsitellä myös liiketoiminnan yhteensopivuutta keskeisten toimintamaiden kansallisen politiikan tavoitteisiin nähden. Suhdetta kansalliseen ilmastopolitiikkaan käsitellään siirtymäsuunnitelman yhteydessä vain siitä näkökulmasta, että politiikka voi vaikuttaa raaka-aineiden ja energian saatavuuteen ja hintaan.

4.2.11 Yhteenveto ilmastoa koskevista siirtymäsuunnitelmista

ESRS-standardi E1 ja siihen liittyvät soveltamisvaatimukset antavat melko selkeät vaatimukset sille, mitä asioita ilmastoa koskevan siirtymäsuunnitelmaa koskevan raportoinnin (tiedonantovaatimus E1-1) tulisi kattaa.

Tarkastelluista yrityksistä jokainen viittasi siirtymäsuunnitelmaansa ESRS-tietojen esittämistä koskevassa koontitaulukossa, mutta edellytettyjen tietojen löytäminen oli paikoin haastavaa, sillä siirtymäsuunnitelmaa koskevia tietoja oli tyypillisesti muuallakin ilmastosiiossa tai pahimmillaan raportin muissa osioissa. Konetta lukuunottamatta kaikilla yrityksillä oli jonkinlainen, otsikolla siirtymäsuunnitelmaa kuvaavaksi merkitty tekstiosuus.

E1-standardin mukaan, jos puolentoista asteen tavoitteen mukaista siirtymäsuunnitelmaa ei ole, tulee raportoida, onko sellainen on määrä hyväksyä tulevaisuudessa. Ainoastaan Nesteen vuosiraportissa sanottiin suoraan, ettei sillä ole vielä ESRS-vaatimusten mukaista siirtymäsuunnitelmaa vaan sellainen on määrä hyväksyä sitten, kun yritys vastuudirektiivi edellyttää. Sampo ja OP Ryhmä viittasivat astetta epämääräisemmin suunnitelmiansa keskeneräisyyteen. Tällaisia kirjauksia keskeneräisyydestä voi pitää läpinäkyvyyttä parantavina, mutta lukijan kannalta olisi selkeämpää, jos siirtymäsuunnitelmasta puhutaan raportoinnissa vain silloin, kun sen katsotaan olevan valmis ja vaatimusten mukainen.

Ensimmäinen siirtymäsuunnitelmalta edellytettävä asia on perustelu sille, että yrityksen asettamat päästövähennystavoitteet ovat riittävät suhteessa ilmastopolitiikan tavoitteisiin kuten lämpenemisen rajoittaminen puoleentoista asteeseen tai EU:n hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteiden perusteleminen oli keskimäärin melko heikkoa ja toteutui kunnolla vain niissä tapauksissa, joissa tavoitteiden tieteenmukaisuudelle oli haettu ja saatu SBTi:n hyväksyntä. Vahvimmin tavoitteiden perustelemisessa suoriutui Nokia, jonka lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet olivat SBTi:n hyväksymät ja absoluuttisina päästölukuina konkretisoidut. Stora Enson ja UPM jäivät niukasti Nokian taakse, sillä niiden pitkän aikavälin nettonollatavoitteilta puuttui vielä SBTi:n hyväksyntä, vaikka lyhyen aikavälin tavoitteilla olikin SBTi:n hyväksyntä ja ne oli konkretisoitu absoluuttisina päästöinä.

Päästövähennyksiin tähtäävien toimien esittely oli astetta vahvempaa, sillä kaikki yritykset esittelivät tällaisia toimia ja useat myös niillä tavoiteltuja vaikutuksia. Esitellyt toimet eivät tosin aina kohdistuneet yrityksen merkittävimpiin päästöihin. Selkeimmin puutteellinen tässä suhteessa oli Kesko, joka esitteli melko kattavasti scope 1 ja 2 -päästöihin kohdistuvia toimia, mutta sivuutti scope 3 -päästöt, jotka ovat sen kokonaispäästöistä 99 prosenttia.

Siirtymätoimien vaatiman rahoituksen esittely oli hyvin vaihtelevaa. Käytännössä yritykset olivat päätyneet esittämään joko esittämään jonkun ilmastotoimiin jollain tavalla liittyvän kulun suuruuden tai ilmoittivat, ettei tällaisia kuluja ole. Osittain kirjavuus selittyy sillä,

että yritysten liiketoiminnassa ja päästöissä on merkittäviä eroja. Heikoimpina näyttäytyivät Nordea ja OP Ryhmä, jotka viittasivat jonkinlaisten kustannusten olemassaoloon, mutta eivät antaneet minkäänlaista lukua.

Päästölukkiutumien käsittely oli parhaimmillaankin varsin pintapuolista. Osa yrityksistä sanoi suoraan, että lukkiutumia ei ole, mutta tätä ei yleensä juurikaan perusteltu. Ne yritykset, jotka raportoivat jonkinlaisista lukkiutumisista, eivät juurikaan arvioineet sitä, voivatko lukkiutumat vaarantaa päästövähennystavoitteiden saavuttamisen, vaikka ESRS tällaista arviota edellyttää. Heikoimmin suoriutuivat Kesko ja Neste, jotka eivät maininneet lukkiutumisista mitään.

ESRS-standardin mukaisessa siirtymäsuunnitelman raportoinnissa tulisi antaa tietoa myös ilmoitusluontoisia tietoja fossiiliseen liiketoimintaan liittyen. Nämä tiedot, kuten myös yleiset kuvaukset luokitteluasetuksen mukaisen liiketoiminnan kehittämisestä, olivat pääsääntöisesti kunnossa. Useimmat yritykset olivat myös kirjanneet vaatimusten mukaisesti yksiselitteisen tiedon siitä, onko siirtymäsuunnitelma johdon hyväksymä. Koneella, Nokialla, Sammolla ja UPM:llä hyväksynnästä kertova teksti ei tosin viitannut eksplisiittisesti siirtymäsuunnitelmaan vaan esimerkiksi päästövähennystavoitteisiin.

Kaikkein epämääräisimmiksi jäivät kohdat, joissa tuli raportoida siirtymäsuunnitelman sovittamisesta yrityksen strategiaan sekä siitä, miten suunnitelman toimeenpano etenee. Sitä, miten siirtymäsuunnitelma nivoutuu yrityksen strategiaan ja liiketoimintasuunnitelmaan kuvailtiin melko niukasti, mutta pääsääntöisesti jonkinlaista olennaista tietoa antaen. Heikoiten suoriutui Kesko, joka sivuutti myös tältä osin sen, että sen suurimmat päästöt liittyvät arvoketjuun. Suunnitelman toimeenpanon osalta kuvausten puutteellisuus ja kirjavuus heijastanee osin sitä, että siirtymäsuunnitelmat itsessään ovat vasta uusia, ja osin sitä, että niiden muodotkin ovat varsin kirjavia.

Kokonaisuutena siirtymäsuunnitelmat eivät vielä palvele kovinkaan hyvin CSRD:n taustalla olevaa ajatusta yritysten vertailtavuuden parantamisesta. Täysin vertaillukelpoisia hyvin erilaisilla toimialoilla liiketoimintaa harjoittavien yritysten siirtymäsuunnitelmista tuskin on mahdollista saada, mutta esitystavan ja yksityiskohtien kirjavuutta olisi mahdollista vähentää huomattavasti joko ohjeistuksia vahvistamalla tai käytäntöjen vakiintuessa organisaation yritysten ja varmentajien ottaessa vertaisoppia ensimmäisten kierrosten parhaista käytännöistä.

4.3 Ilmastoa koskeva tieto raportointivuodelta (E1-5, E1-6, E1-7 ja E1-8)

Ilmastonmuutosta koskevassa raportoinnissa edellytetään sekä edellisissä luvuissa käsiteltyä kuvailevaa tietoa että numeerista dataa. Jälkimmäiseen kuuluvat esimerkiksi päästöjä (E1-6) ja energiankulutusta (E1-5) koskevat tiedot, jotka käsittelevät raportointivuoden toimintaa.

Tässä luvussa tarkastellaan edellä mainittua yritysten raportoimaa ilmastoon liittyvää, suurilta osin numeerista dataa päätyyneeltä toimintavuodelta. Yritysten numeerista raportointia kokoavan taulukon 11 perusteella arvioidaan, miten yritykset ovat täyttäneet raportoinnissaan tiedonantovaatimukset, jotka koskevat energiankulutusta (E1-5), päästöjä (E1-6), hyvityksiä ja poistoja (E1-7) sekä sisäistä päästöhinnoittelua (E1-8). Myös päästötavoitteet tulee kuvata numeerisessa muodossa, mutta niiden raportointi on käsitelty luvun 4.3 yrityskohtaisissa tarkasteluissa osana siirtymäsuunnitelmia.

Arvioinnin pohjana on käytetty seuraavia kriteereitä ja niiden perusteluita:

- Energiankäyttöä koskevan tiedonantovaatimuksen E1-5 osalta on arvioitu, että tiedot on annettu ja eritelty tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna. Tiedonantovaatimuksen tavoitteena on antaa kuva siitä, kuinka paljon energiaa yritys kuluttaa ja millaisilla energianlähteillä tämä tarve täytetään.
- Toteutuneita päästöjä koskevan tiedonantovaatimuksen E1-6 osalta on tarkasteltu, raportoidaanko kaikki päästöjen pääluokat (scope 1, 2 ja 3) ja kokonaispäästöt sekä absoluuttisina tonneina että liikevaihtoon suhteutettuna intensiteettinä. Jokaisen luokan osalta on katsottu myös, että raportointi noudattaa tiedonantovaatimusta siten, että scope 1 -päästöissä erotellaan EU:n päästökauppaan kuuluvat ja sen ulkopuoliset päästöt, scope 2 -päästöt esitetään sekä sijainti- että markkinaperusteisesti ja scope 3 -päästö on jaettu alakategorioihin rajaukset perustellen. Samaan kohtaan on merkitty myös, kerrotaanko laskennan periaatteista, rajauksista ja metodologiasta¹⁰⁸, mikä auttaa arvioimaan laskennan kattavuutta ja edesauttaa siten tietojen vertailtavuutta toisiin yrityksiin. Lisäksi on selvitetty, esitetäänkö raportointivuoden päästöjen lisäksi edellisen raportointivuoden päästöt¹⁰⁹ ja tavoitetason mukaiset päästöt¹¹⁰, mikä auttaa hahmottamaan päästöjen kehitystä.

¹⁰⁸ ESRS 1 -standardin luku 7.2 ohjeistaa antamaan tietoja ”joiden avulla käyttäjät voivat ymmärtää merkittävimmät epävarmuustekijät, jotka vaikuttavat yrityksen kestävyys selvityksessä ilmoitettuihin määrällisiin mittareihin”.

¹⁰⁹ ESRS 1 -standardin luku 7.1 ohjeistaa antamaan vertailutietoja edelliseltä kaudelta, joskin tähän vaatimukseen on annettu luvussa 10.3 niin sanottu siirtymäsäännös, jonka mukaan edellisen vuoden tietoja ei tarvitse raportoida ensimmäisenä raportointivuotena. Lisäksi luku 7.2 ohjeistaa antamaan tietoja ”joiden avulla käyttäjät voivat ymmärtää merkittävimmät epävarmuustekijät, jotka vaikuttavat yrityksen kestävyys selvityksessä ilmoitettuihin määrällisiin mittareihin”.

¹¹⁰ Tiedonantovaatimusta E1-4 koskeva soveltamisvaatimus AR23: ”Jos yritys on asettanut ainoastaan kasvihuonekaasuintensiteetin vähennystavoitteen, sen on kuitenkin ilmoitettava siihen liittyvät absoluuttiset arvot tavoitevuodelle ja välitavoitevuosille.”

- Poistoja ja hyvityksiä koskevan tiedonantovaatimusten E1-7 kohdalla on katsottu, raportoivatko yritykset toimintaansa mahdollisesti liittyvistä kasvihuonekaasujen poistumista ja varastoista tai hyvitysten käytöstä. Hyvitysten osalta on huomioitu myös se, nimetäänkö käytettyjen hankkeiden sertifiointijärjestelmät ja kerrotaanko osuudet, joilla hyvitykset jakaantuvat EU:n sisä- tai ulkopuolella toteutetuiksi, sekä onko mahdollisen nettonollatavoitteen saavuttamiseksi tarvittavista hyvityksistä kerrottu tietoja.
- Sisäistä päästöhinnoittelua koskevan tiedonantovaatimuksen E1-8 kohdalla on katsottu, raportoivatko yritykset kyseisestä kohdasta ja jos raportoivat, kerrotaanko hintataso ja mihin päästöosuuteen hinnoittelua sovelletaan.

Taulukko 11: Yritysten raportointi toimintavuoden ilmastoa koskevista tunnusluvuista

	Käytetty energia (E1-5)	Päästöt (E1-6)	Poistot ja hyvitykset (E1-7)	Sisäinen päästö-hinnoittelu (E1-8)
Ilmarinen	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan, kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskentaperiaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien päästötietojen yhteydessä ei esitetä aiempien vuosien vastaavia lukuja tai tavoitteiden mukaisia päästötasoja.	Raportoidaan, että hyvityksiä ei käytetä eikä suunnitella niiden käyttöä. Sitä, tarvitaanko hyvityksiä hiilineutraaliuteen 2035 tai nettonollaan 2050 ei käsitellä.	Raportoidaan, että ei ole käytössä.
Kesko	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna ja laskentaperiaatteet kerrotaan, mutta scope 3 -rajausta ei perustella kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä ei esitetä aiempien vuosien vastaavia lukuja. Vuoden 2030 tavoitteen mukaiset päästötasot annetaan, mutta vain absoluuttisille scope 1 ja 2 -päästöille.	Ei mainintaa.	Ei mainintaa.
Kone	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna ja laskentaperiaatteet kerrotaan, mutta scope 3 -rajausta ei perustella kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2018) ja edellisen vuoden päästöt. Päästövähennystavoitteiden mukaisia päästötasoja ei esitetä absoluuttisina päästötonneina vaan prosentteina suhteessa perusvuoteen.	Raportoidaan, että joidenkin huoltosopimusten päästöt hyvitetään, mutta määrä on vain 28 tonnia vuosina 2024–2025. Hankkeiden kerrotaan olevan Gold Standard -sertifioituja ja sijaitsevan EU:n ulkopuolella. Sitä, tarvitaanko hyvityksiä omien toimintojen hiilineutraaliuteen 2030, ei käsitellä.	Raportoidaan, että 100 euron varjohinta on asetettu EU ETS:n hintatason perusteella ja sitä sovelletaan scope 1 ja 2 -päästöihin.
Neste	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskentaperiaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2019) päästöt, mutta ei edellisen vuoden päästöjä tai tavoitteiden mukaisia päästötasoja.	Raportoidaan, ettei kohta ole olennainen.	Raportoidaan, että 100 euron varjohintaa sovelletaan scope 1 ja 2 -päästöjä. Hinnan määrä nousee 2030 mennessä 120 euroon. Käyttää useita referenssejä hinnan asettamiseen ja näistä mainitaan EU:n päästökauppa ja IEA:n ilmastoskenaariot.
Nokia	Energiankulutus raportoidaan ja uusiutuvien osuus kerrotaan erikseen, mutta ydinvoima ja fossiiliset energialähteet raportoidaan vain yhdessä ilman erittelyä.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästökauppaan kuuluvia scope 1 -päästöjä ei ole eritelty, mutta muuten päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskentaperiaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2019), edellisen vuoden päästöt ja tavoitteiden mukaiset (2030 ja 2040) päästötasot.	Raportoidaan, että hyvitystarve nettonollatavoitteeseen on tunnistettu ja vaihtoehtoja kartoitetaan. Hyvitysten tarpeen arvioidaan olevan nettonollavuonna 2040 enintään neljä miljoonaa tonnia.	Ei mainintaa.
Nordea	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiilisiin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskentaperiaatteet kerrotaan, mutta scope 3 -rajausta ei perustella kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2019) ja edellisen vuoden päästöt, mutta ei tavoitteiden mukaisia päästötasoja.	Raportoidaan, että perinteisten ilmastoyksiköiden käyttö on lopetettu ja ettävuonna 2024 tehty kehityssopimuksen yhteensä 68 428 tonnin poistoista, joiden käyttö alkaa 2026.	Ei mainintaa.

	Käytetty energia (E1-5)	Päästöt (E1-6)	Poistot ja hyvitykset (E1-7)	Sisäinen päästö-hinnoittelu (E1-8)
OP Ryhmä	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiiliin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskenta-periaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä ei kerrota perusvuoden, edellisen vuoden tai tavoitteiden mukaisia päästötasoja.	Raportoidaan, ettei kohta ole olennainen. Sitä, tarvitaanko hyvityksiä nettonollaan 2050 ei käsitellä.	Ei mainintaa.
Sampo	Ei raportoi energian-kulutusta vaan kertoo, ettei kohta ole olennainen.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästökauppaan kuuluvia scope 1 -päästöjä ei ole eritelty, mutta muuten päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskenta-periaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2022) ja edellisen vuoden päästöt, mutta ei tavoitteiden mukaisia päästötasoja (scope 1 ja 2 -päästöjen osalta kerrotaan prosenttitavoite, mutta koska yksi yhteinen tavoite kattaa molemmat luokat, ei tavoiteltuja päästöjä voida esittää samalla jaotellulla kuin toteutuneet päästöt).	Raportoidaan, ettei kohta ole olennainen.	Ei mainintaa.
Stora Enso	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiiliin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna ja laskenta-periaatteet kerrotaan, mutta ei scope 3 -päästöjen rajausta ei perustella kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuoden (2019) päästöt ja tavoitteen (2030) mukainen päästötaso, mutta ei edellisvuoden päästöjä.	Hyvitysten käytöstä raportoidaan, että niitä käytetään joidenkin tuotteiden päästöjen hyvittämiseen, mutta tätä ei huomioida raportoitavissa päästöissä. Hyvitysten määrää, käytettyjä hankkeita tai sitä, ovatko hankkeet EU:ssa vai sen ulkopuolella, tai sitä, ovatko hankkeet EU:ssa vai sen ulkopuolella, ei kerrota, mutta Gold Standard mainitaan esimerkkinä hyödynnetystä sertifiointijärjestelmästä. Lisäksi kerrotaan puuston hiilinielun ja varaston sekä tuotteiden muodostama hiilivarasto. Sitä, tarvitaanko hyvityksiä nettonollaan 2040 ei käsitellä.	Ei mainintaa.
UPM	Energiankulutus raportoidaan eriteltynä tiedonantovaatimuksen mukaisesti fossiiliin, ydinvoimaan ja uusiutuviin jaoteltuna.	Absoluuttiset scope 1, 2 ja 3 -päästötonnit raportoidaan kuten myös hiili-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon. Päästöt esitetään vaaditulla tavalla jaoteltuna, laskenta-periaatteet kerrotaan ja scope 3 -rajaus perustellaan kategorioittain. Raportoitavien tietojen yhteydessä kerrotaan perusvuosien (2015 ja 2018), edellisen vuoden päästöt ja tavoitevuoden (2030) päästötasot joillekin päästöluokille, mutta ei kokonaispäästöille.	Raportoidaan, että asiakkaille hiilineutraaleina myytävien tuotteiden päästöjä on hyvitetty noin 10 000 tonnin edestä. Gold Standard mainitaan esimerkkinä käytetyistä sertifikaateista, mutta tarkempia tietoja, kuten sijaitsevatko hankkeet EU:ssa vai sen ulkopuolella, ei kerrota. Lisäksi raportoidaan metsien nielun ja puutuotteiden varasto, mutta ei metsien varastoa. Sitä, tarvitaanko hyvityksiä nettonollaan 2040 ei käsitellä.	Raportoidaan käytetävän EU:n päästö-kaupan hintatasoon perustuvaa sisäistä päästöhintaa sähkömarkkinamallissa, jota käytetään sähkön hintakehityksen ennakoimiseen ja strategiseen päätöksentekoon.

Yritysten raportointi ilmastoa koskeva raportointi toimintavuoden 2024 tiedoista oli yleisesti ottaen ESRS-standardien mukaista. Energiankäyttöä, hiilenpoistoja, päästöyksiköiden käyttöä ja sisäistä hiilen hintaa koskevassa raportoinnissa kuitenkin havaittiin yksittäisiä puutteita. Esimerkiksi Nokia ei eritellyt hankitun energian osalta fossiilista energiaa ja ydinenergiaa. Stora Enso ja UPM taas kertoivat päästöhyvitysten käytöstä, mutta jättivät tarkemmat yksityiskohdat raportoimatta. Vain muutama yritys kertoi käyttävänsä sisäistä päästöhinnittelua. Muiden joukosta Ilmarinen erottui edukseen selvällä kirjauksella siitä, ettei sisäistä päästöhinnittelujärjestelmää ole käytössä, kun taas Kesko, Nokia, Nordea, OP Ryhmä, Sampo ja Stora Enso eivät maininneet asiasta mitään.

Varsinaisten päästöjen raportoinnissa parannettavaa oli kaikilla yrityksillä. Yleisimmät puutteet liittyivät siihen, että tuoreimpien absoluuttisten päästölukujen rinnalla ei esitetty edellisen vuoden tai tavoitevuoden absoluuttisia päästöjä. Absoluuttiset päästöjen kehitys edellisestä vuodesta tai lähitulevaisuudessa tavoiteltava taso konkretisoivat yrityksen päästöjen kehitystä ja auttavat arvioimaan toteutettujen päästövähennystoimien riittävyyttä suhteessa yrityksen päästötavoitteisiin. Ainoastaan Nokia raportoi sekä edellisen vuoden että tavoitevuoden päästöt uusimpien päästöjensä rinnalla.

Muut, useammalla kuin yhdellä yrityksellä toistuneet, puutteet liittyivät siihen, ettei scope 1 -päästöissä ole eritelty, miltä osin päästöt ovat päästökaupan piirissä (Nokia ja Sampo), sekä siihen, ettei scope 3 -alakategorioiden laskemista tai laskematta jättämistä ole perusteltu kategoriakohtaisesti (Kesko, Kone, Nordea ja Stora Enso).

Scope 3 -alakategorioiden raportointi

Osana tiedonantovaatimuksen E1-6 mukaista päästöraportointia yrityksen tulee raportoida olennaiseksi arvioituista arvoketju- eli scope 3 -päästöistään. Raportointi pohjautuu kansainväliseen hiilijalanjälkistandardiin GHG-protokolla, jossa arvoketjupäästöt on jaettu 15 alakategoriaan.

On harvinaista, että yritys raportoisi päästöjä kaikista mahdollisista kategorioista. Se, että yritykset raportoivat päästöjään erilaisilla rajauksilla on perusteltua olennaisiin päästöihin keskittymisen näkökulmasta. Erilaiset rajaukset kuitenkin heikentävät päästötietojen vertailtavuutta, sillä raportoimattomien luokkien päästöjä ei voi aina olettaa nollassa. Tämä johtuu siitä, että yritykset voivat jättää kategorian raportoimatta joko siksi, että siihen liittyvää toimintaa ei ole lainkaan, tai siksi, että kyseisen toiminnan päästöt on arvioitu epäolennaisen pieniksi.

Taulukkoon 12 on koottu tiedot siitä, mistä alakategorioista tarkastellut yritykset ovat raportoineet scope 3 -päästöjä Tarkastelu osoittaa, että ainoastaan hankintojen päästöt (kategoria 1) raportoidaan jokaisessa yrityksessä. Hyvin tyypillisesti (80 tai 90 prosenttia yrityksistä) raportoidaan myös käytetyn polttoaineen tuotannon päästöt (kategoria 3), logistiikan päästöt (kategoria 4), jätteiden käsittelyn päästöt (kategoria 5) ja liikematkustuksen päästöt (kategoria 6). Sen sijaan esimerkiksi työntekijöiden työmatkojen päästöt (kategoria 7) ja myytyjen tuotteiden käytön päästöt (kategoria 11) raportoidaan vain osassa yrityksiä.

Taulukko 12: Scope 3 -alakategorioiden päästöjen raportointi tarkastelluissa yrityksissä															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ilmarinen	x	x	x	x	x	x	x	x					x		x
Kesko	x	x	x	x	x	x	x		x		x	x		x	
Kone	x			x	x	x					x				
Neste	x		x	x	x				x		x	x			x
Nokia	x	x		x		x					x				
Nordea	x	x	x		x	x									x
OP Ryhmä	x		x	x	x	x	x								x
Sampo	x	x	x	x	x	x	x								x
Stora Enso	x		x	x						x					
UPM	x	x	x	x	x	x	x			x					
Ala-kategorian raportointien osuus	100%	60%	80%	90%	80%	80%	50%	10%	20%	20%	40%	20%	10%	10%	50%

Taulukossa x viittaa siihen, että yritys on raportoinut kyseisen alakategorian päästöt. Alakategoriat 1–15 on käyty läpi seuraavalla sivulla.

Taulukossa 12 viitatus scope 3 -alakategoriat

Päästöt, jotka syntyvät arvoketjussa ennen raportoivaa yritystä (ns. upstream-päästöt):

- Kategoria 1:** Hankitut tuotteet ja palvelut eli esimerkiksi hankittujen välituotteiden tai raaka-aineiden tuotannon päästöt.
- Kategoria 2:** Hankittu käyttöomaisuus eli esimerkiksi pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettujen laitteiden tuotannon päästöt.
- Kategoria 3:** Hankitun polttoaineen tuotannon päästöt.
- Kategoria 4:** Hankintoihin liittyvä logistiikka eli esimerkiksi hankittujen raaka-aineiden kuljetuksen päästöt.
- Kategoria 5:** Toiminnassa syntyvän jätteen käsittelyn päätöt.
- Kategoria 6:** Liikematkustus eli esimerkiksi henkilöstön työtehtäviin liittyvä matkustaminen.
- Kategoria 7:** Työmatkat eli henkilöstön matkustaminen kodin ja työpaikan välillä.
- Kategoria 8:** Yrityksen käyttöön vuokrattuun omaisuuteen liittyvät päästöt eli esimerkiksi vuokrattujen ajoneuvojen valmistuksen päästöt.

Päästöt, jotka syntyvät arvoketjussa raportoivan yrityksen jälkeen (ns. downstream-päästöt):

- Kategoria 9:** Toimituksiin liittyvä logistiikka eli esimerkiksi yrityksen tuotteiden toimittaminen asiakkaille.
- Kategoria 10:** Myytyjen tuotteiden käsittelyn päästöt eli esimerkiksi myytyjen välituotteiden jatkojalostuksessa syntyvät päästöt.
- Kategoria 11:** Myytyjen tuotteiden käytön päästöt eli esimerkiksi myytyjen laitteiden energiankulutuksesta aiheutuvat päästöt.
- Kategoria 12:** Myytyjen tuotteiden elinkaaren loppu eli esimerkiksi myytyjen tuotteiden käytönjälkeisen kierrätyksen tai jätteenkäsittelyn päästöt.
- Kategoria 13:** Poisvuokratun omaisuuden päästöt eli esimerkiksi muille toimijoille vuokrattujen kiinteistöjen tai ajoneuvojen päästöt.
- Kategoria 14:** Franchising-toiminnan päästöt eli esimerkiksi yrityksen lisesoimalla tuotemerkillä tapahtuvan liiketoiminnan päästöt.
- Kategoria 15:** Sijoitukset eli esimerkiksi rahoituslaitosten omistamille osakkeille laskettavat päästöt.

4.4 Yritysten kokemukset ensimmäisistä CSRD-raporteista

Yritysten kanssa tätä selvitystä varten käydyn dialogin yhteydessä niille annettiin mahdollisuus kertoa kokemuksistaan ensimmäisestä CSRD-raportointikierroksesta. Kokemukset luvattiin esittää raportissa nimettömästi, jotta yrityksillä olisi suurempi vapaus nostaa esiin havaitsemiaan haasteita ja epäkohtia. Yli puolet yrityksistä hyödynsi mahdollisuutta ja kertoi näkemyksiään.

Saatujen vastausten perusteella CSRD:n perusajatus aiempaa tarkemmin määritellystä raportoinnista nähtiin positiivisena. Jo ensimmäisen raportointikierroksen nähtiin lisänneen ja laajentaneen vastuullisuuskeskustelua organisaatiossa. Raportoinnin kerrottiin myös parantaneen vastuullisuutta kuvaavan tiedon laatua ja lisänneen tiedonhankintaa pidemmältä arvoketjusta (esim. tehdastasolta). Sen, että CSRD:n mukainen raportti on osa hallituksen vuosikertomusta, nähtiin vieneen vastuullisuuden aiempaa vahvemmin myös osaksi ylimmän johdon ja hallituksen agenda.

CSRD:n mukaiseen raportointiin siirtymisen kerrottiin vaatineet runsaasti sekä ajallisia että rahallisia resursseja. Vaatimustasoa nosti se, että vaatimukset nähtiin laajoiksi ja yksityiskohtaisiksi, kun taas tarkempaa ohjeistusta oli vain rajallisesti tarjolla. Erityisesti finanssialalla on koettu sektorikohtaisen ohjeistuksen puuttuminen haastavaksi. Yksi vastaaja nosti esiin myös sen, että ESRS:n suomenkielinen käännös on paikoin heikkolaatuinen¹¹¹.

Ensimmäistä raportointikierrosta luonnehdittiin harjoituskierrrokseksi niin raportojien kuin varmentajien osalta, mikä on näkynyt vaihtelevina käytäntöinä niin sisällön kuin raportoinnin laajuuden suhteen. Yhtenä ongelmana mainittiin se, että puutteita koskevan avoimuuden sijaan standardeissa listatut vaatimukset pyritään täyttämään kohta kohdalta väkisin, vaikka varsinaista mitään sisältöä ei olisi antaa.

Varmentajilta kaivattiin yhteneväisiä tulkintoja raportoinnin yksityiskohtiin. Esimerkkinä tästä mainittiin se, että varmentajissa oli havaittu eroja sen suhteen, minkä verran ja millaisia vapaamuotoisempia selitystekstejä raporttiin kelpuutetaan. ESRS:n vaatimusten koettiin osittain tehneen raportoinnista vaikeaselkoisempaa, ja kokonaiskuvan koettiin hukkuvan ESRS-koodien taakse.

Useampi vastaaja uskoi, että seuraavilla kierroksilla käytännöt tulevat yhtenäistymään, joskin Omnibus I -esitykseen liittyvät muutokset – kuten raportointivaatimusten keventtäminen ja raportointivaatimusten rajoittaminen vain suurimpiin yrityksiin – aiheuttavat epävarmuutta. Siinä missä ESRS-standardien jatkokehitys nähtiin tarpeellisena, useampi vastaaja ilmaisi huolensa varsinaiseen sääntelyyn puuttumisesta. Raportointivaatimusten

¹¹¹ Myös Finnwatch havaitsi tätä raporttia tehdessä eroja suomenkielisen ja englanninkielisen version välillä.

selkeyttä ja johdonmukaisuutta koettiin voitavan parantaa tarkentamalla soveltamisohjeita. Sääntelyn keventämisen nähtiin kuitenkin myös hankaloittavan tiedonhankintaa kumppaneilta ja siten heikentävän myös oman raportoinnin edellytyksiä.

5. Yhteenveto

Euroopan unioniin rekisteröidyt suuryritykset julkaisivat keväällä 2025 ensimmäistä kertaa vastuullisuutta koskevaa tietoa kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) edellyttämällä tavalla. Direktiivin tavoitteena on varmistaa yritysten raportointien, esimerkiksi ympäristöä ja ihmisoikeuksia koskevien kestävyystietojen kattavuus ja aiempaa parempi vertailtavuus. Direktiivin mukaisessa raportoinnissa tulee noudattaa eurooppalaista kestävyysraportointistandardistoa (ESRS). Standardisto koostuu 12 standardista, niiden lukuisista tiedonantovaatimuksista ja niissä määritellyistä tietopisteistä, jotka asettavat konkreettiset vaatimukset sille, mitä tietoja yritysten raportoinnin tulee kattaa.

Tässä raportissa on tarkasteltu ilmastoa koskevan standardin (ESRS E1) raportointia Suomen suurimpien yritysten ensimmäisissä CSRD:n mukaisissa raporteissa. Tarkasteluun valittiin Ilmarinen, Kesko, Kone, Neste, Nokia, Nordea, OP Ryhmä, Sampo, Stora Enso ja UPM.

Tarkastelussa keskityttiin kahteen kokonaisuuteen: Ensinnäkin tarkasteltiin ilmastoa koskevia siirtymäsuunnitelmia (luku 4.2), joiden tulisi antaa kuva siitä, millä tavalla yrityksen liiketoiminta on määrä sovittaa yhteen sen kanssa, että ilmaston lämpeneminen tulee rajoittaa puoleentoista asteeseen ja että EU aikoo olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Tarkastelun toinen osa kohdistui ilmastomuutoksen hillintää koskeviin tietoihin, joita yritykset raportoivat vuodelta 2024 (luku 4.3). Raportissa tarkasteltiin raportointia sekä suhteessa ESRS:ssä täsmennettyihin vaatimuksiin että yleisemmin sidosryhmän näkökulmasta suhteessa CSRD:n tavoitteeseen paremmasta läpinäkyvyydestä ja kestävyystiedon vertailtavuudesta.

Siirtymäsuunnitelmien (ESRS E1-1) osalta arvioitiin ensin siirtymäsuunnitelmia koskevien tietojen löydettävyyttä raporteista. Kaikki yritykset olivat merkinneet ESRS:n mukaisten tietojen koontitaulukkoon viitteen siitä, mistä vuosiraportin kohdasta suunnitelman kuvaus löytyy. Hyvänä ja yleisenä käytäntönä näyttäytyi viittaaminen tietoihin tarkalla sivunumerolla, huonompana tapa, jossa viitattiin oikeaan osioon ainoastaan otsikolla. Ilmarinen, OP Ryhmä, Stora Enso ja UPM erottuivat edukseen siinä, että ne käyttivät tiedonantovaatimusten koodeja raporttinsa väliotsikoissa eli käytännössä niillä sivuilla, joilla myös kyseiset tiedot olivat. Tämä auttaa raportteja käyttäviä sidosryhmiä löytämään olennaiset tiedot nopeasti. Koneen siirtymäsuunnitelman esitystapa oli joukon epämääräisin.

Sen raportoinnissa ei mainittu siirtymäsuunnitelmaa lainkaan, vaikka suunnitelmalta edellytetyjä elementtejä olikin löydettävissä. Muut yritykset esittelivät siirtymäsuunnitelmiaan selkeästi merkityissä tekstiosioissa, joskin osa tiedoista piti hakea raportin muista, ilmasto- ja ympäristöasioista.

Kaikkien yritysten siirtymäsuunnitelmien kuvauksista löydettiin puutteita suhteessa raportointistandardin vaatimuksiin. Raportoinnin näkökulmasta parhaiten suoriutuivat Ilmarinen, Nokia ja Stora Enso, joiden siirtymäsuunnitelmien esittelyssä havaittiin vähiten puutteita. Eniten puutteita vaadittujen tietojen suhteen oli Keskon.

Siirtymäsuunnitelman uskottavuuden näkökulmasta tärkeää on se, että suunnitelma tähtää riittävän suuriin päästövähennyksiin. Päästövähennysten tason perusteleminen oli melko suppeaa kautta linjan, mutta tavoitetaso perusteella esimerkillisinä näyttäytyivät Nokia, Stora Enso ja UPM. Niillä kaikilla oli selkeästi kuvatut, muun muassa SBT:n hyväksynnällä perustellut absoluuttiset päästövähennystavoitteet sekä vuodelle 2040 asetetut nettonollatavoitteet.

Metsäyhtiöiden osalta on kuitenkin tärkeää huomioida, että siirtymäsuunnitelmien arvioinnissa keskityttiin raportointivaatimusten ohjaamana (fossiilisiin) päästöihin ja niiden vähentämiseen, vaikka metsäteollisuudella on merkittävä vaikutus ilmastoon myös metsien käytön ja erityisesti hiilinielujen kehityksen kautta. Jotta biologisten päästöjen ja poistumien kanssa liiketoimintaa harjoittavien yritysten siirtymäsuunnitelmat voivat olla uskottavia kokonaisvaltaisen ilmastovaikutuksen suhteen, tulisi niiltä edellyttää ESRS:ssä selväsanaisemmin myös bioperäisten päästöjen ja nieluvaikutusten kattavampaa käsittelyä muun muassa tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja lukkiutumisiin liittyen. Tämä olisi perusteltua myös raportointia ohjaavien laatuvaatimusten näkökulmasta, sillä nämä päästöt ja niistä koskevat tiedot voivat olla hyvinkin merkityksellisiä. Suomessa nieluvaikutuksen tarkasteluun ohjaisi myös selkeämpi vaatimus arvioida omaa toimintaa suhteessa kansallisen ilmastopolitiikan tavoitteisiin eikä pelkästään EU:n ilmastopolitiikan tavoitteisiin. Tällainen vaatimus on esitetty ESRS:n biodiversitettiä koskevan siirtymäsuunnitelman kohdalla, mutta sellainen olisi perusteltua lisätä myös ilmasto- ja ympäristöä koskevaan siirtymäsuunnitelmaan.

Keskon siirtymäsuunnitelma oli uskottavuuden näkökulmasta heikoin. Yrityksen hallituksen hyväksymässä suunnitelmassa sivuutettiin lähes täysin arvoketjupäästöt, jotka ovat Keskon tapauksessa noin 99 prosenttia kokonaispäästöistä. Käytännössä tällainen suunnitelma ei vastaa juuri millään tavalla tiedonantovaatimuksen perusedellytykseen kuvata liiketoiminnan siirtymää puolentoista asteen mukaiseksi.

Siirtymäsuunnitelmien tulisi ESRS E1-standardin mukaan tarjota kokonaiskuva yrityksen suunnitelmista muuttaa liiketoimintansa vastaamaan puolentoista asteen tavoitetta ja EU:n ilmastopolitiikkaa. Vaikka suuri osa ESRS:ssä edellytetyistä tiedoista on mukana tarkasteltujen yritysten siirtymäsuunnitelmissa, selkeä kokonaiskuva jää pistemäisten

tietojen luettelemisen varjoon. Yritysten kuvaukset liiketoiminnan ja siirtymäsuunnitelman sovittamisesta tai suunnitelman toimeenpanon etenemisestä olivat kautta linjan hyvin ohuita. Epämääräisyyttä korostaa se, että kun päästövähennystavoitteita ei ESRS:n vaatimuksesta huolimatta ole usein konkretisoitu absoluuttisiksi päästötonneiksi, ei yritysten tavoittelemia päästöpolkuja voi verrata keskenään.

Siirtymäsuunnitelmia koskeva tiedonantovaatimus edellyttää myös tietoa siitä, millaisia rahoitustarpeita yrityksellä on päästövähennystoimiin liittyen. Kaikki tarkastellut yritykset raportoivat tähän kohtaan jotakin, mutta tiedot olivat pikemminkin kokoelma satunnaisia numeroita kuin kattavia tai vertailukelpoisia lukuja. Osittain erot selittyvät sillä, että tarkastelun kohteeksi valitut yritykset toimivat hyvin erityyppisillä toimialoilla. Esimerkiksi finanssialan yrityksillä satoja tai tuhansia yrityksiä kattavien sijoitusten päästöjä koskevat tavoitteet ja toimet sekä niiden rahoitus ovat hyvin erilaisia kuin teollisella yrityksellä, jonka päästöt syntyvät paitsi omassa toiminnassa myös esimerkiksi raaka-aineiden hankinnassa ja myytyjen tuotteiden käytössä. Huomattavia eroja oli kuitenkin myös saman toimialan yritysten kesken. Sektorikohtaiset standardit voisivat parantaa merkittävästi saman toimialan yritysten vertailtavuutta, mutta niiden kehittämisestä ollaan luopumassa (ks. luku 2.6).

Tätä raporttia varten tehdyn edellä kuvatun selvityksen perusteella voidaan siis arvioida, että raportointidirektiivin tavoite yritysten kestävyystiedon vertailtavuudesta ei ainakaan ensimmäisenä raportointivuonna toteutunut siirtymäsuunnitelmien kohdella kovinkaan hyvin. Lukuisista muodollisista ja sisällöllisistä puutteista johtuen sidosryhmien on myös vaikea päättellä, onko raportoivilla yrityksillä riittävät suunnitelmat toimintansa muuttamisesta puolentoista asteen mukaiseksi.

Tarkastelussa arvioitiin myös neljän tiedonantovaatimuksen (ESRS E1-5, E1-6, E1-7 ja E1-8) osalta sitä, miten kattavaa ja selkeää yritysten raportointi on ilmastoa koskevista tiedoista raportointivuodelta 2024. Käytetyn energian, päästöhyvitysten ja hiilen sisäisen hinnan osalta yritysten raportointi noudatti melko hyvin ESRS:n vaatimuksia. Sen sijaan toteutuneiden päästöjen kohdalla kaikilla yrityksillä oli löydettävissä jonkinlaisia puutteita. Katavimmin tietoa päästöistään antoi Nokia, joka oli vahvin myös Finnwatchin vuonna 2023 laatimassa yritysten päästöraportointia koskevassa arvioinnissa¹¹².

Siitä huolimatta, että sekä raporteista että niitä koskevista vaatimuksista havaittiin puutteita, CSRD vaikuttaa ilmastovaikutuksia koskevan raportoinnin osalta merkittävältä askeleelta eteenpäin. Jo ensimmäisen kierroksen raportointi on tuonut esiin uutta ja hyödyllistä tietoa yritysten ilmastotyöstä. Tässä raportissa todettujen parhaiden käytäntöjen yleistyminen ja esitystapojen yhdenmukaistuminen olisi toinen merkittävä askel eteenpäin.

112 Finnwatch. (2023). Valistuneita arvauksia. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/valistuneita-arvauksia>

Myös yritykset näkivät CSRD:n tuoneen hyötyjä kestävyystyölleen. Raporttia varten tarkastellut yritykset katsoivat, että vaikka CSRD-raportointiin siirtyminen on vaatinut resursseja, on aiempaa tarkemmin määritellystä raportoinnista myös hyötyä. Esimerkiksi vastuullisuutta koskevan tiedon laadun nähtiin parantuneen ja ulottuvan kattavammin pitkälle arvoketjuun. Raportoinnin katsottiin myös johtaneen vastuullisuuskeskustelun lisääntymiseen yrityksen sisällä ja tuoneen aiheen vahvemmin myös johdon agendalle.

Euroopan komission alkuvuodesta 2025 antama niin sanottu Omnibus I -esitys uhkaa kuitenkin muuttaa yritysten kestävyysraportointia koskevat velvoitteet ja standardit uuteen muotoon jo heti ensimmäisen vuoden jälkeen. Komission raportointia ”yksinkertaistaville” muutoksille esittämä aikataulu on haasteellinen eikä siten kunnioita tietoon perustuvan päätöksenteon periaatetta. Muutoksia raportointidirektiiviin ja -standardeihin kiirehditään vaikka oppeja juuri päättyneestä raportointikierroksesta ollaan vasta kokoamassa. EFRAG:in laatima kevennetty versio ERS-standarista on lausuntokierroksella tämän raportin julkaisuhetkellä. Ilmastoa koskevia tietopisteitä karsitaan ja rakennetta selkiytetään luonnosesityksessä, mutta olennaisin osin raportointivaatimukset ovat säilymässä varsin kattavina. Tämä kuitenkin edellyttää sitä, ettei vaatimuksia lausuntokierroksen tai poliittisen prosessin seurauksena vesitetä tai karsita entisestään.

Omnibus-esitykseen kuuluu myös raportoivien yritysten määrän rajaaminen vain suurimpiin yrityksiin. Myös tältä osin asian käsittely on vielä kesken. Poliittinen tahtotila kuitenkin vaikuttaa olevan suosiollinen komission näkemyksille siitä, että raportoinnin laajentaminen keskikokoisiin yrityksiin tulee perua ennen kuin se pääsee edes alkamaan. Kuten tätä raporttia varten tarkasteltujen yritysten näkemyksistä kävi ilmi (luku 4.4) tämä voi vaikeuttaa olennaisesti raportoinnin piiriin jäävien yritysten mahdollisuuksia kerätä tietoa esimerkiksi keskikokoisilta kumppaneiltaan. Asialla on myös yritysten välistä tiedonvaihtoa laajempaa yhteiskunnallista merkitystä, sillä raportoinnin laajeneminen pk-yrityksiin olisi tuonut raportoinnin piiriin jopa 63 prosenttia Euroopan unionin yritysten päästöistä. Raportointivaatimusten kaventaminen heikentäisi merkittävästi sidosryhmien mahdollisuuksia arvioida näiden yritysten ilmastotoimina.

6. Suositukset

Raportoiville yrityksille (ks. myös luku 6.1)

- Ilmatoon ja muihin vastuullisuuskysymyksiin liittyvän raportoinnin tulee olla kattavaa, läpinäkyvää ja havainnollista. Kestävyyseraportointidirektiivi (CSRD) ja sen mukaiset standardit (ESRS) tarjoavat tähän hyvän pohjan kaikille suurille ja keskikokoisille yrityksille. Raportointivaatimusten lisäksi yritysten tulee peilata antamiaankin tietoja ja niiden esitystapaa CSRD:n tavoitteisiin ja ESRS:n laatuvaatimuksiin. Raportointia tehdään yrityksen ulkopuolisten sidosryhmiä varten, jolloin on tärkeää, että annetut tiedot antavat mahdollisimman tarkan ja ymmärrettävän kuvan yrityksen toiminnasta ja vaikutuksista.
- Tässä selvityksessä havaittiin, että yritykset pyrkivät toisinaan täyttämään raportoinnissa edellytettäviä tietopisteitä epämääräisellä tai osittaisella tiedolla ilman, että tietokatveja tai yrityksen toiminnassa olevia puutteita tuodaan esiin. Siltä osin kuin ESRS:n mukaisten tietojen kattava raportointi ei ole mahdollista, raportoinnissa tulee olla avoin puutteiden ja kehityskohteiden suhteen.
- CSRD-raportoinnin mukaiset tiedonantovaatimukset tulee koota taulukkoon, johon merkitään niiden sivujen numerot, joilta viitattut tiedot löytyvät. Kyseisillä sivuilla tulee käyttää ESRS:n mukaisia koodeja (esim. E1-6), jotta raportoitujen tietojen löytäminen on helppoa. Jos jokin tiedonantovaatimus ei ole yritykselle olennainen tai siitä ei jostain muusta syystä raportoida, tämä on hyvä tuoda ilmi jo suoraan koontitaulukossa.
- Ilmastoa koskevien siirtymäsuunnitelmien tulee palvella tarkoitustaan kuvauksina siitä, että yrityksellä on suunnitelma koko liiketoimintansa saattamisesta linjaan puolentoista asteen tavoitteen ja EU:n ilmastopolitiikan kanssa. Siirtymäsuunnitelmien mahdollisesta puutteellisuudesta on kerrottava suoraan. Lisäksi suunnitelmassa tulisi esittää aina selvät kirjaukset siitä, arvioiko yritys suunnitelmansa olevan kokonaisuutena riittävä ja ollaanko sen toimeenpanossa aikataulussa, tai millaisia puutteista kummalla tahansa osa-alueella on.
- Yksittäisten siirtymäsuunnitelmalta edellytettyjen tietojen raportoinnin suhteen on suositeltavaa antaa tiedot suoraan tiedonantovaatimuksen sanoitusta mukaillen. ESRS-tiedonantovaatimuksissa omaksutun terminologian johdonmukainen käyttö helpottaa myös esimerkiksi haku-toiminnon käyttöä raporttiin tutustuttaessa

- Vuosien välisen vertailun mahdollistamiseksi päästöraportoinnissa tulee antaa tietoa myös aiemmista ja tavoitelluista absoluuttisista päästöistä. Raportoinnin ulkopuolelle rajattujen päästöjen osalta on syytä täsmentää kategoriakohtaisesti, onko päästöt arvioitu epäolennaisen pieniksi, eikä kategorian mukaista toimintaa ole lainkaan vai onko kyseisestä päästökategoriasta jätetty raportoimatta jostain muusta syystä.

ESRS-vaatimuksia uudistavalle EFRAG:ille

- Ilmastoa koskevan ESRS E1 -standardin uudistamisessa pääpainon tulee olla raportointivaatimusten tarkentamisessa sekä mahdollisten päällekkäisyyksien karsimisessa. Raportoinnin tavoitteena on antaa raportteja käyttäville sidosryhmille tietoa yrityksen ilmastotoimista kuten esimerkiksi siitä, onko yritys puolentoista asteen polulla ja millä perusteella. Vaatimuksia ei tule kaventaa tavalla, joka heikentää tämän tavoitteen toteutumista. Raportointia ja varmentamista tukevan ohjeistuksen tulee olla kattavaa ja vastata ensimmäisillä raportointikiirroksilla nouseviin tarpeisiin.
- Siirtymäsuunnitelmia koskevan tiedonantovaatimuksen sanoitusta on täsmennettävä. Siirtymäsuunnitelmien tulisi antaa kuva siitä, miten yrityksen toiminta on yhteensopivaa yleisten ilmastotavoitteiden kanssa. Tiedonantovaatimuksessa edellyttävien tietojen tarkemmat kuvaukset eivät kuitenkaan enää sisällä raportointia yrityksen laajemmista ilmastovaikutuksista vaan keskittyvät pelkkiin päästövähennyksiin. Tähän hillintätoimien ja pelkkien päästövähennysten välille syntyvään raportointikatveeseen kuuluvat muun muassa yrityksen toiminnan vaikutukset nieluihin tai epäsuorat ilmastovaikutukset kuten lentokoneiden suorien päästöjen ulkopuolinen ilmastovaikutus.
- Siirtymäsuunnitelmissa tulisi tarkastella yrityksen liiketoimintamallin sekä ilmastotoimien ja -tavoitteiden riittävyttä myös suhteessa kansallisen ilmastopolitiikan tavoitteisiin eikä ainoastaan suhteessa EU-tavoitteisiin¹¹³. Tällä tavalla siirtymäsuunnitelmissa tulisi huomioida myös kansalliset erityispiirteet kuten metsänieluihin liittyvä kysymys Suomessa. Tällaisen vaatimuksen myötä ilmastoa koskeva siirtymäsuunnitelma voisi olla paremmin linjassa biodiversiteettiä koskevan siirtymäsuunnitelman kanssa (tiedonantovaatimus E4-1).
- Siirtymäsuunnitelman vaatimusta lukkiutumien käsittelystä tulee selventää. Tämän raportin löydösten perusteella yritykset raportoivat myös (tai paikoin ainoastaan) standardin määritelmän ulkopuolisista lukkiutumisista. Selvyyden vuoksi siirtymäsuunnitelmissa tulisi edellyttää kaikkien ilmastovaikutukseltaan olennaisten luk-

¹¹³ Tällainen vaatimus kansallisen politiikan tavoitteiden huomioimisesta on asetettu biodiversiteettiä koskevalle siirtymäsuunnitelmalle tiedonantovaatimuksessa E4-1.

kiutumien käsittelyä eli nykyisen määritelmän lisäksi myös esimerkiksi myytyjen tuotteiden epäsuoria päästöjä tai rahoitustoimintaan liittyviä päästöjä.

- ESRS:n uudistamisessa tulee vahvistaa raporttien käytettävyyttä. Esimerkiksi kaikki tiedonantovaatimukset tulisi ohjeistaa listaamaan raportissa esitettävään koonti-
taulukkoon, jossa viitataan sivunumerolla raportin osaan, josta tiedot löytyvät, tai jossa kerrotaan, että kyseinen tiedonantovaatimus ei ole raportoivalle yrityksellä olennainen. Lisäksi tulee edellyttää, että tiedonantovaatimusten koodeja käytetään aina raportoitavien tietojen yhteydessä.

Euroopan komissiolle

- Komission tulee huolehtia ESRS:n uudistuksen yhteydessä siitä, että CSRD:n alkuperäinen tavoite kestävyystiedon laadun ja vertailtavuuden parantamisesta toteutuu, vaikka vaatimuksia yksinkertaistetaan.
- Uudistettavien ESRS-standardien johdonmukaisuuteen ja käännösten laatuun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Komission tulee esimerkiksi huolehtia, että mekanismi havaittujen käännöksissä esiintyvien puutteiden korjaamiseen on toimiva ja raporttien laatijoiden, varmentajien ja käyttäjien tiedossa.
- ESRS:n mukaisten raporttien varmentamiseen tulee tarjota riittävää ja ajantasaisena pidettävää ohjeistusta, jotta erot varmentajien käytännöissä eivät johda huonosti vertailukelpoihin raporteihin.
- Jos sektorikohtaisista standardeista luovutaan osana Omnibus I -esityksen käsitte-
lyä tulee tätä puutetta paikata antamalla sektorikohtaista ohjeistusta, jotta saman toimialan yritysten julkaisemista tiedoista saadaan nykyistä paremmin vertailukelpoisia.

Poliittisille päättäjille

- Omnibus I -esityksen yhteydessä päähuomion tulee olla raportointivaatimusten selkiyttämisessä eikä niiden vähentämisessä tai soveltamisalan kaventamisessa. Komission esitys CSRD:n soveltamisalan kaventamisesta tulee torjua, jotta myös keskikokoisten yritysten vastuullisuudesta on kattavasti tietoa saatavilla.
- Mikäli pienet ja keskisuuret yritykset kuitenkin jätetään Omnibus I -esityksen myötä raportointivelvoitteen ulkopuolelle, tulee selvittää keinoja, joilla näiden yritysten vapaaehtoista ilmastoraportointia voidaan edistää esimerkiksi VSME-standardin edistämisellä. On kuitenkin hyvä huomioida, että VSME-standardi ei nykyisellään ole riittävä tarjoamaan sidosryhmille kattavaa tietoa yritysten ilmastoriskeistä. Sitäkin tulisi kehittää raportointikokemusten karttuessa.

- Sekä kansallisella että EU-tasolla tulee edistää lainsäädäntöä ja toimintamalleja, jotka lisäävät kaikenkokoisten yritysten ilmastovaikutusten läpinäkyvyyttä kattaen organisaatiotason tietojen (kuten päästöt, tavoitteet ja toimenpiteet) lisäksi myös tuotteiden hiilijalanjäljet. Vaatimusten asettamisen lisäksi julkisin toimin voidaan tuottaa raportointia tukevia ohjeistuksia ja tietokantoja (esimerkiksi päästökertomille). Luonnonvarakeskuksen näyttämää esimerkkiä ruoan raaka-aineiden päästötietojen saatavuuden ja elintarvikkeiden päästömerkintöjen edistämisestä voisi hyödyntää myös muilla toimialoilla.

6.1 Yrityskohtaiset suositukset

Suositukses Ilmariselle

- Siirtymäsuunnitelman tulisi kattaa kaikki suorat ja epäsuorat päästöt, jolloin kokonaiskuva olisi selkeämpi ja kattavampi.
- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Päästövähennystavoitteiden riittävyys tulisi perustella siirtymäsuunnitelmassa kattavammin esimerkiksi hakemalla niille SBTi:n hyväksyntää.
- Päästövähennystoimilla tavoitellut vaikutukset tulisi eritellä absoluuttisina päästötonneina, mikä havainnollistaisi, mitkä esitetyistä toimista ovat kokonaisuuden kannalta merkittävimpiä.
- Toimien edellyttämiä tulevia rahoitustarpeita tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumisriskiä ja sen mahdollisia vaikutuksia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa kattavammin sijoitustoiminnan päästöjen osalta.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla sekä edellisvuoden päästöt että tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.

Suosituksset Keskolle

- Siirtymäsuunnitelman tulisi kattaa kaikki suorat ja epäsuorat päästöt, jolloin kokonaiskuva olisi selkeämpi ja kattavampi.
- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Scope 3 -päästöjä koskevan tavoitteen riittävyys tulisi perustella osana siirtymäsuunnitelmaa.
- Päästölukkiutumien ja niiden mahdolliset vaikutukset asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen tulisi käsitellä osana siirtymäsuunnitelmaa.
- Siirtymäsuunnitelman etenemisen kuvausta tulee vahvistaa esimerkiksi kuvaamalla toimilla saavutettuja päästövähennyksiä.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla sekä edellisvuoden päästöt että tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Toimintavuoden päästöraportoinnissa laskennan ulkopuolelle jätetyt scope 3 -alakatégoriat tulisi perustella yksitellen.
- Sisäisen päästöhinnonittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksset Koneelle

- Koneen tulisi esittää siirtymäsuunnitelmansa selkeänä erillisenä tekstilukuna.
- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Pitkän aikavälin kehityksen ohjaamiseksi tulisi asettaa nettonollatavoite ja perustella valitun tavoitevuoden riittävyys.
- Toimien edellyttämiä tulevia rahoitustarpeita tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumien osalta tulisi todeta selvemmin, onko niitä tunnistettu keskeisiin omaisuuseriin tai tuotteiden käytön suoriin päästöihin liittyen. Sekä näiden että raportissa jo olevan tuotteiden käytön epäsuorien päästöjen osalta tulisi arvioida mahdollisia vaikutuksia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

- Siirtymäsuunnitelman yhteydessä tulisi todeta suoraan, onko se yrityksen johdon hyväksymä.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Toimintavuoden päästöraportoinnissa laskennan ulkopuolelle jätetyt scope 3 -alakatégoriat tulisi perustella yksitellen.

Suosituksset Nesteelle

- Nesteen tulee laatia ja hyväksyä siirtymäsuunnitelma.
- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Pitkän aikavälin kehityksen ohjaamiseksi tulisi asettaa nettonollatavoite ja perustella valitun tavoitevuoden riittävyys.
- Toimien vaikutukset scope 3 -päästöihin tulee arvioida.
- Toimien edellyttämää rahoitustarpeita koskevaa raportointia tulee tarkentaa erittelemällä tarpeet sekä toteutuneiden että tulevien menojen osalta.
- Päästöjen lukkiutumien tulee käsitellä ja arvioida mahdolliset vaikutukset tavoitteiden saavuttamiseen.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla sekä edellisvuoden päästöt että tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.

Suosituksset Nokialle

- Toimien edellyttämiä tulevia rahoitustarpeita tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumien osalta tulisi arvioida niiden mahdollisia vaikutuksia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Siirtymäsuunnitelman yhteydessä tulisi todeta suoraan, onko se yrityksen johdon hyväksymä.
- Toimintavuoden energiankulutuksen raportoinnissa tulisi eritellä fossiilisten energialähteiden ja ydinvoiman osuudet toisistaan.

- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi eritellä päästökaupan piirissä olevien scope 1 -päästöjen osuus.
- Sisäisen päästöhinnittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksat Nordealle

- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Nettonollatavoitteen tavoitevuoden riittävyys tulisi perustella siirtymäsuunnitelmassa kattavammin esimerkiksi hakemalla sille SBTi:n hyväksyntää.
- Toimien edellyttämiä rahoitustarpeita tulisi käsitellä kattavammin siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumien osalta tulisi todeta selvemmin, onko niitä tunnistettu keskeisiin omaisuuseriin tai tuotteiden käytön suoriin päästöihin liittyen. Sekä näiden että raportissa jo olevan rahoitetun toiminnan epäsuorien päästöjen osalta tulisi arvioida mahdollisia vaikutuksia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Toimintavuoden päästöraportoinnissa laskennan ulkopuolelle jätetyt scope 3 -alakatgoriat tulisi perustella yksitellen.
- Sisäisen päästöhinnittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksat OP Ryhmälle

- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Päästövähennystavoitteiden riittävyys tulisi perustella siirtymäsuunnitelmassa kattavammin esimerkiksi hakemalla niille SBTi:n hyväksyntää.
- Päästövähennystoimilla tavoitellut vaikutukset tulisi eritellä absoluuttisina päästötonneina, mikä havainnollistaisi, mitkä esitetyistä toimista ovat kokonaisuuden kannalta merkittävimpiä.

- Toimien edellyttämiä rahoitustarpeita tulisi käsitellä kattavammin siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumisriskiä ja sen mahdollisia vaikutuksia asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa kattavammin sijoitustoiminnan päästöjen osalta.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla sekä edellisvuoden päästöt että tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Sisäisen päästöhinnittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksukset Sammolle

- Kokonaispäästöille tulisi esittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin tavoitteet absoluuttisina päästötonneina, mikä konkretisoisi yrityksen siirtymäsuunnitelman päämäärän.
- Päästövähennystoimilla tavoitellut vaikutukset tulisi eritellä absoluuttisina päästötonneina, mikä havainnollistaisi, mitkä esitetyistä toimista ovat kokonaisuuden kannalta merkittävimpiä.
- Pitkän aikavälin kehityksen ohjaamiseksi tulisi asettaa nettonollatavoite ja perustella valitun tavoitevuoden riittävyys esimerkiksi hakemalla tavoitteelle SBTi:n hyväksyntää.
- Siirtymäsuunnitelman yhteydessä tulisi todeta suoraan, onko se yrityksen johdon hyväksymä.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Sisäisen päästöhinnittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksukset Stora Ensolle

- Toimien edellyttämiä tulevia rahoitustarpeita tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa.
- Lukkiutumien osalta tulisi todeta selvemmin, onko niitä tunnistettu keskeisiin omaisuuseriin tai tuotteiden käytön suoriin päästöihin liittyen.

- Suunnitelmassa tulisi arvioida, miten esimerkiksi Suomen kansallinen ilmastopoliittikka (kuten ilmastolain metsänieluihin sidottu tavoite) sopii yhteen suunnitelman kanssa.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Toimintavuoden päästöraportoinnissa laskennan ulkopuolelle jätetyt scope 3 -alakategoriat tulisi perustella yksitellen.
- Käytetyistä päästöhyvityksistä tulisi antaa tarkempaa tietoa esimerkiksi nimeämällä hankkeet ja kertomalla kustakin hankkeesta hankittujen päästöyksiköiden määrät.
- Sisäisen päästöhinnittelun osalta tulisi mainita erikseen, jos tämä ei ole käytössä, tai perustella, jos se on arvioitu epäolennaiseksi.

Suosituksset UPM:lle

- Siirtymäsuunnitelmassa tulisi käsitellä, millaisia keinoja tai mahdollisuuksia myyten tuotteiden jatkokäsittelyn päästöjen vähentämiseen on.
- Toimien edellyttämiä tulevia rahoitustarpeita tulisi käsitellä siirtymäsuunnitelmassa.
- Siirtymäsuunnitelman yhteydessä tulisi todeta suoraan, onko se yrityksen johdon hyväksymä.
- Suunnitelmassa tulisi arvioida, miten esimerkiksi Suomen kansallinen ilmastopoliittikka (kuten ilmastolain metsänieluihin sidottu tavoite) sopii yhteen suunnitelman kanssa.
- Toimintavuoden päästöjen raportoinnissa tulisi esittää tuoreiden kokonaispäästöjen rinnalla tavoitteiden mukaiset absoluuttiset päästötasot.
- Käytetyistä päästöhyvityksistä tulisi antaa tarkempaa tietoa esimerkiksi nimeämällä hankkeet ja kertomalla kustakin hankkeesta hankittujen päästöyksiköiden määrät.

Finnwatch ry
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org